

FRENK LARAMI

DOX HOLIDEJ

BROJ 285 • CENA 5,20 DIN.

DOŠAO JE TIHO I UŠAO U LEGENDU

Italija 2.000 ITL
Švajcarska 2,30 CHF
Austrija 19,00 ATS
Makedonija 39,00 DEN
Slovenija 250 SIT

DOBRODOŠLI, HOLIDEJE!

★ **DOK HOLIDEJ** ★

285

Frenk Larami

DOBRODOŠLI, HOLIDEJE!

MARKETPRINT

EDICIJA VESTERN ROMANA

Dok Holidej

Broj 285

Glavni i odgovorni urednik

Slavko DRAGINČIĆ

Urednik

Svetlana ŠIMUNOVIĆ

Naslov originala

Frank Laramy

ABANDONED RANCH

Recenzija i adaptacija

Zorka ĆIRIĆ

Lektor

Svetlana ŠIMUNOVIĆ

Tehnički urednik

Franjo VARGA

Naslovna strana

Franjo VARGA

Korektori

Rozalija TEREČIK

Eržebet PREC

Štampa: 24. XI 1997.

Tržište: 5. XII 1997.

Izdaju: MARKETPRINT, (Novi Sad, p. fah 20) i FORUM-PLASMAN Štampe, (N. Sad, V. Mišića 1.)

Štampa: FORUM, Novi Sad, Vojvode Mišića 1

Glavni i odgovorni urednik: Slavko DRAGINČIĆ; Urednik: Svetlana ŠIMUNOVIĆ

Naslov originala: Frank Laramy –ABANDONED RANCH

Copyright: UNIVERSUM PRESS. Recenzija i adaptacija: Zorka ĆIRIĆ

Sva prava se zadržavaju, uključujući i prava na reprodukovanje ove knjige u celini ili delimično ili na bilo koji drugi način.

Godišnja pretplata za zemlju za ediciju „Dok Holidej” iznosi 60 dinara.

Opštom uplatničom uplatiti pretplatu na žiro račun 45700-603-3-6158, a primalac je „MARKETPRINT” DD, 21102 Novi Sad. Potvrdu o uplati (sa naznakom gde izdanje treba slati), pošaljite na adresu: „MARKET-PRINT” DD, Poštanski fah 20, 21102 Novi Sad. Izdanje šaljemo preporučenom pošiljkom.

Kada se Ajvor Roberts obreo u Frederiksburgu, za njim je ostala loša uspomena na Ostin, prljave krčme i prljavu vrelu vodu u koju je zamakao ruke i sudove. Bili su to bedni, monotoni dani momka koji nije imao ništa oko sebe: ni kuću, ni zemlju, ni porodicu. Odrastao je kao siroče u jednom domu na periferiji, da bi kasnije nastavio da životari kao sluga, spoljni momčić, trčkaralo, danguba ili probisvet.

Naučio je da čita i piše, ne može se reći da je bio glup, ali, šansu da nešto više postigne, nije dobijao. Vršnjaci su ga izbegavali ili mu se rugali. Bio je bez doma i roditelja, spavao je po senicima ili iznajmljenim sobičcima od dva dolara mesečno, bez ikakvog nameštaja. Bio je više gladan nego sit. Posmatrao je mnoge koji dolaze u Ostin. Posmatrao i divio se. Zavideo je raskošnim kočijama koje su prevozile imućne gradske veličine. Divio se nisko pripasanim koltovima na mršavim momcima mračnog pogleda. Treptao je pred hitrim prstima kockara i gomilom dolara s kojom su igrali kao sa hrpom stare hartije. Ništa od toga mu nije „ležalo“. S oružjem se sastavljao samo nekoliko puta, jer nije imao petlju da ga pripaše oko bedara. Karte nije umeo ni da drži. Prosipale bi mu se kroz prste kao pesak. Dakle, nije imao ništa čime bi mogao sebi da prokrči put do bogatstva. Čak ni dovoljno novca da se otisne nekud dalje, kao što su to pre njega činili mnogi momci. Istina, neki su se brzo vratili oborene glave, ali, neki su ostajali. Onjima su bar kružile priče. Vilijams, kovačev

nećak, obogatio se gore u Montani, gajeći stoku. Darlou, onaj slinavko, odmetnuo se u bandite i već se „naslikao“ na poternici! Mora da se zbog toga naduvava kao žabac.

A on, Ajvor Roberts, znao je negde tamo na Zapadu, da postoji neko ko mu je rod. Stric, ili tako nešto, ko zna, u svakom slučaju bila je to priča koju su neki jednostavno mogli da izmisle kako bi mu olakšali život. Bio je mršav, velikog ružnog nosa, niskog čela i tankih usta. Izgledalo je da sunca nije često viđao, toliko mu je koža bila bolesno bleđa. Koračao je povijenih leđa, oborenog pogleda, kao da izbegava da se sretne sa živim bićima. Pantalone mu nikada nisu prelazile čukljeve, nosio je tregere preko prugaste košulje i podsećao je na strašilo. Poslednji posao imao je u salunu „Ptica“, radio je kao kuvarev pomoćnik, u maloju, polumračnoj prostoriji koja je zaudarala na iskuvavani veš, sudove i sapun. Verovatno da su to bili njegovi najcmiji dani.

Sve dok nije stigla vest...

Ostinski advokat poturio mu je jednog popodneva pod nos papir. Nije razumeo mnogo. Oči su mu bile zakrjavljene od duvanskog dima i pare. Bio je pasji umoran, a čovek sa cvikerima mu je pričao, tapšao ga po ramenima i mlatarao papirom kao zastavom.

Tek kada se skljkao na drvenu klupicu, malo se razbistrio. Tek tada je počinjao da shvata: postao je naslednik nekog ranča blizu Frederiksburga. On naslednik! Šta je to trebalo da znači? Neka šala? Advokat je morao da ponovi svoje: dobio je pismo sa pečatom,

propisno overeno i potpisano. Ajvor Roberts, bez roditelja, siročić iz Doma za nezbrinutu decu u Ostinu, nasledio je ranč, nedaleko od Frederiksburga. Darodavac, izvesni Klint Roberts, osobenjak i čovekomrzac, izjavio je pred svedocima da je mladi Ajvor sin njegove pokojne sestre iz Freniza. Klint Roberts je svoj ranč, zvani „Devica“ ostavio svom jedinom živom rođaku u Ostinu. Nikakvih drugih podataka nije bilo. Nije bilo ni važno. Pečat je propisno udaren, sa potpisom sudije Malorija. Sa tim papirom, Ajvor Roberts je mogao mirne duše da se useli na svoj ranč! I to kao vlasnik! Jedva je verovao u to što je čuo. Ču-tao je i njihao glavom. Advokat je pitao vlas-nika „Ptice“ da momak možda nije pijan. Međutim, svi su znali da se Ajvor grozi viski-ja i da je jednom, kada ga je okusio, povraćao celu noć. Tutnuli su mu dokument u košulju i ostavili ga.

Sudopera iz „Ptice“ hteo je odmah da se otisne na Zapad. Ali, za tako nešto trebalo je imati konja, sedlo, bolje odelo i opasač. Kako bi jedan vlasnik ranča mogao da se pojavi u novom gradu kao poslednji odrpanko? Zbog toga je ostao čitava tri meseca u Ostinu da prišteti taj luksuz za sebe. Prvo je kupio kolt i, krišom odlazio s njim u brda da vežba pu-canje. Posle je nabavio kljuse, i s njim je bilo slično. Krišom je vežbao da jaše, iako je konjić bio pitom kao kokoš. Krpe je zamenio polov-nim odelom, za svega tri dolara. Takav popust činili su mu mnogi, kada su čuli da treba da ode. Sedlo mu je poklonio vlasnik „Ptice“, čizme sarač Perkins, a trgovac Rajli snabdeo ga je mecima, hranom za put i jednim lasom. Bio je to događaj za Ostin. Odjednom su mno-gi osetili da će im nedostajati to lice koje već dvadeset i četiri godine susreću na ulicama. Neki su čak pokušali da ga odvrte od puta. Govorili su da je to daleko, taj Frederiksburg, da nije za momka kao što je on, tako dalek i

opasan put, da neće umeti sam da se snađe... Ali, što su više oko njega dizali buku, Ajvor Roberts je bivao sve sigurniji u svoju odluku. Otići će, osmeliće se, postaće neko!

Preobučen, izbrijan, na konju, izgledao je zaista sasvim drugačije. Čim je prešao Kolorado River, smestio se u kočiju za Tajopu. Tu je već bio osamnaest milja od Frederiks-burga. Ostatak puta rešio je da pređe na svom zelenku. Mislio je da će preći brzo. Ali, imao je utisak da će mu se kukovi raspasti u sedlu. Što je duže klackao na konju, sve mu je manje padao na um ranč, a sve više neki dobar krevet i bokal vode. Imao je kod sebe sve osim ču-turice. Zašto se niko nije toga setio? Do vraga i laso, i čebad, i opasač, i sedlo, kada su mu us-ta bila kao pustinja provalija. Najzad je i to pregurao.

U Frederiksburg je ujahao samo sa jednom mišlju, da napoji sebe i konja. Šeširom je iz korita na ulici zahvatio vodu i sručio je sebi na glavu. Onda je isumpao novu i pio odmeren-im gutljajima. Tek kada se osvežio, obazreo se oko sebe. Gradić u poređenju s Ostinom bio je selo. Jedna ulica, dosta žučkaste prašine, dva reda niskih kuća i niz grubo ispisanih natpisa iznad saluna, berbernica, trgovine, pivnica, magazina... Nešto boljih zgrada bilo je u južnom delu, gde se video niz oštih ivica balkona na prvim spratovima. Kao i svaki grad u Teksasu, uz reku, i Frederiksburg je imao lice i naličje. Roberts se izgleda našao u naličju. Čopor musave, čupave dece, projurio je kraj njega, dižući prašinu i graju. Dakle, naj-zad je stigao!

Seo je na ivicu korita, očekujući da mu neko pokloni bilo kakav znak pažnje. No, to se nije desilo. Ajvor Roberts nije bio ličnost za pažnju. Takvih kao on, svakodnevno protutnjalo je kroz grad na destine možda. Šta bi pravi Zapadnjak trebalo sada da učini, razmišljao je. Zna se, da pronade salun za

sebe! Posle dugog, zamornog puta trebalo je sedlo zameniti udobnijom stolicom. I popiti... da, viski ne, ali vodu... Ne, ni to! Bar jedno pivo! On stavi navlaženi šešir na glavu i maramicom obriše lice. Jedan postariji, trbušast čovek učinio mu se pogodan za izmenu nekoliko rečenica. Posle tolikog puta, na kome je samo svom zelenku dobacivao psovke ili kletve, prijao bi mu razgovor.

– Oprostite... – Čovek je zastao i odmerio ga od glave do pete. Ličio je na trgovca, ili rančera koji je sa pašnjaka sišao u grad, preobučan za neku dužu sedeljku. – Da, mladiću?

– Ja sam ovde stranac i...

– Vidi se – prekinuo ga je čovek. – Tražite hotel? Ili šerifa?

– Zašto... zašto šerifa? – zablenuo se u njega Ajvor.

– Pa, stranci uglavnom to traže.

– Ja sam hteo da pitam za „Devicu“... Kako bih najlakše mogao doći do „Devicu“?

Čovek nabra obrve. – Mene ste našli da zafrkavate? – pocrvene. – Ako vam je do ženidbe, a vi dajte oglas u mesnim novinama – pokazao je prema jednoj obližnjoj zgradi.

– Ali, ja...

Čovek besno mrdnu ramenima i napusti ga. Ajvor nikako nije mogao da zaključi šta je to razgnevalo staroga. Pitao je samo za „Devicu“....

Pakao! Mora da se nisu razumeli. On se raspitivao za ranč, a čovek je to protumačio kao da se radi o devojci! On povede konja prema najbližem salunu. Zvao se „Rajski put“. Ajvor priveza zelenku za gredu, zatim je prebrojao sitniš iz džepa. Napabirčio je čitava tri dolara. Mršavo, ali, ne i beznačajno. Otresao je mokrim rukama sa sebe prašinu, zagladio krajeve kaputa, malo pritegao opasač i zakoračio. Bio je to prvi susret Ajvora Roberta sa Zapadom, iako Frederiksburg nije bio „bogu iza leđa“ već samo preko Kolorado Rivera,

nekih sedam stotina milja. Sitnica! Ali, za momka koji nije napuštao vrevu Ostina, to je bila divljina puna opasnosti i neizvesnosti. To je odmah osetio na svojoj koži. Nije ni dotakao vratanca, a ona su se otvorila i na njega se sručilo neko telo! Bio je to udar od koga je izgubio dah. Zamah je bio silovit, prešao je ceo trem, čak i stepenište, da bi se stropoštao na ulici. Kada je uspeo da se povрати i nekako zauzme polusedeći položaj, uvideo je da od njegovog izgleda više nema ništa. Odelo je bilo prosto urnisano, šešir spljošten, jedno koleno poderano od reza mamuze nepoznatog kaubojaja koji je uleteo u njega...

Ajvorovo lice bilo je ispisano istinskim očajanjem. Na njegovom mestu, pravi čovek bi opsovao, potegao kolt i naučio pameti sve one koji su mu priredili ovakvu scenu. On, međutim, nije bio svestan takvih mogućnosti. Nije imao ni takvu narav. Čovek koji ga je oborio, smrdeo je na viski i tupo zurio pred sebe. Kao da se priseća nečega, ali sporo, bez žurbe.

– Nemojte tamo... – promumlao je on, buljeći u mladića zakrvavljenih očiju... – tamo su ludaci... razbojnici... ubice...

– To govoriš svakih pola sata – začu se glas s ulaza.

Dva momka stajala su i podsmešljivo posmatrala pijanicu.

– Ja kažem da su svi ovde ubice – mumlao je čovek i dalje, nemajući snage da stane na noge.

– Tvoj ubica je viski – rekli su momci i nestali.

– Viski? – podrignu čovek, klateći glavom prema Robertsu. – Čašu ili dve, šta je to? Ništa! A vi... Ko ste vi? Ako mi platite jednu bocu mogu da vam ispričam jednu tajnu... Ali, za celu bocu! Ništa manje...

Ajvor Roberts je mislio da je najbolje da se osmehne, i pored svog jadnog položaja u kome se našao.

– Ja ne pijem – rekao je i zakašljao se. – I, oprostite što sam naleteo na vas...

– Na meně? – iskrivi usta pijanac. – Vi... na mene? Vi ste ludi mister... Neću da vam odam onu tajnu... Idite do đavola! I vi ste ubice... Svi ste ubice!

Ovoga puta uspeo je da se podigne i diagonalno pređe ulicu. Mada se činilo da će zaobići, ipak je uspeo da pogodi vrata „Dadlijeve kantine“.

Roberts se tužno izdiže iz prašine. „Rajski put“ pred njim nije ga dočekao u rajskom stilu. Naprotiv! Pa ipak, Roberts je računao da se u gradu neće dugo zadržavati. Samo toliko da se raspita za put i za mogućnosti „Device“. Ili će od nje napraviti nešto, ili će je prodati.

U salunu tog popodneva nije zatekao više od nekoliko gostiju. Saluner, koji je bio u isti mah i barmen, dvojica koji su izbacili onog pijanca i četiri ćutljiva momka za stolom koji su prekrivale karte i zamašćene novčanice. Zrak sunca padao je na red boca ispod velikog pravougaonog ogledala. Na suprotnoj strani zida, bio je jarkim bojama nacrtan paun, široko razmahnutog repa.

Momci koji su glavačke izbacili onog pijanca, radoznalo su odmerili Ajvora Robertsa. Nije im trebalo mnogo da ocene da stranac nije ušao da zatraži objašnjenje ili da zametne kavgu. Izgledao je jedno, zbunjeno i nespretno.

– Kao da je nešto izgubio? – okrenuo se prema barmenu jedan od njih, krupne glave i kosih očiju. Prava kosa bila mu je visoko podrezana i na tom mestu belina kože skoro je bleštala uz bakarni ten lica.

– Ne izgleda kao neko ko je izgubio ženu, čoveče – odgovorio mu je prijatelj, gurnuvši ga laktom.

Ajvor je savladao svoju malopredašnju nervozu. Uostalom, zašto bi nekome smetao ka-

da je tek stigao u grad? Niko ga nije poznavao, nikome se nije zamerio.

– Ja sam samo hteo nešto da pitam – rekao je.

– Ljudi ovde prvo nešto popiju pa onda pitaju – kazao je kosooki.

– Ostavi ga, Finč – prekinuo ga je barmen.

Ovaj sleže ramenima, sasvim nezainteresovan za pojavu mršavog, kosatog nespretnjakovića. Nastavio je razgovor sa svojim prijateljem, okrenuvši leđa Robertsu i barmenu.

– Kakvo je pitanje, momak? – obratio mu se vlasnik „Rajskog puta“.

– Hteo bih na ranč „Device“...

Barmen ga je ovog puta odmerio pažljivije. – Zašto?

– Nasledio sam ga, eto zato...

Jedan neobrijani tip za kartaškim stolom je naglo podigao glavu i oslušnuo. Potom je izmenjao pogled sa partnerom do sebe.

Barmen se nalaktio na šank. – Ko ste vi? – upita.

– Ajvor Roberts, iz Ostina... Nasledio sam ranč pre nekoliko meseci...

– Od Klinta, a?

– Da, tako se zvao. Poznavali ste ga?

– Kako se uzme – promrmljao je barmen i dohvatio krpu sa strane, brišući ploču ispred sebe. – Taj ranč je skoro zaboravljen, momče. I ne вреди mnogo...

– Ne вреди?

– Ne... – odmahnuo je barmen glavom. Bio je nizak rastom, crne kovrdžave kosę, tankih brkova i izboranih podočnjaka. Mirisao je na jak, neobičan parfem, bio je glatko izbrijan i ličio je više na nekog podvodača nego na salunera. Ruke su mu bile nežne, tanke, košulja besprekorno čista, zlatna narukvica na levom zglobu šake zvecnula bi pri svakom jačem trzaju ruke.

– Zašto ne vredi? – upitao je razočarani Roberts.

– Pa, nikada nije ni vredeo – uzvratilo je barmen. – Bio je usamljen, bezvodan, bespoldan... A Klint Roberts je živio kao pustinjač. Nije mario za društvo. Ni za koga!

– Ranč je ipak ranč – primetio je mladić.

– Možda, ako uopšte stignete do njega – smejuć se vlasnik „Rajskog puta“. – Ako imate krila...

Zatim ga je ostavio i otišao na drugi kraj šanka.

Za stolom za kojim se kockalo, partija je bila završena. Dva tipa koja su malopre pogledala s vremena na vreme prema mladiću, sada su se podigla. Jedan je odmah izašao, a drugi se uputio prema šanku. Pogled mu je bio uprt u Ajvora Roberta kao vrelo železo...

*

– Ovo je Klaudi Vorn – dobio je barmen prema Robertsu. – On sve zna. Ne brini.

Momak iz Ostina počinjao je da biva sve neraspoloženiji. Vesti o ranču nisu bile nimalo ohrabrujuće. Ko bi mogao u tome da mu pomogne? Činilo se da mu je taj rođak Klint u nasleđstvo ostavio prokletstvo.

Ko je bio on? Brat njegove majke? Kakva mu je bila majka? Kakav otac? Čiji je on zapravo?

Čovek koga je barmen predstavio kao Vorna, zastao je ispred Roberta. Bili su iste visine, ali, Roberts je bio upola mršaviji i slabiji. Bar je tako izgledalo.

– Možda ću vam ja pomoći – rekao je dubokim glasom.

– Mislite?

– Ne mislim, siguran sam...

– Kako?

– Šta vas sve interesuje?

– Više ne znam ni sam – promrsio je Ajvor.

– Popićemo nešto, i biće sve u redu.

– Ne pijem – odbio je ponudu Roberts. – Treba samo da mi neko pokaže put do ranča – dodao je nešto nervoznije – ako to neko zna u ovom gradu.

– Naravno da zna – nasmešio se Vorn i dva niza belih zuba kao da su mu se rascvetala pod kožom. – Naravno... Ko ne zna za taj ranč? Samo...

– Samo?

– Sada je do njega teško doći, mister...

Ajvoru se nešto nije dopalo na previše uslužno licu svog sagovornika. Ali, o tome nije mogao više da razmišlja. Vorn je bio naočito četrdesetogodišnjak, prodornih očiju i punih, uvek na smešak spremnih usta. Imao je ostru bradu, koja mu je verovatno rasla odmah čim bi se izbrijao. Nosio je izbleđelu, pohabanu jaknu, vratnu maramu plave boje i sasvim nove pantalone od platna, s velikim džepovima. Naravno, to je bio i kolt kalibra 44, izluzane drške, opasač je bio načičkan mecima, a čizme koje je imao na sebi bile su kratkih sara.

Roberts nije mogao da dokuči ko je Klaudi Vorn. Kauboj ili neka druga gradska zverka?

– Šta je sa „Devicom“ – upitao je momak.

– Taj ranč se ionako nalazi u brdima – kazao je Vorn, crtajući po šanku neke krivulje i znake. – Do njega se moglo doći jedino preko provalije. Tu se nalazio stari indijanski put, a njim je mogao da prođe samo jedan čovek sa mazgom.

Roberts je slušao, ali, nije shvatao mnogo.

– Onda je nedavno taj most srušen – slegnuo je ramenima Vorn. – Možda ga je Klint srušio, možda neko drugi, to niko ne zna. Nekako u isto vreme, starac je odapeo. Ovde je dolazio poslednji put – pokazao je prema jednoj većoj zgradi preko puta – da nešto potpiše u sudu. Možda oporuku? Posle je umro.

– Od čega?

– To bi doktor Džajl mogao znati. On je bio

kraj njega. Obišao je brda pola dana okolo, da bi ga našao. Stigao je samo da mu zaklopi oči.

– Kada je to bilo?

– Pre nekoliko meseci, ko zna?

Ajvor Roberts zatrepeta. – Hoćete da kažete da se do ranča ne može doći?

– To nisam rekao – osmehnuo se prativno ovaj – ali, trebaće vam bar jedan dan jahanja. Pod uslovom da vas neke lutalice iz indijanskog rezervata ne smaknu.

– A doktora nisu?

– Doktor je svima potreban, čak i njima – odgovorio je Vorn.

– To se samo meni moglo desiti – promrsio je žalosno Roberts. – Toliki put... a ranč ne mogu ni da vidim. Ipak ću pokušati...

– Nemojte reći da vas nisam opomenuo – dobacio je Klaudi Vorn.

– Poslušajte ga – pridružio mu se i barmen.

– Taj ranč nije donosio ništa. Najbolje da ga nekome prodate...

– Kome? – namrštio se Roberts. – Ako zaista ne vredi, ko bi ga kupio?

– Možda će se naći nekā budala – nasmejao se Vorn.

– Koliko bi vredeo? – zainteresovao se Roberts.

– Možda stotinak dolara – umešao se hitro barmen. – Ali, ne garantujem... Dolar gore ili dole, mogu da se zakunem.

Momak iz Ostina načulji uši. Sto dolara? Nije bilo za potcenjivanje, samo... Ko bi dao toliko za komad zemlje kome se nije moglo prići niti od njega nešto izvući?

Vorn izvuče iz džepa čačalicu i zaglavi je u zube.

– Slušajte – kucnuo je prstom Roberta po ramenu – da li ste vi uopšte naslednik?

– Kako to mislite?

– Imate li dokaze?

– Naravno, zar sumnjate...

– Samo sam pitao – raširi ruke ovaj – mno-

gi mogu da kažu svašta za sebe... Imate papire, naravno?

– Imam – lupi se Roberts po džepu. – Ako šerif zatraži...

– Da, šerif – klimnu glavom Vorn i prebaci čačalicu sa levog u desni kraj usta. – Ovde je sve po zakonu. Zašto odmah ne odete do šerifa?

– Radije bih kod tog doktora... Džajla, rekoste?

– Da, Džeri Džajl... fini čovek – smeškao se Vorn. – Ali, ja vam mogu reći sve što i on.

– Šta to? – iznenadio se Ajvor.

– Savetovaće vam da se okanete ćoravog posla i da se vratite tamo odakle ste došli!

Roberts je u Vornovom glasu naslutio prizvuk neke čudne pretnje.

– Šta biste odgovorili? – upita on.

– Svejedno mi je gde sam – odgovorio je Roberts. – Ja nemam nikoga. A natrag ne mogu... Lepo sam se oprostio od poznanika, obećao sam im da ću jednom doći, ali, ne kao bednik kakav sam bio...

Dva momka koja su dotle stajala za šankom, napustila su prostoriju. Za kockarskim stolom preostala dva igrača nastavila su međusobni duel, i ne očekujući veće društvo.

– Naći ćete već neki posao – težio je Vorn mladića – mada ne verujem da nešto znate... Šta znate?

– Ništa naročito. Uglavnom sam bio sudopera...

– Sudopera? – okrenuo se Vorn prema barmenu, kao da je čuo dobar vic. – Sudopera pa da postane rančer? Čoveče, šta je sa vama? Kako to mislite da postignete?

– Pokušao bih...

– Davola da pokušate! Umete li da sapinjete telad?

– Ne...

– Da krotite konje?

– Nikada to nisam radio.

– Da utisnete vrelo, usijano gvožđe u kožu govečeta? – slikovito je prikazivao Vorn. – Da gutate prašinu iza repova? Da udišete smrad balege? Da se znojite dok sakupljate letinu, a dlanovi vam nabubre od žuljeva? – širio je šake ispred Robertsovih očiju. – Umete li?

– Ne umem – priznao je Ajvor kao opčinjen. – Ali...

– Šta onda tražite ovde? – smejuljio se Vorn s očitom podrugljivošću. – Propašćete!

– Valjda neću pre mraka – pokušao je Roberts da se našali sa samim sobom.

Vorn zabaci glavu i grohotom se nasmeja. Jabučica pod grlom mu je šetala gore-dole kao podivljali zec. – Smešno – pružio je ruku prema mladiću – pa, on čak nosi i revolver?

Barmen se nakašljao kada je video da ovaj preteruje. – Ostavi ga – dobacio je.

– Zašto? Neka pokaže kako barata koltom! Možda je prurušeni revolveraš? Hajde, potegni, momče...

Roberts ustuknu. – Ja? Nikada nisam pucao u čoveka – preblede.

– Sada imaš šansu...

– Zašto? Niste mi ništa skrivili...

– Skrivio? – prezrivo će Vorn, podbočivši se. – Treba li da skrivim? Kako to zamišljaš? Svaki čovek na tvom mestu nešto bi pokušao... Ali, ti si sudopera, momče! Trebalo je da ostaneš tamo, preko Kolorado Rivera... i jedeš sapun! Ha, ha, ha!

– Klaudi, neću gužvu u lokalu – opomenuo ga je barmen.

– Kakva gužva – lupi šakom o šank Vorn. – Pa, ovaj idiot bi jedino mogao da suši moj donji veš!

– Gospodine – najzad se povratio Roberts – nemate razloga da me vređate! Samo sam pitao za put prema mom ranču, ali...

– Oh, ranč! Samo idite... ako imate krila!

– U početku ste mi bili simpatični – rekao

je Ajvor sasvim ozbiljno – ali, vidim da to više niste.

– Nikada nisam ni bio – unese mu se u lice Vorn. – Ne podnosim paukove... a ti si pauk! Bez mreže! – I on ga dohvati za nos i snažno povuče. Robertsu od bola grunuše suze na oči. Nesvesno, on zamahnu šakom. I, osetio je pod njom nešto tvrdo. Puklo je, čuo se jauk... i pred žaprepašćenim mladićem ukaza se Vorn. Ali, na podu!

– Do đavola! – uzviknuo je barmen s nevericom. – To se zove udarac!

– Ali... zar sam... zar sam ja? – procedio je Roberts.

– Ja sigurno nisam – zaobiđe vlasnik „Rajskog puta“ šank i dohvati palog Vorna za ramena.

Ovaj odbi pomoć. Rukom je opipao vilicu. Za to vreme, Ajvor Roberts je zurio u svoju šaku koja se nekim čudom pretvorila u grom, od koga se spržio Vorn. On nikada nikoga nije udario! Kako je moguće da se ovakva ljudina prostre pred njim u jednom dahu! Istina, bio je besan, izazvan... ali, činilo se da je taj kroše izveo neko drugi umesto njega!

Klaudi Vorn se uspravio, izgledalo je da će nasrnuti ili izvaditi kolt, no, predomislio se. Oteturao je prema izlazu.

Roberts je zabezeknuto gledao za njim. Tog trenutka je, prvi put u životu, osetio da se nalazio blizu smrti. Iz Vornovih zenica kao da su buknuli smrtonosni plamenovi, ali, ožegli su mu samo dušu, ne i telo.

– Ja... nisam hteo... – mucao je mladić, ponovo buljeći u svoju šaku. – Ne znam šta mi je bilo...

– Bolje je da odjašete – dobacio mu je barmen – on vam ovo neće oprostiti.

– Vređao me je... Čuli ste?

– Ja obično ništa ne čujem – odbrusio je barmen. – A vi ste, uostalom stranac.

– Mogu li dobiti viski?

Dok se Ajvor Roberts muvao oko šanka oklevajući da popije svoj viski, Klaudi Vorn se već obreo na tremu. Mršavi, bledunjavi stranac tako ga je mlatnuo da se još uvek pitao nije li to samo odsanjao? Otkuda tolika snaga u tom mršavom, bednom telu? Ili je sve bila samo varka? Možda se taj Roberts samo pretvarao da je šonja i nespretnjaković? Možda je odnekud poslat da njuška? On nervozno baci pogled niz ulicu. Bob Skviter bi već trebalo da se pojavi. Otišao je od pokeraškog stola pre više od pola sata. Za to vreme mogao je da ode i da se vrati najmanje dva puta! On ponovo opipa vilicu, srećom, nijedan zub nije mu bio pomećen, iako ga je cela leva strana bolela! Malo je falilo da potegne kolt. Sprečila ga je iznenadna misao da je taj šmokljan možda prerušen detektiv ili federalac. Šta onda?

Skviter se najzad pojavio. Bio je to mnogo uljudnije odeven čovek, približno istih godina kao i Vorn. To je bilo i logično, s obzirom da je Skviter nešto značio u Frederiksburgu. Bio je oružar, odličan majstor i čuven po specijalnim modelima. Nije mario za rad, ali, ono što je uradio bilo je prvoklasno i papreno. Gojaznost ga je napravila nešto tromijim, ali je sačuvao gipkost u pokretima. Koračao je čudno, na prstima, kao da se prikrada. Nosio je dug kaput sive boje i pantalone potpuno tamne i uže nego što mu priliči. Bore su se i gužvale oko struka i između butina. Lice mu je bilo široko, glatko izbrijano, skoro sjajno od sloja pomade. Uši su mu bile velike i klempave, pa je to prikrivao dugim zulufima. Crvenkastu kosu u talasima berberin je pažljivo držao na istoj dužini, pa se činilo da nikada ne raste.

Bob Skiter je stao uz Vorna, pogledavši preko njegovog ramena u pravcu šanka. Tamo je Roberts crvenog lica gušio u sebi želju da zaurla. Viski mu je proparao utrobu i nekako istovremenu mu olabavio noge...

– Šta je rekao „Čif“? – upita Vorn.

Skviter je još uvek osmatrao momka iz Ostina. – Neće da ode?

– Rešio je na ranč, pošto-poto – odgovorio je Vorn, smrknutog lica.

– Šta ti je?

– Ništa... Šta je odlučeno?

– Mora da nestane.

Vornova usta se zlobno razvukoše. – To je pametno – reče. – Jedinu naslednik nestaće sa lica zemlje. Ko će ga... ti ili ja?

– Ja – uzdahnuo je Skviter. – „Čif“ smatra da bi ti morao ostati po strani, jer si već razgovarao s njim. Ali, ja sam mu predložio nešto bolje.

– Šta to?

– Pustiti ga da pođe... I sačekati. Svejedno je ko će tada biti. Nema svedoka.

Vorn se iscerio. – Ti po svaku cenu hoćeš da ti ruke ostanu čiste – cerekao se sve glasnije. – Koliko plaćaš da to obavim umesto tebe?

– Dvadeset!

– Bez četrdeset ne jašem.

– Onda si slobodan.

– Trideset... Pa si slobodan ti.

– U redu!

Vorn pruži ruku. Skviter se obazre oko sebe i kada je primetio da nikoga nema u blizini, izvukao je svežanj novčanica i odbrojao trideset. Zatim se ćutke okrenuo i vratio istim putem.

Vorn se cerio za njim...

*

Dvosed na četiri tanka, ogromna točka, s upregnutim belcem snažnih udova, zaustavio se pred kućom sa zidovima punim divlje loze. Kuća se nalazila na iskraju grada, okružena zidom. Imala je trem iznad ulaznih vrata, velike prozore sa četiri reda drvenih pregrada i sprat istog stila i razmera.

Sa kola je skliznuo Džeri Džajl, lekar, veterinar, vidar, zubar... sve po potrebi. Čovek

koji ga je očigledno čekao, bio je mršav i bled, ali, očigledno stranac. Nije izgledao bolestan, pre radoznao.

Doktor Džajl je sam vozio svoj „bekboard“, jahanja i sedla se klonio, bio je već u godinama kada to ne priliči takvom „momku“. A „momak“ je pre osam dana proslavio šezdeset i peti rođendan! Naravno, uveravali su ga da izgleda najmanje deset godina mlađi. Čak je i sam počeo da veruje u to. Lekar u Frederiksburgu je, svakako, imao dosta posla, kada je uspeo da podigne takvu kuću! Bila je najlepša u gradu, procenjivao je Roberts, strpljivo čekajući da ga doktor udostoji pogleda. Lekari ove vrste bili su sve. Verovatno su postajali i babice. Imalo je nekoliko rančeva okolo na koje je morao stići, pomoći ili olakšati bolove i brige ljudima. Čovek takvog držanja sigurno je video i bolja mesta od ovoga u kome se ukotvio kao isluženi mornar posle dugih plovidbi. Imao je uzane, tanke prste, bio je izvanredno vitak za svoje godine, hitrih pokreta i nemirnog pogleda. Uprkos toplom popodnevnu, bio je u tamnom, svečarskom odelu i beloj košulji. Desna ruka mu je držala lekarski kovčežić od kože, kakve su na Istoku upotrebljavali imućni lekari, hirurzi ili zubari. Levom rukom je zabacio uzde. Njegov dolazak nije ostao neprimećen iz kuće. Izašao je jedan tamnopusi momak bele kose, poklonio se i poveo kočiju prema uglu.

Džeri Džajl je imao čudno lice. Da se nalazilo nad nekom otrcanijom, pohabanim odelom, podsećalo bi na sitnog lopova i besposličara sumnjive prošlosti. Ovako, bilo je prilično podnošljivo, uprkos izraženim crtama. Upali obrazi istakli su jagodice, a čeonu kost je prevlačila linija gustih, oštro oivičenih obrva nad krupnim, bademastim očima i podočnjacima u vidu ljubičastih „kesica“. Pravos ublažio je grubost tog dela lica, da bi se pod njim ukazali tanko podrezani brkovi,

prilepljeni uz puna, nabubrela usta kao pijavica. Prosedu kosu pokrivao je polucilinder sive boje. Pod tamnim kaputom, isto tako siv prsluk bleštao je od debelog, zlatnog lanca džepnog sata.

Bilo je nečeg magnetskog u toj pojavi!

Ajvor Roberts nije umeo da objasni šta ga to opčinjava. U svakom slučaju, osetio je u jednom trenutku da bi za ovog čoveka sa torbom mogao da učini sve što bi od njega zahtevao. A kada se osmehnuo, nestalo je i najmanjeg traga ružnoće i nedorečenosti na licu.

– Mene čekate, mladiću? – prenuo je Roberta zvonak glas.

– Da... vas.

– Obično pacijente primam prepodne – rekao je, brišući dlanom čelo – a popodne odlazim na pozive, izvan Frederiksburga... U čemu je stvar? Hoćete li da uđete?

– Ne, ne bih želeo da vas uznemiravam, doktore...

– Ja nikada ne smem da budem uznemiren – osmehnuo se ovaj očaravajuće. – Moj poziv je budnost. U svako doba.

– Ja nisam bolestan, ako to mislite...

– U čemu je onda problem?

– Ja sam iz Ostina... Doputovao sam ovamo na ranč...

– Ranč?

– Nasledio sam ranč... „Devicu“.

Doktor Džajl podiže obrvu, vidno iznenađen. Otvorio je usta, zatvorio ih, a onda zavratio glavom.

– Zaista? – samo je rekao, skinuvši šešir. – Zar je Klint mislio ozbiljno to sa rančom?

– Izgleda da jeste – slegao je ramenima Ajvor.

– Čuo sam o tome – nasmešio se lekar – ali, prosto nisam verovao da Klint ima nekoga! On je bio osobenjak...

– Voleo bih da mi nešto kažete o tome, doktore?

– Šta bih mogao da kažem?

– Kako je umro?

Džajl potraži cigaretu u srebrnoj tabakeri, ponudi i Ajvora, ali, ovaj odbi.

– To nije bilo umiranje, već smrt. Prosto kao da se doziva... čovek oseti taj trenutak i sprema se na taj put bez povratka. Tako je i Klint.

Ajvor nije mnogo razumeo doktora. Ali, nije želeo da ga prekida.

– Znao sam da je zaveštao nekome ranč – nastavio je doktor – a kada sam čuo da je srušen onaj indijanski mostić, to mi je bio znak da Klint želi na miru da umre. I otišao sam, okolo... Stigao sam kasno, bio je već mrtav.

– Tek tako? – izusti Roberts.

– Da! Nije bolovao, jednostavno je iščezao s ovog sveta. Bio je... bio je tako mali, onako mrtav. Kao dete...

– A ranč, doktore? Kakav je?

– Pustoš – razočarao ga je Džajl. – Popustio krov, zidovi prošarani raspalom ciglom, zaagađen bunar... korov...

– Znači beda?

– Beda, mladiću. Hoćeš li da ga pogledaš?

– Da!

Doktor Džajl raširi ruke. – Verujem da su te odvlačali – pokazao je prema delu grada odakle je Roberts naišao. – Klinta niko nije voleo. Bio je svadljiv, nedruštven, prgav, osoran... Kao da je time uništavao sebe, ne druge. Uvek sam se čudio kako preživljava samo sa dve krave i dve ovce? Jadno društvo, a?

– Jadno – potvrdio je Roberts.

– Šta vam je Klint?

– Ne znam – promrsio je Ajvor. – Rekoše da je brat moje majke...

– To vaša majka najbolje zna.

– Možda, ali, ja nju ne znam. Ne pamtim.

– Nemate nikoga?

– Ne...

Doktor se zamisli. – Šta ste po zanimanju?

– Ništa! Mislio sam da budem rančer, ali, i to mi se izmaklo.

– Švorc?

– Sve znate, doktore – kiselo se osmehnuo mladić.

Džeri Džajl iz unutrašnjeg džepa izvadi nekoliko krupnih novčanica. Nekoliko časaka držao ih je u ruci, opčinjavajući Roberta njihovom bojom i veličinom. Onda mu ih tutnu u ruke iznenadnom žestinom.

– Najbolje je da se vratite – rekao je. – Evo vam za put i dok se ne snađete... I, ne zahvaljujte mi!

– Ali...

Lekar je odmahnuo rukom.

Međutim, Roberts ga sustiže na samom tremu.

– Ne mogu ovo da primim – promucalo je i pružio mu novac. – To je previše, doktore. Uostalom, ja ću otići da vidim taj ranč... Onda ću razmisliti šta ću...

Džajl je nekoliko časaka odmeravao mladića. Najzad se nasmešio.

– Kako hoćete – dobaci. Uzeo je novac i strpao ga u džep, ne hajući za tugu koju je time izazvao kod Roberta. Bila je to hrpa kakvu nikada nije video, ni opipao, u životu. – Ne smetnite s uma da je ranč daleko... I suviše daleko!

– Recite mi samo put...

– Pravo – pokazao je Džajl na sever – i skrenite s drumu kada nađete na polomljeni putokaz. Posle nećete promašiti...

– Hvala vam!

– Rekao sam da mi ne zahvaljujete – odgovorio je doktor sa smeškom i otvorio vrata. Zvonce je najavilo njegov ulazak u kuću.

Ajvor Roberts ostao je nekoliko trenutaka zagledan u deo velikog stepeništa u holu, preko kojeg se prostirao skupoceni tepih. Onda su se vrata zatvorila i priviđenja je nestalo.

Kakva je to kuća bila iznutra, pomisli dok se udaljavao natraške. Jedan drugi, čudesni nedostupni i nedostižni svet kroz koji on nikada neće moći da prođe. Jedino da ga sanja. Kada se okrenuo, zavesa na ulaznim vratima se pomakla. Ispratio ga je nedokučiv pogled Džerija Džajla.

Ajvor Roberts se ugnezdio u sedlu i strogo se držao severa. U stvari, taj pravac bio je pravac glavnog drumu. Mada je verovao da je ranč Klinta Roberta bila ruina jednog osobenjaka i čudaka, radoznalost je bila jača od svih tih priča i saveta da se vrati tamo odakle je i došao.

Brdoviti teren pred njim kao da je sve više udaljavao sunce. Senke su postajale češće, dublje i tamnije. Na ivicama kaktusa sletele su ptice. Onda se pred njim ukazao jahač.

Bio je to Klaudi Vorn.

Roberts pretrnu. Ali, ovaj podiže šešir u znak pozdrava, bez trunke besa ili osvetoljubivosti. Čak je delovao prijateljski. – Na ranč? – upitao je veselo. – Ipak na ranč?

Mladić je ćutao, ne znajući šta da misli. Vorn se i dalje smeškao. – Ah, misliš na ono u salunu? – rekao je. – Pa, zaslužio sam čušku – priznavao je. – Bio sam se zaletio, a ti, bogami, udaraš kao mazga! Izbrojao sam sve zvezde!

– Ne znam zašto sam to...

– Mani – prekinuo ga je Vorn i izdigao se u sedlu. – Nikada nisi bio u ovom kraju, zar ne? – Nisam!

– Klinta niko nije mario – nastavio je Vorn – pa ni ja. Ali, mogu da ti pravim društvo ako hoćeš – predložio je – i da se uveriš da sam bio u pravu. To nije ranč, to je gomila cigala i dasaka!

Mogu i sam – uzvratilo je mladić. – Ne mučite se...

– Kakve muke! – uzviknuo je Vorn. – Uz put možemo da razgovaramo i tako prekratimo

vreme. A osim toga... ovuda se zaista movaju neki Komančerosi.

– Šta je to?

– Indijanci, odmetnici. Pobili su iz rezervata u Kajova Blanku. Takvi se obično udružuju sa belim banditima i haraju okolo.

– Šta bi oni meni...?

– Ko zna? Njima su nekada važni samo konji... ili dobro odelo, dobar opasač... vragovi su to!

Neosetno, obojica su pojahala istim putem.

– Jesu li napadali Klinta? – pitao je mladić.

Vorn se trže. – Klinta? – kao da se prisećao.

– Ne znam, ali, on je retko prolazio ovuda. Jednom mesečno, kada dođe po hranu i ostalo... Uostalom, njemu nisu imali šta da uzmu. A i da jesu, okužili bi se od otrova.

– Kakvog otrova?

– To ja onako – sleže ramenima Vorn. – Klint je bio opak na jeziku. I narav mu je bila pseća, da su ga izbegavali i gradski psi.

– Zašto je bio takav?

– Ko bi to mogao da zna? – pitao se i Vorn.

– Nije se poveravao, nije imao prijatelja, nije voleo nikoga. Primao je samo doktora... i popa. I to pred smrt.

– Stvarno je bio čudan...

– Jeste – složio se Vorn. – Ne znaš ga kako je izgledao? Kao strašilo! Mršav, žut, buljavih očiju i jezivog pogleda. Kao u vampira! Imao je grbu na levoj strani. Srećom, dolazio je samo danju u grad, inače bi noću zastrašio mnoge...

Roberts primeti kolac zaboden u zemlju na raskršću.

– Sada ovamo? – upita.

– Tačno – nasmejao se Vorn. – Ja sam se zapričao... Ima dva puta – dodade. – Jedan okolo, ali, stigli bismo tek oko ponoći.

– Uh! A drugi?

– Drugi vodi do srušenog mosta... Nema

prelaza, ali se vidi ranč. Ko bela mrljica u kršu...

Robertsu se nije dopala misao da dočeka ponoć u sedlu, u zagonetnom društvu i na području koje vrvi od lupeža i indijanskih odmetnika. – Zašto bi Klint srušio most? – pitao je mladić.

– Šta je rekao doktor? – pitao je Vorn.

– Kaže da je hteo da umre na miru. Da ga niko ne ometa!

– Možda... Pa, idemo li?

– Idemo... Sutra ću rano krenuti okolo, sada bih voleo da vidim ranč makar izdaleka.

Blistavobeli Vornovi zubi ponovo izazvaše kod mladića nelagodnost. Međutim, natrag nije mogao. – Koliko ima do tog mesta? – pitao je.

– Ma... petnaestak minuta možda – odgovorio je ovaj. – Pod uslovom da brže poteramo ove naše rage.

Nastavili su ćutke. Ajvor se okretao oko sebe, plašeći se da sumrak ne pokrije njegove i tako crne sumnje. Vornovo nametanje, usiljena ljubaznost, pritvorena govorljivost, sve mu je ukazivalo da bi bilo najbolje da se vratio. Roberts je posedovao prirodnu nadarenost za predosećanje. Nije imao iskustva sa ljudima, ali ih je instinktivno osećao i čvrsto verovao u to što oseća.

Daleko, u izmaglici, venac žućkastih breгова dobijao je polako modroplavičasti veo. – Zašto niko ne napravi drugi most? – interesovao se Roberts.

– Kome treba? – podrugnuo se Vorn. – Indijancima ne više, a sada ni Klintu. Nikome. Tamo je samo krš. Badava! – i začutao je. Čak je i uzana staza „zamrla“ u šipražju i kamenjaru. Obreli su se u kotlini, s obe strane uzdizale su se kamene kupe, a ispred njih komad ravnice.

– Tamo je – pokazao Vorn.

– Ja ne vidim ništa.

– I ne vidi se, dok se ne dođe blizu.

Zaista, procep se pojavio tek kada su skoro na njega naleteli. Bio je širok jedva nekoliko jardi, ali zato u dubinu je odlazio čitavih tridesetak. Strane su bile strme i nedostupne. Dole se nalazilo korito presušenog potoka. Dva debela drveta ukopana godinama u zelju, štrčala su na ivici poput rogova. Za njih se držala jedna strana visećeg mosta. Sada tu nije bilo ničega osim „prstenova“ od užadi koje su gulili držači pri svakog prelasku tereta. Procep se pružao u nedogled. Kao da se pukotina završavala u nedokučivom beskraj, ne smanjujući širinu ni dubinu.

– Šta sam rekao? – oglasio se Vorn. – Ovde se može preleteti samo sa krilima! Ili bez krila, ali, u ponor...

– A na koju stranu se ide ako se zaobilazi? – pitao je mladić, pokušavajući da u daljini pogledom uhvati deo ranča. Uzalud se naprezao.

– Nema zaobilaznja – odgovorio je Vorn pakosno.

– Kako? – okrenuo se Roberts.

– Ovde ti se završava put – zaključio je ovaj i izvukao kolt.

Momak iz Ostina preblede. Skoro se onesvestio od ove iznenadne mogućnosti da umre. Ne, to nije zvučalo kao šala! Cev revolvera bila je sasvim otvorena i nedvosmislena, a opaki sjaj u Vornovim očima presudio mu je tog trenutka sve!

– Šta to znači? – promućao je, dok mu je brada drhtala.

Vorn je naterao konja na njega. – Ti si lažov – dobacio je. – Ti nisi nikakav naslednik. Ti si varalica!

– Nisam – zavapi Roberts i gurnu ruku pod kaput. – Evo dokumenta, evo... sve tu piše!

– Da vidim. – Vorn sa trijumfom dohvati papir i prelete ga pogledom. Sve je bilo u redu, potpis sudije Rajtera, pečat, Klintonov

krst... Pred njim se zaista nalazio pravi nasljednik „Device“.

– Ovaj potpis ne važi – rekao je.

– Koji?

– Sudijin – podmuklo se cerio Vorn. – Dao je ostavku odavno i odmaglio. Ovo možeš da baciš...

– To je zakonit papir – pobunio se Roberts.

– Sada više nije – iscerio se Vorn i pocepao ga.

Roberts je buljio u komad hartije čiji delovi su se rasipali po vazduhu. Zar je moguće? Sve je postalo dim! Sve je propalo! Toliki put i ništa! Naivno je uleteo u zamku, ne shvatajući ništa. On, stranac, koji ovde nije poznavao nikoga, odjednom je nekome zasmetao.

– Sada nemaš ranč, momče – cerekao se Vorn. – Nemaš ništa! Ali, za svaki slučaj, najbolje je da nestaneš!

– Šta to znači? – zadrhtao je Roberts.

– To znači da ti je ovo poslednje sunce koje vidiš u životu.

– Ali... ali... ali zašto?

– To ne pitaj mene – iskliberio se ovaj. – Za to drugi lupaju glavu. Naređeno je da nestaneš... i, nestaješ!

Robertsov zelenko se nalazio na samoj ivici ponora. Odjednom je postao nervozan kada se na njega okomio Vornov vranac.

Mladić iz Ostina je pogledao ispod sebe. Provalija je izgledala dva puta dublja i strašnija nego kada ju je pogledao prvi put. Zaboravio je da ima oružje kod sebe, a time i mogućnost da se brani, koliko-toliko.

Vorn ga je gurao pravo u ponor!

– Nemojte – molio je Roberts izbezumljeno i prestrašeno – nemojte... Neću... Zašto da umrem! Ništa nisam skrivio... Nemojte!...

Ali, milosti nije bilo. On je pokušao da sjaše, no, Vornova noga ga je pogodila u cevanicu i skoro prevrнула na drugu stranu.

Grčevito se uhvatio za jabuku sedla, iskladenih očiju i razjapljenih usta.

– Ne... Nemojte, molim vas...

Klaudi Vorn nije bio mekog srca. Nije očekivao tako slabašan otpor. Došljak iz Ostina se čak ne doseti ni svoga revolvera. Grozničavo se upinjao da se odmakne od ponora, ali ga je Vorn svojim konjem upravo u njega gurao.

Robertsov zelenko se prestrašeno propeo. Time je izgubio i onaj mali oslonac koji mu je preostao u guranju sa jačim, odmornijim i veštijim konjem.

Sledećeg trenutka stravičan vrisak zaparao je ustajali vazduh... Konj i jahač strmoglavili su se u provaliju, skoro prilepljeni jedan za drugog!

Tek sekundu kasnije, veća težina povukla je životinju više, a Roberts je lebdeo za njim, raširenih ruku, ne ugušujući samrtnički krik.

Vorn se namrštio. Taj uzvik ga je dobro prodrmao! Imao je retko priliku da ga čuje. Oni, koji su pred njim ili zbog njega ranije umirali, brže su putovali na onaj svet, s olovom u sebi. Ovo je bilo nešto drugo. Nešto što nije mogao odmah da zaboravi.

Tako je završio Ajvor Roberts, nesuđeni vlasnik „Device“. Sve je trebalo da izgleda kao nesrećan slučaj. Na sebi nije imao rane, ni traga nasilja. Jednostavno je nepažnjom pao u ponor, i tu ostao. Kada ga neko bude otkrio, od njega i konja verovatno će ostati samo kosturi. Klaudi Vorn potera vranca natrag.

*

U Frederiksburgu, zakon je čuvao Rej Kusek.

Bila je to reda vrsta šerifa. Nije spavao u kancelariji već u lepoj kući u delu grada koji su nazivali „četrvt dvospratnica“.

I sam zvezdonosac ponašao se slično. Bio je elegantan, uzdržan, nadmoćan. Pre je ličio na

bankara nego na revolveraša. Međutim, očito je bio vičan svome poslu. Pokazao se u više navrata da lepo barata oružjem, i da mu nisu nepoznate strane lepog ponašanja u pesničenju.

Takozvani Odbor za red i mir u Frederiksburgu, okačio mu je uz zvezdu i lepu mesečnu platu od tri stotine dolara, što se ne pamti da je neki čuvar zakona ikada dobijao u toj pokrajini, a možda i u celom Teksasu. Upućeniji su govorili da ni Vajat Erp toliko ne dobija za pola godine...

Istini za volju, građani se nisu mogli požaliti da su uznemireni čestim pucnjima i pljačkama. Sve je lepo teklo, i suviše lepo za prilike tog vremena. Kockalo se slobodno, pilo, nosilo oružje, s vremena na vreme dozvoljavalo se nekim grupama devojaka da prirede program i, posle toga da zabave sve one koji mogu da im plate. I što je najvažnije, u Frederiksburgu je svako svakog dobro poznao. Nije bilo nevolje koja se nije mogla rešiti. Oni iz „četvrti dvospratnica“ nisu pokazivali nimalo otuđenosti prema ostalima. Šerif je umeo svakog da sasluša i da obeća da će učiniti ono što je u njegovoj moći. Doktor Džajl je toliko puta besplatno činio usluge, putovao, ustajao u svako doba noći na poziv. Gradonačelnik Vilbur Til činio je sve da grad dobije ono najpotrebnije većini: dobru zabavu, jeftinije usluge i kredite trgovaca.

I svi ostali, bogatiji i imućniji, ponašali su se čudesno lepo. Kao da im je sloga među sugrađanima bila najvažnija stvar u životu, pa onda sve ostalo. To je učutkalo i ona najtiša gundanja za neko vreme.

Vlasnici „Rajskog puta“ i „Dadlijeve kantine“ pogotovu su bili zahvalni frederiksburškom zakonu što je oglasio da su dva saluna dovoljna u gradu. Konkurencija je tako spala na njih dvojicu, a oni su se podnosili. Zarađivali su dovoljno.

U predvečerje tog vrelog dana, šerif Kusek je ispred svoje kancelarije razgovarao sa doktorom Džajlom. Doktor je tek došao s puta, obaveznó s torbicom u ruci, i svratio da popriča sa šerifom. Zvezdonosac je sedeo zavaljen na stolici, sa čizmama na ogradi trema i debelom cigarom u ustima. Od lepo skrojenog, modernog odela smeđe boje, odučarao je starinski model šešira sa visokom „krunom“. Ispod njega nalazilo se široko lice sa prilično sala na vratu, koje mu je gomilalo podbradak u nezavidnu širinu. Tako se njegovo ionako široko lice rasplinjavalo još više. Prodorne oči, povijen nos i mala, nakako skupljena usta na prvi pogled su delovali bezizrazno i bezazleno. No, Kusek je bio čovek koji iza svog lica skriva mnoga iznenađenja i osećanja. U struk šiven kaput nešto je ublažavao veličinu stomaka, čineći pokrete i hod Reja Kuseka privlačnijim. Zvezdu nije nosio na reveru, već prikačenu za pantljiku oko „krune“ šešira, s prednje strane.

– Suviše je lepo – klimnuo je glavom Kusek posmatrajući ulicu koja se popunjavala šumovima, koracima, žagorom i topotom. – Suviše!

Doktor Džajl se podiže sa ograde. – A ti si se ulenjio, Reje – kazao je. – Toliko da će te to koštati jednom mnogo čega... čak i glave.

– Samo moje? – žmirnu šerif.

– Tvoje prvo.

Kusek izvadi cigaru i otrese pepeo na zemlju. – To je lanac, dragi moj – rekao je. – Ne sme da zafali nijedan beočug. Inače...

– Naslušao sam se dreke jedne porodilje – pokazao je Džajl nekuda prema jugu – pa mi sada tvoje reči zvuče kao muzika.

– Je li muško?

– Devojčica... Otac je odmah otišao da se napije od muke!

Frederiksburški lekar izvuče drugi kraj zlatnog lanca i pogleda na sat. – Uvek kasnim

– rekao je više za sebe. – Marta je spremila čaj, ali, dužnost...

Ugledao je jahača na mrkovu sa plaštom preko ramena. Sivi „stetson“ padao mu je do samih obrva. Bio je odeven u laku odeću, košulju i pantalone, sa pozlaćenim dugmadima od grla do struka. Ogrič mu je padao na levo rame.

Kusek prenese pogled na Džajla. – Stranac? – procedio je.

– Očigledno – osmehnuo se doktor, uživajući u šerifovoj mrzovoljnosti kada je trebalo da pokrene svoje telo. – Zar je morao da naiđe u ovo doba? Čak se ovamo i uputio...

Jahač je napustio sedlo pred privezištem i zakoračio na dugi trem ispred kancelarije. Bio je visok, snažan, bistrog pogleda i skladno raspoređenih crta lica. Bio je smeđokos, sa pročešljanim brkovima i negovanim bradicom. Zelene oči otvoreno su gledale oko sebe, kao da od svakog predmeta i stvore traže jasan odgovor na svoja nema pitanja. Bilo je nečeg u tom momku... uprkos njegovom pohabanom odelu i prašini na trepavicama. Rej Kusek ga je dočekao neljubazno, ne odgovarajući na njegov pozdrav.

– Vi ste šerif? – oslovio je Kuseka. Pitanje je zaista zazvučalo iskreno.

– Zar nisam? – podiže glavu ovaj. – Ili ste čoravi, mister?

– Kada biste okrenuli šešir naopako, niko ne bi znao šta ste – odgovorio je ovaj mirno.

– Džeri Džajl se nasmeja bezglasno.

– Šta dolazi posle tog vica? – upitao je Kusek došljaka.

– Hteo bih da razgovaramo.

– Samo napred!

– Nasamo!

– Slobodno pred doktorom, čoveče... Ovde nemam tajni pred njim.

– Ali ja imam.

– A ko ste vi?

– I to ću vam reći... nasamo!

– Pa, da idem... – prekide Džajl napregnutosť koja se skupljala iznad Kusekovog šešira. – Videćemo se, Reje. – Džajl je lakim korakom napustio smrknutog čuvara zakona.

Rej Kusek otvori vrata svoje kancelarije i sa nešto ironije napravi pokret naklona. Ne obazirući se na to, visoki čovek uđe unutra i baci svoj šešir na čiviluk. Zatim je zauzeo šerifovu stolicu, pogledao lepo sredene papire na stolu, zid oblepljen poternicama raznih datuma, i najzad istisnu jedva vidljiv smešak.

– Ova rupa liči na crkvu, šerife – primetio je. – Nisam video ništa čistije ni uređenije od ovoga.

– A zašto biste vi videli? – stavi Kusek šake na sto i naže se prema došljaku.

– Obišao sam mnoge kancelarije.

– U kom svojstvu?

– Nisam došao ovamo da vas izazivam. Imam važnijeg posla. Posle toga bih hteo samo jedan sat sna. Ništa više.

Kusek je naslutio da nije reč ni o kakvom šaljivdžiji. Takvim tonom govore ljudi navikli na onu najtvrdju stranu života. Postao je oprezan. – Treba li da pogađam ko ste? – upita.

– Zovem se Pat Mongib – uzvratilo je ovaj i iz velikog džepa svoje košulje izvukao značku. – Pomoćnik sam federalnog maršala iz Dalasa.

– Dalasa? – zaprepastio se Kusek. – Čak ste ovamo potegli... zašto, ako nije tajna?

– Nije za vas – odgovorio je Mongib. – Potrebna mi je vaša pomoć, ali, samo vaša.

– Šta to znači?

– Da to ostane samo između nas dvojice. Jasno?

– Razume se... U čemu je problem?

– Žučasti prah, oštrog mirisa... Poreklom sa Orijenta, ali, nije ni ovde nepoznat.

– Opijum?

– Da – potvrdio je Mongib. – Prah koji se

daje u malim količinama, na razne načine, a izaziva velike nevolje kasnije. Pratim trag jedne veće količine, ide ovamo...

Kusek skide svoj šešir i takođe ga zavitla prema čiviluku. Radio je to nebrojeno puta i tako se izvežbao da je mogao i žmureći da ga nabaci na jedan od drvenih vrhova. Zatim je zagladio kosu i dovukao drugu stolicu.

– To je strašno – promrmljao je. – Čuo sam nešto o dejstvu tog praha. Izaziva priviđenja, sve je trenutno lepo, kao u snu...

– ... a kada san nestane, nastupa pakao! – dovršio je federalac. – Naravno, ovaj teren je čist?

– Kako mislite?

– Nema tragova da se prah pojavio ovde?

– Ni govora! – rekao je Kusek. – Ja bih to već nanjušio. I taj ne bi dobro prošao...

– Polako – zaustavio ga je Mongib. – Jedna pošiljka je na ovom putu. Otkrio sam...

– Otkrili ste?

– Da, ali ne znam gde će taj put završiti. Ovde, ili još dalje, prema Del Riju. Ako to bude ovde, moraćemo zajednički u akciju. Čovek koji nosi prah, sigurno ima vezu koja ga očekuje. Te veze obično nisu novorođenčad...

– Kakav je taj čovek? – upitao je Kusek.

– Reći ću vam kada dođe vreme – odgovorio je polako Mongib.

– Zar ne bi bilo jednostavnije uhvatiti ga i pritegnuti?

– Nije! Takvi su ili tvrđi, ili ne znaju mnogo. Glavni šefovi su dobro maskirani, neuprljanih ruku, bez dokaza. A ja zapravo to baš hoću. Celu gomilu!

– Nemoguće! – vrteo je Kusek glavom – to nije ovde, maršale. Ovaj grad je kao... kao raj! Bez poroka i svađa, poput jedne porodice! Nemoguće...

– Možda – složio se ovaj – ali, ja hoću da se uverim. Ako čovek produži dalje, disaćete slobodnije...

– Ja mislim da će produžiti!

Kako Mongib nije odgovorio, Kusek se pridiže i iz ormara izvuče bocu starog viskija, ličnu zalihu iz pecare u Topeki.

– Hoćete jednu? – ponudio je.

Mongib ne odgovori.

Kada se Kusek bolje zagledao, federalac je već zaspao. Istina, u vrlo neugodnom položaju, ali, očigledno je već spavao. Disanje mu se izmenilo, postalo dublje, glasnije, ravnomernije.

Kusek je na prstima došao do vrata. Samo što ih je otvorio, preseče ga glas. – Šerife!

On se okrenuo. Mongib je zatovrenih očiju sedeo u istom položaju, ali, čula su mu bila vraški izoštrana.

– Kuda ćete?

– Mislio sam da vas ostavim da mirmo spavate.

– Ne smetate mi – odgovorio je Mongib. – Ako vam je do šetnje, ugrejte mi jedno kupanje negde.

Kusek se počea iza uva. – A ako onaj čovek promakne?

– Neće! Imam sat prednosti...

– A ako ne prođe kroz Frederiksburg?

– Moraće! I on ima dušu...

– Obezbediću vam kupanje u „Rajskom putu“. Hoćete li nešto da prezagajite? Neko posebno piće?

Magib je otvorio jedno oko. – Samo kupanje – promrmljao je.

Kusekova poslovična mrzovolja i lenjost nestale su čim je Mongib izrekao ko je. A kada mu je poverio cilj svoje misije, šerif se potrudio da bude ljubazniji nego što je to zahtevao obično i protokol. Verovatno je time hteo da uveri svog iznenadnog posetioca iz Dalasa da je u njegovom reonu sve u redu. Kako i ne bi bilo kada je on taj čovek sa zvezdom. Zar bi se neko usudio da mu dovede u pitanje dobar položaj i tri stotine dolara

mesečno? Šta bi rekao taj pomoćnik federalnog maršala kada bi saznao koliko prima, dok mu ispred nosa vršljaju hulje i truju ljude drogom!

Čim je Kusek zatvorio vrata za sobom, Mongib je otvorio oči. Više mu se nije spavalo. Činilo se da je kratak dremež od nekoliko minuta potpuno osvežio Mongiba. Ustao je i razgledao poternice. Bilo je tu poznatih lica, begunaca koji su već bili iza brave ili na vešalima. Bilo je i novih. Sve u svemu, izgledalo je da ovdašnji zvezdonosac uživa u takvom dekoru oko sebe. Iz hodnika, koji je obično vodio prema zatvorskim ćelijama, čula se buka. Neko je limenim lončićem za kafu žestoko lupao o metalne šipke. Mongib je otvorio vrata. Unutra je vladao mrak. On kresnu šibicu i zapali svetiljku okačenu u dovratnik. Bleda, sablasna svetlost pade na oronulo, ispijeno lice nekog starca.

– Šerife? – zakreštao je, ali, ne tako bučno.
– Ti nisi šerif... Ili jesi neki novi?

– Zašto lupaš? – pitao je Mongib.

– Zatvoren sam noćas, a jeo sam samo u podne.

– Gladan si?

– Gde je Kusek?

– Vратиće se malo kasnije.

– A tebe je ostavio? Da mu nisi zamenik?

– Nisam!

– Pa, i nisi – progundao je stari rezignirano.

– Kuseka nema ko da zameni... Nezamenljiv je! Bah!

Čovek je bio u nekim ritama, prljavih, zamašćenih ivica košulje i rukava, u čizmama bar za dva broja većim, spalih pantalona, bezobzirnog šešira... Jedna od onih prilika koje ljudi sretnu i ne primete, ili ih odmah i zaborave. Jedan od onih koji postoje u gradovima ili blizu njih, odbačeni ali ne i izbrisani, podnoseći ropski zlehodu sudbinu skitnica i beskućnika. Zarastao u kosu, u brkove i retku

bradu, starac iz ćelije je neodlučno odlazio u svoj ugao sa drvenom posteljom u zidu i ponovo natrag, do metalne ograde. Hodao je mlitavo i tromo, kao da mu kretanje zadaje bol... – A samo sam rekao... – gundao je i svaki čas ispružao i savijao ruke s poderanim laktovima. – Ništa drugo, samo sam rekao... A on? Proglasio me je pijanim! A nisam pio... Možda dve... Šta je to? Ništa!

Mongib se oslonio na dovratnik, pažljivo motajući papir oko duvana. Činio je to znalački, bez nervoze. Starac je zastao uz šipke i žudno posmatrao Mongibove pokrete. Kada je ovaj smotao cigaretu, pružio mu je bez oklevanja. Starac ju je dograbio i drhtavim rukama uglavio u usta. Mongib mu je pripalio. – Čime si zaslužio besplatan smeštaj?

Čovek je povukao snažno dim. Izgledalo je da će u pluća uneti bar polovinu cigarete. Zatim mu se lice rasplinu od zadovoljstva. – Mister, ma ko da ste, ovo vam je dobro. Nisam više ni gladan... Čak sam i trezan.

Mongib sleže ramenima.

– Samo da znate – sustiže ga starčev glas – jasno sam čuo... Iako šerif tvrdi da sam pijan i da ne znam šta govorim, ja sam to čuo... Video sam i svetla...

– Gde to?

– Na onom ranču... Tamo nema nikoga, a ja sam čuo smeh i vrisak... Aveti, mister, aveti...

Mongib načulji uši. – A bio si pijan?

– Samo malo, kažem vam... Ali, šerif nika da nije hapsio zbog toga. Samo sam pričao, nisam nikoga uvredio ni uznemiravao!

– Mora da je šerif pogrešio – podstaje ga ovaj.

– Jeste – prihvatio je starac. – Nije mi verovao ništa, jednostavno me je odvuкао iz saluna pravo u zatvor, mister. A ja... ja sam to video... i čuo...

– Naravno – složio se Mongim. – Ja nisam

odavde ali me interesuje sve što znate. Mora da je zanimljivo?

– Zanimljivo? – izbečio se čovek. – Bilo je... bilo je strašno, a ne zanimljivo! Slučajno sam prolazio tuda, bio sam... bio sam u lovu na zmije.

– Zmije? – prenu se federalac.

– Pa, imao sam porudžbinu jednog putujućeg trgovca iz... kako se zvaše? Iz Memfisa. Tamo cede otrov iz zmija i prave neke lekarije, šta ja znam... Pa, on putuje po Zapadu i traži lovce na zmije... Plaća dva dolara komad! A ja sam majstor u tome...

– Prilično opasno – primetio je Mongib.

– Nije to ništa – dovršio je starac cigaretu i sa žaljenjem zgazio opušak. – Tražio sam u onom delu oko ranča „Devica“... Ima ih raznih vrsti, izmille na suncu... ali, ja ih lovim pred sumrak, po jazbinama. I čujem, iz uvale, vrisku!

– Vrisku?

– Da, neka žena vrišti... Udaljeno, kao da uvo vara, ali... Malo se privučem i vidim... svetlo na ranču, nešto žućkasto, crvenkasto... Onda se čuo smeh, pa opet cika, prekrstim se i kažem: duhovi, nema druge... I pobegnem...

– I počneš o tome da pričaš po gradu?

Starac klimnu glavom. – Nisu mi verovali, smeju mi se i časte me pićem da učutim i ostavim ih na miru. Tako sam se raspričao, a nisam iza sebe primetio Kuseka... Bio je ljut, nazvao me je pijanim magarcem i doveo me ovamo da se istreznim... A ja sam sve to lepo čuo...

– Verujem – odgovorio je Mongib. – Gde je taj ranč?

– Nije daleko, ali mu je teško prići... Bio je jedan mostić pa je pokidan... Ja sam zaobilazio, na mojoj mazgici Matildi... Stavim dve korpe sa zmijama sa strane, i polako klackamo kroz kamenjar... A zmije mi ostadoše u korpi, setih se! Moram reći šerifu da pripazi na njih,

da neko ne zaviri unutra... Kada će doći Kusek?

– Samo što nije stigao – uzvratio je Mongib.

Vrata se zaista baš tada otvoriše. Šerif Kusek je zastao, procenjujući situaciju pred sobom. Federalac je očito razgovarao sa starim zatvorenikom i svašta se naslušao. On se nasmeja, skidajući šešir. – Čuli ste? – upita veselo. – Vriska na ranču, svetla, duhovi... Unosi mi nemir! Potrebna mu je ćelija da mu razbistri mozak!

– Nisam pijan, šerife – pobunio se starac. – Sve sam čuo i video...

– A ja kažem da nisi – s opasnom blagošću ga je uveravao Kusek. Onda se okrenuo prema federalcu. – Sve je spremno u „Rajskom putu“, maršale. Recite samo da sam vas ja poslao.

– U redu – odazvao se ovaj, skinuo šešir sa čiviluša i izašao napolje u suton. Starac je krivio vrat gledajući za njim. – Maršal? – zakreštao je. – On je maršal!

Kusek ga kroz šipke dogradi i stisnu uz ogradu svom žestinom. – Matora budalo – pisnuo je – rekoh ti da si bio pijan i tako će i ostati.

– Ali...

– Nema „ali“! Ako čujem da si samo pomenuo one gluposti od noćas, neću te više hapsiti...

– Nego?

– Ubiću te!

Starac se iscceri, ali, osmeh mu zamre. Činilo se da Kusek nije bio raspoložen za šalu. Mislio je ozbiljno. – Ništa ne razumem... – procedio je.

– I ne treba – već mirmije mu je dobio Kusek, otključavajući vrata. – Gubi se... i jezik za zube!

Starac mumlajući napusti ćeliju. Samo što je okrenuo Kuseku leđa, ovaj mu je stavio cev kolta za vrat. Čovek se skupio i stresao. – Zapamti šta sam ti rekao – ponovio je šerif.

– Naravno, naravno... Biću nem!

– Tako treba! – Čuvar zakona ostao je neko vreme na pragu širom otvorenih vrata svoje kancelarije, dok se stari zmijar vukao prema velikom privezištu ispred „Dadlijeve kantine“. Tu je dograbio mazgu i hramajući kraj nje, uputio se prema istočnom ulazu u Frederiksburga.

Mongiba više nije bilo na ulici. Palac Reja kuseka pade na opasač, uz dršku kolta. – Ne-ka ide do đavola! – procedio je.

*

Fenjeri na bokovima poštanske kočije zastavili su se pred nastrešnicom „Dadlijeve kantine“. To je bila lokalna linija Tajopa-Frederiksburga, otvorena pre nepunih šest meseci. Začudo, radila je odlično. I ovog puta istresala je na ulicu osam putnika, među kojima se nalazio i jedan sveštenik. Ostalih sedam došli su sa sasvim malo prtljaga, lepo odeveni, stisnuti jedno uz drugo, kao da još uvek nemaju pojma na koju će stranu.

Bob Skviter, mesni oružar i kicoš, prišao mi je sa lakim smeškom, gologlav, nakindurene i talasaste kose, premazan pomadama i mirisima. Sveštenik se odvojio u stranu, s običnim zavešljajem od široke meksikanske marame, vezane u čvor.

Skviter se uputio najstarijem putniku. – Treba li prenoćište za prave džentlmene? – upitao je, naglašavajući slog po slog.

Čovek ga je odmerio, pogledao ostale, a onda klimnuo glavom. – Ako su kreveti čisti i mekani – rekao je. Zatim su istovremeno dohvatili svoj prtljag. Skviter ih je poveo prema „Rajskom putu“. Ubrzo je razjašnjeno da su to većnici iz Tajope, koji posećuju susedni grad, u nameri da krenu sa pregovorima oko zajedničkog ispitivanja rude i bakra u severnim delovima frederiksburškog basena. Pet većnika i dva rudarska inženjera nameravali su da os-

tanu nekoliko dana. O svemu se već znalo još dok su se upisivali u knjigu kod Larija Tanherda, vlasnika „Rajskog puta“.

Posle toga je Vilbur Til, koji je odmah došao da ih pozdravi, pozvao ih je na večeru u svoju kuću. Tako je susret s ulicom Frederiksburga i radoznalim prolaznicima potrajao vrlo kratko. No, umesto da uđu u gradonačelnikov dom, ljude je sačekala nova kočija. Ušli su u nju i ubrzo odgalopirali na drugi kraj grada. Ponovo ih je bilo osam. Til ih je vodio.

*

Skriven u senci stuba, pomoćnik federalnog maršala iz Dalasa, motrio je na sveštenika iz tajopske kočije. On je u desnoj ruci držao svoj zavešljaj, a u levoj bibliju. Izgledao je nezgrapno u do zemlje dugoj mantiji, preširokoj za njegov stas i visinu. Posmatrao je upaljena svetla u „Rajskom putu“ i kao da se kolebao da tu stupi svojom nogom. Stajao je i nešto iščekivao. Činio se bespomoćan, tako usamljen i odeven u crno. Niko mu nije prilazio, mada je izazivao radoznalost. A on, sa svoje strane nije pokazivao interesovanje za put prema božjem hramu Frederiksburga.

Dok je stajao tamo, izgubljen, kroz vrata „Rajskog puta“ provukao se, posrćući, neki pijanac.

Bio je to Klaudi Vorn! Kragna od jakne bila mu je povrnuta do samog oboda šešira. Lice, ionako u večnoj borbi sa brijačem, izgledalo je neobrijanije nego ikada. Na zatiljak zabačen šešir izneo je pramen znojave, razbarušene kose. Vorn je izgovarao besmilene reči neke pesme, sudarivši se sa dvojicom kaubojna na samom izlazu. Pošto im se izvinio kreveljeći se, skidajući i šešir, nastavio je svoj krivudavi put na ulici.

Iz stuba, pomoćnik federalnog šerifa iz Dalasa, uporno je fiksirao sveštenika. Niko ga drugi nije interesovao.

Vorn kao da nije video sveštenika ispred sebe. Odjednom se očešao o njega i zamalo da nije pao. Kako se ipak održao na nogama, vratio se i uneo se u lice božjem sluzi. Usta mu se iskriviše u osmeh. Onda ga je opipao sa svih strana. – Hej – zacerekao se glasno – pa, ovo je stvarno pop!

Čovek ga je mirno gledao, ali, nije učinio ništa da odstrani.

– Stvarno, pop? – ocerio se Vorn. Istovremeno, u ruku mu je tutnuo komad papira. – Da mi je neko pričao da ću se sudariti sa popom, ne bih okusio ni kap alkohola...

– Idi s mirom, dobri čoveče – posavetovao mu je tiho sveštenik. I napravio krst u vazduhu.

Vorn je ponovo skinuo svoj šešir i udaljio se, zaplićući nogama. Sveštenik je gledao za njim, dok se pijančeva pesma nanovo javljala u nerazumljivim rečima, sveštenik brzo baci pogled na komad hartije koji mu je stavljen u ruku. Pisalo je krupnim, štampanim slovima:

„Prati vas zakon. Krenite drumom na sever. Sve je obezbeđeno.“

Sveštenikova šaka se sklopi nad hartijom i zguzva je u lopticu. Vilice mu se stegoše. On steže svoj zavežljaj i uputi se preko ulice preko ulice, osluškujući šumove iza sebe. No, Mongib nije bio budala! Sveštenik je morao da sačeka vezu, čim je, izašavši iz kočije stajao na istom mestu. Ali, zašto je nije sačekao? Da li ga je osetio... ili...

Federalac pogleda u mrak koji je zaklonio Klaudi Vornas. Nije li pijanac umešao prste? Zašto ga ne pogleda pažljivije? Za to vreme, sveštenik je odmicao. Mongib je znao da pretrunjeni trgovac opijumom nosi svoj skupoceni otrov u običnom neupadljivom zavežljaju! Tu gde bi svako pretpostavio da su knjige i rublje siromašnog sveštenika, sluge božjeg, ubogog čoveka osuđenog da saslušava druge i da se moli za ljudske duše! Đavola! Mongib nije

smeo da ga ispusti iz vida. Da li je negde pogrešio? Njegov identitet znao je samo šerif. A on je čekao njegov zvuk u svojoj kancelariji, ukoliko se oko pošiljke opijuma sjati više nego što bi on sam mogao da sredi. Ovoga puta učinilo mu se da će moći. Crna mantija lažnog sveštenika lepršala je oko nogu, ulicom koja se sužavala u večeri punoj zvezda. Krenuo je za njim. Sada ga je imao! Mesecima je radio na tome, strpljivo, uporno i hrabro. Presvlačio se i zalazio u šljam Dalasa, ne bi li negde našao o opijumu. Kupovao je ponekad obaveštenja, zapadao u sukobe i obračune, ubacivao se u gradski zatvor kao kriminalac, ako se u njemu nalazio neko na koga bi sumnjao da ima veze sa opijumom. Bio je to zadatak kome se sav posvetio. Zaobilazio je sitne preprodavce, oni nisu znali mnogo. Hteo je velike „ribe“. Dobar deo opijuma odlazio je negde van Dalasa.

Mongib je uspeo da sazna jedan put, prema jugu, ali, nije znao tačno odredište. Znao je neka imena, znao je i vreme putovanja, ali, trebalo je doneti dobre dokaze. Dalas je postao i suviše „vreo“ za špekulante s istoka. Zato su svoju mrežu proširili dalje, prema zapadu, prema mirnijim i netaknutijim krajevima.

Tu je trebalo prekinuti lanac! Bez oklevanja! Bilo mu je čudno što se sveštenik uputio na put, izvan Frederiksburga. I to pešice.

Šesto čulo iskusnog policajca kazalo mu je da bude oprezan. Čovek s opasnim tovarom ne bi bez razloga odlazio na pusti drum. Tamo nije bilo kuća. Osim, ako ga nije čekala kakva kočija. Ili jahač sa rezervnim konjem. Ili...

Sveštenik će ga opaziti kad-tad. Zato je pošao za njim komotnije, rešen da mu da na znanje da nije sam. Neka se malo preznoji. Gradska svetla udaljila su se od njih. Nestalo je senke, opkoljavala ih je prozirna tama. Sveštenik se nijednom nije osvrnuo, ali je

samo nekoliko puta zastao. Lažni sveštenik išao je pravo, ne žureći. Činilo se da ga ne uznemirava Mongibova senka, kao da ga iščekuje da mu se najzad približi sasvim i zaustavi. Federalac je osetio da tu nešto nije u redu. Ne uklapa se, pomislio je. – Oče! – doviknuo je, stavljajući ruku na kolt. Pozvani je stao. Okrenuo se dostojanstveno, kako priличи čoveku u takvoj odori. Lice mu je bilo uzano, zborano, šiljaste brade i upalih obraza. Ispod visokog, izbačenog čela, gorela su dva tamna oka. Tanki vrat bio je preuzan za okovratnik mantije, virio je poput drške. Lanac sa velikim krstom ležao je na prsima i ljeskao se u noći. Čovek je spustio zavežljaj na zemlju i sklopio ruke oko biblije. – Mene si zvao, sinko? – pitao je.

– Ne benavi se – opomenuo ga je federalac. – Šta nosiš u torbi, pope?

– Samo lične stvari, sinko? Trebaju li ti? Možda si veći siromah od mene? Uzmi...

Mongib ga dohvati za prsa i dobro protrese. – Rekoh ti da umukneš!

– Nemoj tako sa slugom božjim...

– Jesi sluga, ali ne božji – prekinuo ga je Mongib. – Ti si Dankan Braun, prevejanko, lopov, revolveraš i probisvet iz Fort Vorta. Osuđivan si dva puta na po godinu dana zbog malverzacija sa lažnim dolarima. Pušten si uslovno. Hoćeš li još nešto?

– Mora da je greška... – promrmaljao je sveštenik, ali neubedljivo.

– Ako ima greške, na tvojoj su strani – uzvratio je Mongib. Ispod oka fiksirao je pež-zaž oko sebe. Počinjao je da biva neravan, zatamnjenih ivica i načičkan grmovima. – Kome si krenuo?

– Siromašan sveštenik nema novca za hotele – odgovorio je ovaj.

– Nego?

– Moj dom su često zemlja i nebo...

– A na nebu pakao? – dodao je federalac. – Kome si poneo robu? Gde imaš sastanak?

– Ne znam o čemu govoriš, sinko?

Mongib ga udari. Bio je to kratak, ali snažan trzaj ivate šake pod grlo. Lažni sveštenik izgubio vazduh, zatim se zagrcnu i zanese. Rukom je insitntkivno u vazduhu potražio neki oslonac, ali ga ne pronađe. Jedva je uspeo da ostane na nogama.

– Bez uvijanja, Braune – opomenuo ga je Mongib. – Raspoložen sam samo za krv. Otvaraj zavežljaj... i bez trikova! – On izvuče kolt i prisloni ga u sveštenikova rebra.

– Samo gubiš vreme, maršale – sada već izmenjenim glasom dobaci ovaj.

– Videćemo!

– Videćeš da sam u pravu! Nemaš prava da me maltretiraš... Nisam uradio ništa!

– Otvaraj!

Braun se saže i razveza čvor.

– Sada se malo odmakni – naredio je Mongib – a šake stavi na teme.

Poslušao ga je.

Držeći revolver u desnoj ruci, Mongib je levom preturao po sadržaju. Bilo je tu košulja, knjiga, papira, šalova... svega osim onog što je mislio da će naći. Omirisao je svaku stvar, uzalud! Praška nije bilo u zavežljaju. Stvari su ležale na putu, rasute i izmešane kao da su odnekud bačene i nogama raznošene.

– Lukav si ti – dobacio je Mongib i prišao mu. – Da vidimo mantiju? Podiži ruke!

Mnogi krijumčari vešto ušivaju u postavu stvari podesne za takvo prenošenje, radilo se o novcu, dragocenostima ili opijumu u platnenim, pljosnatim vrećicama. Braun je mirno podneo da ga policajac pretrese! I, opet ništa! – Gde je? – škripnuo je Mongib. – Mora da je kod tebe!

– Sve što nosim, tu je – odgovorio je po-drugljivo ovaj.

– Ti dobro znaš šta te pitam.

– Nemam pojma, maršale, časna reč sveštenička!

Mongib je morao da prihvati trenutni poraz! Gde je pogrešio? Kako su ga izigrali? Iz Braun na nije mogao da iscedi ništa. Sve što mu je mogao, bilo je da predlože Kuseku da ga pritvori zbog prerusavanja. Bar bi dobio u vremenu dan ili dva.

– Ko te je poslao? – navaljivao je Mongib. – Kome je trebalo da se javiš? Misliš li da sam naivan? Ne možeš uvek da izmakneš, Braune. Kada budeš sada zaglavio, biće ti to do kraja života. Ukoliko te ne obese...

– Ne znam o čemu se radi, maršale – iščudavao se Braun.

– A ove krpe na tebi?

– To? Jedna opklada, i ništa više...

– Ipak, poći ćeš sa mnom.

– Zašto?

– Smisliću uz put već neki razlog.

– Neće vam vredeti, maršale – uveravao ga je Braun bezbrižnim glasom. – Nije trebalo uopšte da se bavite poslom koji vam ne leži.

Mongib mu zabi cev u stomak. – Ne znam šta me sprečava da ti olovom isperem creva – suknuo je na njega, iznerviran Braunovom ravnodušnošću. – Ne zaslužuješ ništa bolje.

– Prekoračujete svoja ovlašćenja, maršale – opominjao je ovaj.

– Ovde smo bez svedoka...

– Mislite?

Instinktivno. Mongib je učinio izvanrednu stvar kada je u zvuku Braunovog glasa predosetio opasnost. Umesto da se odmakne i pogleda oko sebe, stegao je lažnog sveštenika levom rukom i okrenuo ga oko sebe.

– Ne! – prigušeno je jeknuo Braun. Policajčev kolt bio je okrenut tami. Iz nje, jedan glas ga je pozvao po imenu.

– Mongib?

Federalac skrenu cev na tu stranu i sam iznenađen. – Ko je?

– Ja... šerif Kusek! Tražio sam vas...

Stisak Mongibove ruke popusti na Braunovom vratu. Rej Kusek izroni iz mraka na konju. Nečujno, kao senka, ukazao se na drumu. Večernja prozračnost odbijala se o njegovu zvezdu na šeširu.

– Kako ste me našli? – upitao je Mongib.

– Nisam izdržao u kancelariji – sjahao je šerif sa konja i tromo spustio na zemlju svoje teško, podgojeno telo. – Video sam vas da odlazite nekuda i otišao sam po konja. Jedan vas čeka nedaleko...

– Dogovorili smo se drugačije – primetio je Mongib – ali, svejedno... Ova ptičica nema više računa da se pretvara.

– Taj sveštenik? Meni se čini...

– Nije on nikakav sveštenik – prekinuo ga je Mongib. – Zove se Dankan Braun i sveštenik je koliko sam ja poglavica Apača.

– Sve je nesporazum – javio se Braun okrenuvši se prema frederiksburškom šerifu. – To je greška...

– Greška je što si ti na slobodi – dohvatio ga je Mongib nemilordno. – Ovog puta ćeš propevati.

– Je li to vaš trag, maršale? – upitao je Kusek.

– Upola – odgovorio je ovaj. – Mislio sam da je roba kod njega, ali, oni su lukaviji nego što sam mislio. Smem da se kladim da je kod jednog od one gospode što su stigli istom kočijom iz Tajope!

– Maršal bi da nagađa – podrugnuo se Braun. – On me optužuje za stvari u koje ni sam ne veruje!

– Znači, opijum nije kod njega? – nakašljao se Kusek. – Pa, gde je?

– Saznaćemo! – mirno je odgovorio Mongib, vrativši kolt za opasač. – Ovoga ćemo neko vreme držati iza rešetaka. Koliko da se ispovedi...

– To je nezakonito... – pobunio se cinički Braun.

Mongib ga, isto kao i prvi put, nenadano i munjevito udari. Ovoga puta po vilici, bacivši ga na tlo poput vreće.

Braun se sklupčao jeknuvši.

– Nezakonito? – nadneo se nad njim federalac. – A zakonito je što radiš u organizaciji koja od života ljudi stvara pakao? Bogatiš se na nesrećama drugih? To je zakonito, huljo?

Kusek se nije micao. Stajao je po strani, s neodređenim izrazom na licu. Braun se lagano dizao, prvo na kolena i laktove, otrešajući glavom u više navrata. Mongibov udarac zaista je bio žestok i nemilosrdan. Iz usta mu je curila krv. Više nije izgledao tako drzak, tako ironičan. Činilo se da mu je policajac uterao malo strahopoštovanja u kosti.

– Maršale – oglasio se čuvar zakona u Fredriksburgu – rekli ste da je trag siguran! Ja nailazim samo na pretpostavke!

Mongib se okrete. – I meni nešto nije jasno – odgovorio je ovaj. – Ko je provalio moj dolazak u grad?

– Ne shvatam!

– Braun je znao da ću ga sačekati. Neko ga je opomenuo.

– Opijum je gorí od dinamita – rekao je Kusek. – Oni koji s njim operišu, pametniji su od zakona... ponekad.

– Svakako! Tu ste u pravu, šerife – složio se Mongib. – Zato hoću još večeras da znam gde su otišli ljudi iz kočije i ko su oni. Možda vi znate?

– Znam – odgovorio je Kusek.

– Dakle?

– To su ugledni građani Tajope, u sasvim službenoj poseti. S njima su rudarski inženjeri, koji treba da ispituju koliko ima bakra ovde i...

– Čuo sam – prekide ga Mongib. – Ali, bar jedan među njima je moj čovek.

– Ne verujem, prosto ne verujem!

– Vaše je da mi pomažete, šerife, a ne da mi ne verujete – hladno mu je uzvratio federalac. – A onaj starac sa onom pričom? Ni u to ne verujete?

– Čarli Veb? On je izlapeo... I pijan. Njemu preko dana se po nekoliko puta nešto priviđa, a noću da ne govorim.

– Trebalo je to proveriti – naglasio je Mongib. – Taj zaboravljeni ranč u kome ima svetla, ta cika i žagor... ništa vam ne kazuju?

– Samo da su gluposti – odgovorio je Kusek. – Veba poznajem godinama. Možda ga je ujela neka njegova zmija, pa mu se mozak pomutio, ko zna? Ja ne bih na njega trošio misli, maršale.

– Postali ste govorljivi, šerife – osmehnulo se Mongib sa čudesnim sjajem u očima. – Šta to zabašurujete?

– Ne razumem...?

– Mislim da razumete odlično!

Dankan Braun se za to vreme ispešljao iz rubova svoje mantije, videći da je federalac zanet razgovorom, iskoristio je svoju šansu. Nije imao šta da izgubi. Opuštao se i sunovratio Mongibu u noge. Iako zatečen, pomoćnik federalnog maršala iz Dalasa, uspeo je da izmakne jednu nogu i da dogradi revolver. Braun pokuša da ga iskrene i natera na pad. Uzalud! Dobio je vrhom čizme po licu. Ovo ga puta je zaurao i klonuo kao pokošen. U tom času, Rej Kusek je istrgao svoj revolver.

Veče je zaparao hitac!

Pogođen u leđa, Pat Mongib se povio. Ona je ostao ukočen, izdignut na prstima, s grudvom krvi ispod plečke! Posle toga se okrenuo izbezumljenog lica. Čak je i Braun na zemlji, zaboravio na sopstveni bol. Kusek hladnokrvno ispali još tri hica. Svaki je bio smrtonosan! Policajac se tri puta trgao, poslednji put je to učinio dok su mu kolena doticala tlo. Usta puna krvi nisu mogla ništa da istisnu. No, u očima se ogledao sav užas trenutka, očaj

kasnog spoznavanja, nemoć da se suprotstavi iznenađenju i izdajstvu.

Dankan Braun se pridiže, držeći šakom svoj smrskani nos.

– Pakao! – procedio je. – On je federalac!

– I suviše je stavio nos u stvari koje ga se ne tiču – odgovorio je Kusek, napunivši doboš svog revolvera.

– Šta ćemo sada?

– Potrudimo se da nestane.

– Ne sviđa mi se – promumlao je Braun. – Smrt federalnog policajca ne može ostati neprimećena.

– Šta bi htelo? Da ubijem i tebe?

– Zašto?

– Recimo, smislio bih priču da si nasnuo na njega i ubio ga, a posle sam ja ubio tebe.

Braun uzmače. – Kako vi kažete, šerife – složio se potom brzo. – Treba uništiti svaki trag, svaki dokaz...

– Nema dokaza – bezbrižno i hladno je odgovorio Kusek. – Niko ne zna šta je on. Nikome se nije poverio. Nikome nije rekao zašto je ovde i kuda je krenuo... Nikome, razumeš li?

– Razumem!

– Ovako će proći i Veb ako samo otvori usta...

– Malo je falilo da nam zasedne za vrat – procedio je Braun, zureći u mrtvog federalca. – Nadam se da nije za sobom ostavio ništa konkretno o svom putu u Frederiksborg?

– Ne verujem. Takvi tipovi sve rade sami. I misle da su neranjivi. – Kusek je otišao do svog konja, uzjahao ga i nestao u tami. Posle nekoliko minuta vratio se sa još jednim.

– Natovari ga na sedlo – priveo je životinju iznad mrtvaca – zakopaćemo ga dalje od puta.

*

Tajopa! Tamo gde se Kolorado River vraća na jug i savija pod ostrim uglom u povratku na

sever, zakopan u ravnici kao bačena pregršt sivog zmevlja, leži naselje. Najnovija istorija Tajope, naslućuje laganu i neminovnu propast ovog gradića. Frederiksborg je pretio da ga „proguta“. Osim bolje organizacije i boljeg sastava ljudi u redovima gradskih tela, razni odbori, veća, zakon, sudstvo i drugo, najnovija otkrića rude bakra povukla su na ovu stranu gomile novih ljudi. Sada su to bili bivši građani Tajope, a novi doseljenici Frederiksburga. Neke čudna magija privlačila ih je u ovaj grad. Poslednje godine, poslednjih meseci, kao muve na med dolazili su razni tipovi sa te strane, ostajali neko vreme, vraćali se i naseljavali. Možda je to bila neuhvatljiva, ali prisutna šansa da se tu može nešto postići. Postati neko. Grad je živio bez trzavica, složno, uljudno, čudesno trpeljivo. Niko se nije mnogo žalio na nekoga, u stvari, svako se zaklanjao za nekog. Kroz Frederiksborg su prošli mnogi stranci i ostavili novac za kockarskim stolom, ali, to je bio „sitniš“ u poređenju s akcijama koje su se privodile kraju u vezi bakra. Trebalo je da počne rovarjenje zemljišta i da se na tom području nađe posla za najmanje nekoliko desetina stručnjaka i radnika. A tamo, gde se kopa bakar, može se naleteti i na zlatnu žilu. Ko zna?

Sve se to malo ticalo čoveka koji je u zoru napustio bednu hotelsku sobu „Sid Kida“ i naručio brendi od još pospanog barmena za šankom.

– Sedmorica su otišli – govorio je smušenim glasom čovek sede kose i isto tako sedih, čupavih obrva. – Mogu da se kladim da se više neće vratiti ovamo. Nikada!

– Ti sve znaš – mahnulo je prema njemu barmen i zevnuo.

– Znam – povisio je glas sedokosi. – Tako je bilo dosada nekoliko puta. Odu nekim poslom... i ostanu. Pokupe svoj novac, isprazne našu jednu banku i to presele u Frederiksborg...

Barmen ga je slušao odsutno. – Što to meni govoriš? – promrsio je otegnuto.

– Ne znam ni sam – odgovorio je ovaj. – Moram nekome... Pogledaj sve je manje gostiju kod tebe! Znaš li gde su? U „Rajskom putu“ i „Dadlijevoj kantini“... Baš tamo! Juče je pet večnika otišlo tamo sa dva rudarska inženjera. Možda će se vratiti dvojica, najviše...

– Što ne popiješ nešto i ne zavežeš? – odbrusio mu je barmen.

– Pa, s kim da razgovaram. Ovde smo samo ja i ti... i onaj džentlmen tamo, a on...

Čovek je skrenuo svoje čupave bele obrve prema zidu. Za stolom, usamljen, sedeo je u tamno odeven stranac. Lice mu je bilo bezizrazno, pokriveno obodom šešira do jagodice. Imao je belu košulju i kravatu boje vina. Dugi rubovi stonog čaršava pokrivali su mu bokove. Inače, ispod njih, ispod kaputa, virili su vrhovi futrova dva kolta. Oba su bila vrpčama privezana za butine, pa su se drške zarivale u postavu i štrčale pod tkaninom.

Ispred njega nalazila se samo čaša. Malo kasnije, pridružila joj se pozlaćena tabakera i mirišljavi dim je obavio glavu čoveka iz Džordžije...

Brljivi sedi čovek, koga je belina kose i obrva činili starijim nego što je bio, odavno je odustao od namere da se priključi strancu i zapodene razgovor. Nešto ga je zadržalo na mestu, pa je bio primoran da se obrati barmenu. A ovaj, naviknut na besposlenog i govorljivog gosta, jedva da ga je slušao. Uostalom, nije mu bilo prvi put da o jednoj stvari raspreda od jutra do večeri.

„Sid Kid“ je bila krčma zapuštena i dosadna, bez atmosfere, bez žagora i zveketa čaša. Mrzovoljni barmen je tome najviše doprinio. Činjenica da mu salun postaje sve prazniji, sasvim ga je dotukla. Radio je opoliko koliko je morao, Čak je dolazio do odluke da se pokupi i ode iz Tajope. Bilo gde. Kada je

jednom nekome pomenuo Frederiksborg, dobio je odgovor da tamo ima samo dva saluna. Otvaranje ostalih ne dolazi u obzir. Takav je zakon. I, vlasnik „Sid Kida“ je odustao. Bar za neko vreme. Večeri su se mogle podneti, neko bi došao, svratili bi prolaznici, odseli desetak minuta putnici iz kočija... Ali, ujutru su navraćale samo pijanice i besposličari poput ovog sedokosog, dosadnog Tajla Krepa, bivšeg crkvenog sluga i zvonara.

Otkako je pre tri dana tajopski sveštenik nađen mrtav u porti, izgubio je posao, a crkva je zatvorena sve do dolaska novog božjeg sluga. Tajl Krep je „ubijao“ dane u „Sid Kidu“. Tog jutra, još jedan stranac ukazao se na ulazu. Bio je u ritama, prljav, u predugim čizmama, zarastao u bradu, brkove i kosu, smežuranog lica i pokriven prašinom kao injem. Dočekao ga je barmenov prezrivi pogled koji je govorio: „Još jedna skitnica!“

Što se Krepa tiče, on se obradovao dolasku Čarlija Veba, zmijara i skitnice iz Frederiksburga. Taj je izgledao kao rođen za brbljanje.

Veb je dobro zagledao sve čoškove „Sid Kida“ pre nego što je u prostoriju ugurao svoju nogu.

– Hej – dozva ga sedokosi crkvenjak – ovde ne ujedaju, ulazi! Odakle si?

Starac pokaza palcem iza sebe, prema zapadu. Onda se vratio do ulaza, pogledao na obe strane ulice i ušao.

– Kakav vam je šerif? – obratio se Krepu nekim čudno tihim glasom, prilično zavereničkim.

– Šerif? Zašto pitaš?

– Je li opasan?

– Bronson? Pred penzijom je i obično nije u gradu ako dođe do gužve. A ovde je sve manje gužve, prijatelju. I sve manje ljudi...

– Onda mi je lakše – priznao je Veb i stao uz šank. – Hoćeš li da me častiš?

– Baš sam o tome i ja razmišljao – veselo je

dobacio crkvenjak. – Ovde mi je ukinut kredit sve dok se crkva ne otvori. Hoćeš li častiti ti mene?

– Nemam ni centa – uzdahnio je Veb. – Pošao sam iz Frederiksburga što sam mogao brže.

– Ko te je ispratio?

– Zakon – podiže starac prst uvis. – Šerif mi je zapretio da će me ubiti ako počnem da pričam koješta okolo. A ja, čim malo gucnem, razvežem jezik... Zato sam pobeo ovamo. Ovde bar mogu da pričam...

– To je smešno – dosetio se Krep – pa, ti si prvi momak koji je ovamo stigao iz tog pravca. Obično je obratno, ha, ha, ha! – On pljesnu Veba po ramenu i skoro ga obori na pod.

– Polako – jeknu ovaj – ionako se jedva drži. Nije šala prevaliti toliki put na mazgi.

– A kakve to priče ne voli tvoj šerif?

Vlasnik „Sid Kida“ im se pridružio. Njega je zauvek zanimala bilo kakva vest iz Frederiksburga. A kako se u te priče umešao i zakon, bio je spreman obojici da plati piće. On nasu do vrha viski i stavi dve čaše pred njih.

– Na moj račun – isprsi se Krep i u jednom dahu ispi sve.

– Da nisi učenjen? – upitao je barmen.

– Učenjen? – trže se starac. – Zašto? Samo sam pričao o onome što sam video i čuo, ništa nisam izmislio! A šerif me je zatvorio.

– Šta si to video?

– Svetla... I smeh, žensku ciku, vrisak... Pravo veselje!

– Zar je to nešto čudno? – razočarao se barmen.

– Nije, ako se ne radi o napuštenom ranču, na koji se ne može preći osim zaobilaznim putem. Ranč za koji kažu da je zaboravljen i zarastao u korov... A ja sam lepo video svetla i čuo...

On iskapi svoje piće, sa žaljenjem zaključuje da nije ostalo više ni da nakvasi jezik.

– I ja se slažem sa tvojim šerifom – dobaci barmen i udalji se od njih.

Veb sleže ramenima. – Niko mi ne veruje – procedio je – ali, to se mene, na kraju krajeva ne tiče! Ovde je ipak mirnije, mada nema zmijsa...

– Kakvih zmijsa?

Starac odmahnu rukom, ne želeći da objašnjava.

Tajl Krep je ponovo ostao sam.

Za svojim stolom, Dok Holidej je video starog zmijara kako poguren prelazi ulicu. Njegova mazga natovarena pletenim korpama s obe strane, zastrigala je ušima čim joj se on približio. Privezište se nalazilo ispred jedne barake gde se točilo mlako, jevtino pivo. U poređenju s tim, „Sid Kid“ je izgledao kraljevski. Čarli Veb se zavaravao ako je mislio da će u Tajopi naći mir. Njegov jezik, uvek razvezen i nedvosmislen, uvaliče ga i ovde u nevolje! Nekome nije išlo u račun da se ranč „Devica“ pominje tako često. On to naravno nije ni slutio. Morao je nekako da preživi nekoliko dana, dok ne dođe vreme kada će uhvaćene zmijsa da pretopi u dolare i da se propisno napije i najede. Čarli Veb se takođe varao ako je mislio da će neopaženo izmaći iz Frederiksburga. Bio mu je odložen sudbonosni čas nenadanim nailaskom Pata Mongiba, zamjenika federalnog maršala iz Dalasa.

Ali, čim je krenuo iz Frederiksburga, za njim je krenuo jedan jahač. Bio je to Klaudi Vorn. Čudni, zagonetni lupež bez zanimanja i bez određene profesije, dobijao je odnekud različite naloge i izvršavao ih bez pogovora. Što je to činio češće od frederiksburškog oružara i puškara Skvitera, imao je da zahvali činjenici da je bio spreman da preuzme i teže zadatke za dobru nagradu. Tako je likvidirao naslednika „Device“ Ajvora Robertsa, a spremao se da zauvek zapuši usta i bednom zmijaru. Tajna zaboravljenog ranča silom je osta-

jala obavijena velom ćutanja. Nesvesno, Čarli Veb je izlanuo ono što se, izgleda, nekima nije sviđalo!

Stari zmijar je to osjetio, mada nije umeo sebi da definiše. Jednostavno ga je šerifovo ponašanje prvo iznenadilo, a kasnije zabrinulo. Takva uzrujanost pri pomenu čudnih noćnih zvukova sa „Device“ nije bila normalna. Šta se to dešavalo na tom ranču? I kako se uopšte moglo dešavati na mestu do koga se nije moglo doći preko ponora?

Klaudi Vorn nije želeo da svoje lice prikazuje na više mesta. Jednostavno se postavio preko puta „Sid Kida“ i čekao da Veb izađe. Skitnica kao on, nije mogla da opstane dugo na jednom mestu, bez prebijenog centa i sa svojom otužnom pričom. Ali, sigurno je sigurno, ponavljao je u sebi Vorn „Čifove“ reči. Premlatiti ga ili ubiti, svedjedno. Vorn je pretpostavljao da neće izazvati podozrivost kod starog zmijara. Trebalo ga je samo pratiti dok ne krene nekuda iz Tajope. Dok je Veb proveravao poklopce na svojim korpama, učinilo mu se poznato to neobrijano, lepuškasto i podmnuklo lice ispod trema. Odakle ga je znao?

Vornovo iskusno oko opazilo je starčevu uznemirenost. Znao je, izazvao je u njemu neko sećanje. I ako dokuči poreklo njegovog lika, biće vraški oprezan! Vorn je bacio u vazduh srebrni dolar i vešto ga uhvatio. Zatim je izmamio ljubazan, prijateljski smešak na lice. Činilo se da se obradovao susretu sa starim znancem.

Međutim, Veb se nije radovao. Skoro je bio krenuo sa svojom mazgom, kada ga je Vorn šćepao za lakat.

– Stani malo! Da popijemo nešto? – upita.

Starac se nije oduševio pozivom. No, Vorn je bio uporan. – Imam posao za tebe – rekao je i ponovo bacio u vazduh novčić. – Nije težak posao, a zarada je odlična.

– Šta je to? – upitao je Veb.

– Popričaćemo uz čašicu...

Krep se prilično iznenadio kada je ponovo ugledao novog poznanika, ovog puta u društvu još jednog stranca. A kada se osmehnuo i pokazao nameru da im se pridruži, presekao ga je Vornov užareni pogled.

– Briši! – kroz zube mu je bacio u lice. Sedokosi crkvenjak ostade prikovan na svome mestu. Vorn je naručio celu bocu. Nije se žurio.

– Znaš – promrmlija je – i mene je šerif počeo da kinji. Mislim na našeg Kuseka.

– Zašto? – zatrepta Veb.

– Zbog tebe – podiže obrve čovek.

– Ka... kako? – zaplete jezikom starac posle druge čašice. – Kako zbog mene?

– Ona tvoja priča – oteže Vorn – kopkala je mnoge, pa i mene. Međutim, Kusek nije hteo da ode i da to proveriti. A morao je, zar ne? On je šerif!

– Tako je – složio se Veb i nalio sebi još jednu – a nisam ništa izmislio...

– Nisi, naravno.

– Sve sam lepo čuo, žensku ciku, muziku, video sam svetla... Ali, niko mi ne veruje!

– A šta ti je kazao na sve to?

– On? Rekao mi je da će me ubiti ako o tome još negde zucnem... Pobegao sam iz Frederiksburga da bih mogao o tome na miru da pričam.

Vorn je zurio u starca.

– I ovde pričaš, a? – upitao je naoko mirno.

– Zar nisi dao reč šerifu da ćeš ćutati?

– Jesam, ali to ne važi za Tajopu.

– Da, tačno...

Veb je već počeo da se kliberi i kunja. Viski mu je smlatio kolena, pa se laktovima držao za ivicu šanka.

– A onaj posao? – setio se.

– Posao? Ah, da... Imam za tebe posao, nemoj da brineš. Ti se razumeš u zmije?

– Ja? Pa, ko bi drugi... ha!

– Jedan čovek – nastavio je Vorn – želeo je da se oslobodi zmija u svojoj kući! Napatile su se pod zidom i ne može da živi od njih. Prava napast!

– Ko je taj čovek... ko je taj? – polusklopljenih očiju pitao je Veb, ne znajući više kako da se održi na nogama. I ruke su ga izdavale.

– Pokazaću ti – umiri ga Vorn, sklanjajući bocu u stranu. – Nije daleko, odjahaćemo tamo, odmah.

– Odmah? Gde...?

– Tu je, blizu, Hajdemo po mog konja, a ti po svoju mazgu... i imaćeš u džepu pedeset dolara! – Dok je to govorio, Vorn je osmotrio krčmu. Sedi Tajl Krep nalazio se na drugom kraju šanka, usamljen i zamišljen. Barmen je tek tada izronio iza zaves, gde se nalazila prostorija nalik na kuhinju ili perionicu. Zamirisala je pržena slanina. Sasvim dalje, jedan elegantan stranac baš se tog časa spremao da napusti „Sid Kid“.

Međutim, neočekivano, Čarli Veb ga je prozreo. Njegove šake su mlitavo skliznule niz ploču, ali, ostao je na nogama. Počeo je da uzmiče.

– Ne... – zaplitao je – neću posao... neću ništa od tebe... ništa!

Vorn se smrče. – Šta je sada? – s uzdržanim besom upita.

Veb je mahao glavom. – Sada znam... Viđao sam te s njim... Šerif te je poslao da me ucmešaš, sto posto...

– Ti uvek pričaš bajke kada si pijan.

– Možda, ali... znam da se ne varam! Vidim ti to u očima... ubićeš me!

– Zbog čega? – smejućio se pritvorno Vorn, pazeći da mu starac ne šmugne na vrata.

– Zbog onog ranča... tamo nisu bili duhovi, ja znam... Tamo su bili ljudi i žene... Zbog toga me je šerif zatvorio... A pustio me je tek ka-

da je naišao onaj glavni od zakona... onaj maršal...

Vorn se zateže. Nepredviđeno, stari zmijar je opasno zaigrao igru. Govorio je o Mongibu, a to je bilo gore nego da je dodao svojoj priči o „Devici“ bilo šta još! Mongibu je trebalo zatrti svaki trag. Međutim, Čarli Veb se sećao da je on federalac! I da je dolazio u Kusekovu kancelariju!

– Nije smeo da okleva! Ruka mu pade na kolt. – Uhapšen si! – proderao se.

– Ko... Od koga? Tebe? – žmirkao je Veb.

– Da, od mene – zakorači Vorn prema njemu. – Kusek me je ovlastio da te dovedem natrag. Ja sam njegov pomoćnik, razumeš?

– Čarli Veb se, klateći, povlačio.

– Neću natrag... – cedio je reči – ja sam samo rekao... ja sam samo... Ti... došao si da me ubiješ...

Vorn okrnju pogledom namrštenog barmena. – Ne budali – dobacio je sasvim glasno. – Vodim te samo u vezi onoga što si video. Potreban je svedok. Ništa više!

– Neću...

– Moraćeš!

– Neću... Ubićeš me uz put...

Pijana matora budala, mislio je Vorn, viski mu je samo ulio u mozak pamet! Tačno je predviđao svoj kraj, kao da mu je odslikan pred očima.

Veb se već nalazio na izlazu. Napolju se rascvetavao dan, sunce se ulvačilo pod vratanca kao komad sjajnog, podmetnutog pleha.

– Stani! – viknuo je Vorn i izvukao kolt. – U ime zakona... stani, ili ću pucati.

Veb se ukopa. Onda oseti nečije prisustvo u blizini. Zakolutao je očima i sreo se sa ledenoplavim očima Doka Holideja.

– Pomozite mi – zamučao je, nemajući smelosti da iskoči na ulicu. – Nisam ništa

kriv... samo sam prošao tuda i video... Ništa drugo!

– Vi se ne mešajte – opomenuo je Vorn kockara.

Džordžijanac je imao nameru da jednostavno prođe kraj njega i da nastavi svojim putem. Ali, Vornova upadica ga je omela. To nije podnosio, taj osioni pokret, taj nadmoćan ton, taj silnički zvuk reči... Slušao je takve već više puta. U mnogim gradovima, na raznim stranama. Poslednji je odjeknuo nedavno u Ebilejnu, iz usta Terija Karpa, zvanog „bič“. Ljudi poput Vorna poznavali su se po licu, ili po glasu. Nešto okrutno, divlje i nipodaštavajuće izbijalo im je iz očiju ili u rečenicama.

Holidej je zastao. Nije mario za uperenu cev, on jednostavno nije mario za sebe. Smrt mu je toliko puta okrenula leđa da se morao navikavati na njenu odsutnost.

– Meni nešto reče? – ošinu Vorna metalni glas čoveka iz Džordžije.

Vorn se lećnu. Očekivao je sve, osim ovako hladnog, đavolskog dočeka. Stranac ga je jedva udostojio pogleda.

– Samo ti produži – odgovorio je Vorn. – Ne naleći na pogrešan pravac!

– Pomozite mi – prostenja starac.

– Ni meni niko ne pomaže – odbrusi Holidej ali, sa pogledom prikovanim na Vorna. – Ali, ne sviđa mi se ravnoteža. I suviše preteže na onu stranu.

Vorn je okrenuo cev svog kolta, uspaničen vremenom koje mu preostaje da završi posao. Zmijar ga je neočekivano „pročitao“ a sada se isprečio i nalickani dendi sa dva teška kolta o bedrima. Potom se počeo smeškati. – Taj stari je moj – pokazao je na Veba – a ti biraj; sunce napolju ili red kod grobara!

Sedokosi Tajl Krep je uspeo neopaženo da uzmakne do samog zida, a tu je lepo kleknuo iza stola i uvukao glavu u ramena. Barmen, vlasnik „Sid Kida“ bio je najzad otrgnut iz

svoje melanholičnosti. Ako se bude pucalo, ako se to pročuje, njegova krčma će biti puna opet bar nekoliko večeri! I on požele da pred njegovim očima sevnu koltovi i da barutni dim ispuni ustajali vazduh.

– Brojaću do tri – doviknuo je Vorn.

Holidej je ćutao. Učinio je najbolje što je mogao u tom času, krenuo je na suprotnu stranu, u luku. Vornova cev ga je pratila, ali, time se udaljavao od starog Čarlija Veba. A ako bude predaleko, zaplašeni starac će iskočiti napolje i nadati dreku. A njemu nije išlo u prilog da se raščuje. Veb je morao crći! Znao je i suviše za „Devicu“ i za identitet pomoćnika federalnog maršala iz Dalasa. Čovek kome jedna čašica razvezuje jezik nije smeo živ da korača Tajopom.

Holidej je koračao nogu pred nogu. Vorn se našao u procepu, morao je da prati dvojicu. Da bi kontrolisao starca, trebalo je ostaviti kockara. A ovaj je odjednom postao strahovito nakostrešen. Vorn je primetio da se Vebovo telo naslanja na pokretna vratanca. Ne razmišljajući, on vrati kolt prema Vebu i pritisnu obarač.

Onda je odjeknuo i drugi hitac sa strane. Zmo je starca odbacilo prema šanku. Drugo, ispaljeno iz niklovane cevi kockarevog „linkolna“ izbilo je Vornu oružje iz šake! Začudo, činilo se da je neozleđen. Samo razoružan. Pogledao je prema strelcu, ovaj je međutim, već bio stavio za pojas svoj revolver i mimo čekao sledeći potez.

Pod šankom, srozan na podu, Čarli Veb je ječao, pogođen u rame. Izgledao je više uplašen krvlju nego bolom.

Vorn je uvideo da je šansa propuštena. – Ovo se neće svideti zakonu u Frederiksburgu – dobacio je besno prema Holideju.

– Onda je to loš zakon – uzvratio je kockar – kada se na starca okreću revolveri.

– Ovlašćen sam...

– Da vidimo značku?
 – To je moja stvar!
 – Onda je ponesi sa sobom...
 – U redu, ali... Nemoj slučajno da prođeš onuda! Slučajno!

– Proći ću popodne.

Vorn se saže po revolver, ali ga kockar zaustavi. – Kupi drugi, prijaško.

Odustao je od te namere. Uputio je dug, neprijateljski pogled prema Holideju i izašao napolje.

Veb je ječao, izazivajući pre prezir nego sažaljenje. Kockar se naže nad njim. – Metak je prošao kroz meso! Nije strašno!

– Nije, ali to je moje rame...

– Voleo bi možda da te je pogodio u srce? – dobacio je barmen preko šank ploče. – Zali ti malo viskijem, i neka ti Mik Polard stavi malo trave na to...

– Tra... trave?

– On ima travke za sve bolesti – cerio se barmen. – Leči dobro i stoku i ljude. I naplaću je dobro...

– Nemam čime da platim...

– Daću ti ja dolar – predložio je barmen – pod uslovom da ovde ostaneš večeras.

– Ja... ne razumem...

– Samo ostani i pričaj gostima kako je bilo. Mušterije vole takve priče. A uz priču ide i piće. Razumeš li sada?

Veb je klimnuo glavom, mada mu sve nije bilo baš jasno.

Ali, kada je vlasnik „Sid Kida“ doneo bocu da iz nje saspe malo ljute tečnosti na ranu, Veb se usprotivio. – Šta? Zar to da stavljam na kožu, čoveče? – dreknuo je i istrgao bocu. – Ova božja tečnost je samo za grlo. – I okrenu grlicu u svoja usta. Kada se okrenuo, Holideja više nije bilo u krčmi. – A ja mislio i njega da ponudim – promrmljao je.

– Ne pije on svako đubre – dobacio je bar-

men i oteo mu flašu iz šaka. – Zar nisi video kakav je on fini gospodin?

– Jesam! Ko je on?

– Nemam pojma. Samo je prenoćio, i nije otvorio usta do malopre.

Zmijar se najzad seti svoje rane. – Mislio sam da taj dolar popijem – okrenuo se prema barmenu – ali, moraću kod tog travara. Gde je on?

– Ovde je.

– Ovde? Koliko daleko?

– Metar ili dva.

– Hej... Kakva je to sada sprdnja sa ranjenim čovekom?

– Nije sprdnja... Ja sam Mik Polard. Staviću ti travu odmah, uđi kroz zavesu unutra.

– I to mi je nešto – ljutito je promrmljao Veb.

*

Oko podne, Klaudi Vorn je ujahao u Fredriksburg, lagano, kao da su mu konja isprebijali uz put. Čuvar zakona sedeo je ispred svoje kancelarije, zavaljen u stolicu za ljuljanje, sa debelom cigarom u ustima, sa čizmama na ogradi. Glava i ramena bili su mu u senci. Opazio je Vorna i predosetio da nešto nije u redu, inače bi ova hulja ujahala u galopu, kako je to i ranije činila, kada se vraćala sa dobro obavljenog posla i džepova punih dolara. No, sačuvao je svoja osećanja i ostao prikovan za stolicu, sve dok Vorn nije napustio sedlo kraj privezišta i zakoračio na verandu. Prvo se osvrnuo oko sebe, ne bi li u blizini osmotrio neko nepoželjno prisustvo. Ali, bili su sami, šerif i on. – Šta nije valjalo? – preduhitri ga Kusek.

Vorn raširi ruke, a onda ih spusti na butine.

– Hajde, zini – siknu na njega Kusek. – Jesi li likvidirao matorog?

– Nisam!

– Hoćeš da kažeš da je još živ?

– Zasada...

– Šta to znači? – spustio je noge s ograde šerif i petom desne čizme zgnječio cigaru. – Zašto si ti onda došao?

– Ako hoćeš, ja ću...

– Postao si nepouzdan – upre na njega prst Kusek. – A to može da znači samo jedno, Klaudi, i tebe ćemo otpisati!

– Čekaj, Rej...

– Zaveži! Za tebe sam šerif, nikakav Rej. Brzo govori!

– Bilo je lepo pošlo – progutao je pljuvačku Vorn – kao što smo i predvideli. Napio sam ga i proverio da li se drži reči koju ti je dao ili je rešio da i dalje priča...

– I?

– Čak je počeo da pominje i Mongiba.

– Nije zaboravio, a?

– Odjednom se dosetio, matori lisac! Glasno je kazao da sam došao da ga ubijem! Naravno, pre toga sam mu ponudio posao i rekao da odemo do konjušnice po moga konja pa da krenemo. To je izazvalo burnu reakciju kod matorog.

– Trebalo je da ga ubiješ smesta – prasnuo je Kusek. – Šerif iz Tajope bi zažmurio za pedeset dolara!

– Znam, ali...

– Ali? Umešao se neko treći, zar ne?

– Kako si pogodio? – zabezeknu se ovaj.

– Zar to treba pogoditi? – podrugljivo će Kusek. – Kada neko ima na nišanu nekoga, a ne povuče obarač, onda sigurno nije na njegovu šaku pao zvonik sa crkvenog tornja.

– Nije to, ali, olovo jeste – protrljao je zgلوب ruke Vorn. Kusek tek tada primeti da je njegova futrola prazna!

– Razoružali su te?

– Bio je samo jedan. Ja sam pucao u starca, ali sam ga samo ranio. A onaj dendi je sa strane pucao na mene i izbio mi kolt iz šake. Jednim jedinim hicem!

– Hoćeš da kažeš da mu se diviš?

– Bio je brz... i precizan. Šta sam mogao? Umešao se kada sam mu rekao da produži dalje i da se ne meša u stvari koje ga se ne tiču. Nije me poslušao.

– A Veb?

– Ostao je da cmizdri tamo ranjen... Mislio sam da sačekam i ponovo nešto učinim, ali, onda sam se predomislio i...

– U redu, nisam ni ja sedeo skrštenih ruku – prekinuo ga je Kusek. – „Čif“ mi je predložio da pošaljemo i Skvitera za tobom, u slučaju da ne uspeš.

– Boba? Šta bi on trebao da uradi? – smrče se Vorn.

– Ima bolje sredstvo. Sipaće starcu malo otrova u viski i stari će zaspati večnim snom, vrlo brzo!

– Gde je sada Bob?

– U Tajopi. Verovatno je već saznao da nisi uspeo.

Vorn skide šešir i obrisao nadlanicom čelo. Šerif je ponovo stavio čizme na ogradu i izvukao cigaru iz malog gornjeg džepa prsluka. – Kako ocenjuješ tog stranca? – oglasio se nešto kasnije. – Ne bih želeo da se pojavi neki novi Mongib. Kako ti izgleda.

– Liči na kockara.

– Sigurno? Otrcan ili...

– Ima elegantno odelo, koltove sa drškom od slonovih kostiju ili tako nešto – prisećao se Vorn – belu košulju i... i gadan pogled. Skrozira.

– Misliš da „sija“ dolare?

– Pretpostavljam! Rekao sam mu da ne prolazi kroz Frederiksburg nipošto...

– Budalo! Od takvih živimo... Šta je rekao?

– Rekao je da će proći još danas popodne – priznao je Vorn.

Kusek se isceri podrugljivo. – Izgleda da ga nisi zastrašio. Ako i prođe, pazićeš na njega.

– U to budi siguran.

*

Odmoran, nahranjen šarac je lako savladivao kameniti teren. Uzde su bile pale na njegov vrat, što je značilo da je čoveku iz Džordžije bilo svejedno kuda ga vodi ždrebac. Samo neka je zapad. Ako je donedavno razmišljao o tome da se približi zelenim ravninama Alabame i Džordžije, sada je odustao. Bilo je kasno za vraćanje u prošlost. Bivši zubar je prestao da sanja o Bostonu i talasima Atlantika što ga zapljuskuju u vreme bura i kiša. Njegova pluća već su bila navikla na brda i oštri vazduh pejsaža između Arizone i Montane, Nevade i Kanzasa. Njegov put prema Sonori ionako ga je vodio kroz Frederiksburg. Prilično veliki komad puta kroz bespuće i nevreme što s rane jeseni dolazi među planine. Kadgod je mogao, izbegavao je putovanje kočijama i vozovima, prolasku kroz naselja i gradove. Iskustvo ga je podučavalo da neminovno izaziva nemir oko sebe i privlači pažnju. Da bi to izbegao, morao bi da menja navike. Da se jednostavnije oblači, da jaše najobičnije kljuse a ne potomka čuvenih ždrebača, Hikamur Indijanaca, da se opaze običnim koltom... A toga se Holidej nije odricao. Sve na njemu bilo je izazov. Otmenost u ponašanju i odevanju činila je ljude zavidnim i nervoznim, pokeraška veština budila je sumnje i želje za opravdavanjem u porazima, laćanjem za oružjem i obaveznom ali zakasnelom spoznajom da su nadigrani u svemu. Brzina kojom je potezao i preciznost s kojom se proslavljao, činili su ga usamljenijim i tvrdim. Gradovi ga nisu dočekivali raširenih ruku ako su znali da dolazi. A on je zaobilazio mesta gde je boravio nedavno, ali, gde je ostajao u neprijatnoj uspomeni. Ne iz straha, već iz potrebe da izvesno vreme provede bez trzaja i skoka.

Sa severa su počeli da se navlače olovni oblaci, ali, bili su dosta daleko, da bi odmah

ugrozili sjaj podnevnog sunca. Učinilo mu se da do njega dopiru pucnji. Nije mogao odmah da odredi sa koje strane, ali, negde ispred bili su. I to pucnji pušaka. Gdegod bacio pogled bila su brda, poneko rastinje po obroncima i opet brda, kamen i uvale. Neko vreme je tako stajao na proplanku, okružen ponovnim mirom. Nije mu se pušilo. Na ovakvoj paklenoj vrućini pred kišu čak je i pomisao na vodu postajala mlaka. Kočkar otkopča dugme na košulji i olabavi kravatu. Zatim obrisa dlanove od znoja o pantalone. Bilo je proketo ludo vratiti konja natrag, ako su ispred njega pucnji. A kadgod se pucalo, on se zaticao u blizini. U ovoj pustari ko bi mogao da pritiska obarače na pušci osim lovaca na pume koje pustoše stoku na rančevima, ili zalutala potera ljudi od zakona iza nekog prevejanog ubice?

Nanovo se oglasila puška. Ovog puta bila je blizu, prema jugoistoku. Ocenio je da nema ni dve milje, uprkos odjecima koje stvaraju kanjoni i stene. Pustio je da mu peš sklizne preko opasača dole, kako bi mu drška desnog „linkolna“ bila na dohvat u bilo kom položaju. Posle pucnja, tišina je bila još napregnutija i opipljivija. Kopita njegovog šarca zagrebaše po kamenju i skretoše u ravniji deo koji se širio na istoku, poput lepeze. Strme strane kanjona zaklonile su sunce i senka prekrila jahača. Izgledalo je da se po njemu sklapa ogroman, tamni plašt. Nadao se da će ti pucnji mimoići njega i da će se preneti na drugu stranu, u drugom pravcu. Ali, umesto pušanih hitaca, pojavili su se odjeci konjskih kopita. Odbrojao je da je u pitanju samo jedan konj. Nije to bio galop, ni brzi hod, ni... Jednostavno, neko je jahao kao da uživa u predelu, bez žurbe, neočekivano bezbrižno.

Holidej malo cimnu uzdama i skloni Miga uz stenu. Ovoga puta posegao je za cigaretom. Ostavio je upaljenu u ustima, zadovoljan starim, dobro poznatim mirisom „virdžinija“

marke. Bat kopita ujednačeno je lebdeo u vazduhu, približavajući mu se neumitno i nepogrešivo. Na dvadesetak jardi od njega, konj je zastao, verovatno je osetio miris čoveka ili drugog konja u blizini i frknuo je kroz nozdrve. Bio je to sivac, prilično lepe građe, osedlan i načičkan lasom, čebetom, puškom, čuturicom i bisagama. Holidej je odmah uočio da jahač na njemu leži preko njegovog vrata, ranjen ili iznemogao. A što je najvažnije, jahač je imao razgolićene ruke i dugu haljinu. Bila je to žena!

Žena!? U ovom delu, sama na konju? Više od svega, žene navlače nevolju. Ali, ako je ova bila bespomoćna i u opasnosti, on nije mogao da ostane skriven ili da jednostavno produži svojim putem. Njegovu odluku da priđe, ubrzao je pad tela. Jahač se srozao preko sedla i opnužio po zemlji, licem prema suncu. Kratak trzaj potresao je ramenā, ali se brzo umirio.

Kockar potera šarca. Sivac se nije uplašio. Zarzao je kao da dočekuje stare znance. Nije imao žiga, znači, nije pripadao nikakvom ranču ni ergeli. Žena je ležala nepokretno. Kockar obuhvati pogledom pejzaž oko sebe i ne primeti ništa sumnjivo. Sjahao je i, dok je koračao ka njoj, u prolazu je protresao čuturicu na sivčevom sedlu. Odjeknulo je prazno. Uostalom, usta žene bila su ispućana, nemoćna da se zatvore i zadrže suvi vazduh. Holidej se vrati po svoju, otvori i nasu nekoliko kapi na usta. Zatim nakvasi maramicom i prevuče po čelu i očima. To ju je malo povratilo. No, teško je otvarala oči, samo je micala dugim, povijenim trepavicama. Imala je lepu glavu, lepe crte i kosu koja se oko njene glave rasipala kao potamneli disk. Na sebi je imala dugu, tamnu haljinu za izlazak, sa jarkocrvenom veštačkom ružom na sredini dekoltea.

Holidej nije imao ni vremena ni želje da razgleda sve njene proporcije, trebalo ju je još

malo povratiti u život, a prvo odneti u senku. Podigao ju je na ruke i sklonio uz stene. Šarac je ostao kraj sivca, nepoverljiv, ali ne i neprijateljski raspoložen. Konj kojim je žena dojahala sigurno nije pripadao njoj, tako naoružan i opremljen. Šta je jedna ovako našminkana i odevena žena tražila u podne po ovako đavolskom vremenu? I da li su zvuci pušaka bili u njenu čast?

Žena je najzad otvorila oči. Kada je videla početak iznad sebe, zenice joj se raširiše i po njima prelete blesak užasa. Ruka joj je pošla prema obrazima... a onda zastade.

– Ne bojte se – što je mogao blaže rekać joj je kockar i dotakao joj usne grlom čuturice. – Uzmite gutljaj... samo jedan!

Poslušala je. Kada se oporavila toliko da spozna gde se nalazi, ponovo je počela užasnuto da se uvlači u sebe. – Gde su? – hrapavim glasom je pitala, povlačeći se prema steni, sve dok nije leđima udarila u nju. – Gde su? Ko ste vi?

– Prolaznik – odgovorio je Holidej.

– Molim vas, sklonite me... ubiće me! Jure me od jutros...

– Ko?

– Oni... Pucali su za mnom... Ubiće i vas ako vas zateknu kraj mene...

– Ko su oni?

– Oni... Ubiće me!

Kockar joj ponovo maramicom nakvasi čelo i dade novi gutljaj. Sve to nije umanjilo strah u njenim očima. – Blizu su – rekla je – prevrnuće svaki kamen da me nađu... Molim vas, sklonite me negde i odlazite, bar vi...

– Za mene ne brinite.

– Njih je više...

– Kako izgledaju?

– Indijanci...

Kockar pomisli da je u buntlu, međutim, sve ostalo je govorilo da je svesna svojih reči i misli. Čak je mahinalno doterala ozojenu,

raščupanu kosu, pokretom žene koja je svesna svojih draži u svakom trenutku. Čak i u ovakvom.

– Ako vide konje, znaće...

To nije bila loša primedba. Holidej se udalji na čistinu, dohvati uzde obe životinje, a potom pomože ženi da se dohvati sedla sivca. Jedva se držala na konju. Ne bi mogla uspeti dalje od milju-dve. Sasvim nedovoljno za beg ispred upornih i na sve spremnih gonilaca.

– Imaju i dvoglede – rekla je.

– Indijanci sa dvogledima? – više za sebe primetio je kockar. – Imate lepo društvo za vama.

– Bila sam i u gorem – odgovorila je, zanoseći se.

– Naći ćemo neko mesto.

Posle kraćeg vremena pustio je sivca da produži put, a on je odvojio svoj trag na drugu stranu. Gonioce će bar izvesno vreme zbuniti udvostručen par konjskih kopita i lako se može desiti da ostanu dovoljno oprezni da počnu s oklevanjem. Više da bi nju smirio, nego da obezbedi sebe od čudne najavljene potere, kockar je napravio luk po kamenitom bespuću i ponovo se sastao sa bespomoćnom ženom. Zatim je poveo sivca uz obronak, znajući da glatki kamen ne prima tragove. Posle kraćeg vremena, uspon je prestao i oni su se našli u vrtači obrasloj kržljivim žbunjem. Usplahirena žena se sklopčala uz skinuto sedlo, još uvek nesigurna u neko svoje spasenje. Sve joj je izgledalo privremeno, kao da je svako bežanje od sudbine bilo besmisleno. Oči su joj lutale po ivicama vrtače, očekujući da izbiju glave gonilaca ukrašene perjem i iskrivljenim šeširima.

Holidej je znao da će mu ždrebac, gore, najaviti nečije prisustvo ako se dogodi.

– Vi niste... niste iz Tajope? – pitala je tiho.

– Ne!

– Ni iz Frederiksburga?

– Ne!

– Dajte mi još vode...

– Ali, pijte lagano – upozorio ju je.

Kada je popila četiri gutljaja, brzo je preletela pogledom po Džordžijančevoj odeći i opasaču. Što se lica tiče, ostala je u nedoumici. U svakom slučaju, nije izgledalo neprijateljski, iako je bilo hladno i nedokučivo.

– Imate li pitanja za mene? – rekla je oporo.

– Ako vi nemate odgovore, nemam ni ja. Ne tiče me se.

– Ne znam, vredi li pričati... Ako stignem živa da javim šerifu šta se sve radi pred njegovim nosom... Sve to... Kao ružan san...

Holidej nije insistirao, ali, izmučeno ženino lice pokazalo je da iza nje postoji nešto čega se grozi i što bi rado zaboravila.

– Ja sam valjda jedina uspela da pobegnem – najzad se otkinulo od nje. – Ja... ja sam salunska devojka. Rekli su mi da treba da zabavim specijalne goste za dobru nagradu. Tako mi je rečeno i ja sam naravno pristala. Nije mi prvi put, radila sam na mnogim, boljim mestima, ali, naiđe vreme besposlice pa i „Dadlijeva kantina“ se učini kao raj... A zadržala sam se tu samo jedno veče. Bilo nas je dve. Povelili su nas iz grada u ponoć, nekim kolima... Vezali su nam oči...

– Oni?

– Neki ljudi, sa maramama preko lica... Nisam znala šta me čeka. Drukčije sam sve zamisljala... – Ona iznenada briznu u plač.

– Šta bi to moglo da bude tako strašno? – upitao je Holidej. – Mučili su vas?

– Gore... Trovali su nas, mister... Odveli su nas na neki opusteli ranč. To sam zaključila kada su nam skinuli maramu s očiju. Pre toga su nas preveli preko nekih dasaka, verovatno iznad neke provalije... Ne sećam se dobro... A onda sam na tom ranču zatekla neke ljude i neke devojke... Svirala je muzika iz automata,

a cure... cure su čudno izgledale! Smejale su se i bez ikakvog otpora dozvoljavale da ih svlače, kinje, odvođe u sobe, šibaju... – Pokrila je oči rukama, kao da se plaši takvih prizora.

– Neobičan skup – primeti kockar.

– Primetila sam da jedan daje devojkama piće, a u njega prethodno sipa prašak. Misllila sam da je za spavanje, ali, nije... Posle tog pića padale bi u neko neobično stanje... Nerazumljivo...

Holidej klimnu glavom, kao da je shvata. – Vi to naslućujete? – podiže ona glavu.

– Otprilike!

– To je užasno.

– Ali, ne naročito novo, bar ne s one strane Misurija.

– Dali su i meni piće... Uspela sam da zamenim čaše sa jednim gostom... Ja sam glumila, ali, bila sam svesna svega. Izbegavala sam koliko sam mogla sve te ljigave dodire, glumeći nesvest i ludilo... Ja nisam svetica, ali, nisam ni kučka... – Nekako je uspela da se pribere. Verovatno joj je laknulo kada je iz sebe izbacila deo za nju stravične priče iz te noći. – Dok sam bežala, u mislima sam preturila sve... I sastavila celu tu priču, mister. Prilično je jednostavna i strašna.

– Opijum?

– Da... Neko ga ima u dovoljnim količinama i organizuje specijalne zabave sa devojkama za goste dubokih džepova. Krišom odlaze iz Frederiksburga, a dovlače i sa strane, iz Tajope, Galč Sitija, Ostina... Svi piju, ali, ne u istim količinama. Devojkama daju više, muškarcima tek toliko da se nađu u blaženom stanju... I puše neki grozan duvan sa jakim mirisom... Grozno! Opijum ih drži neko vreme, a kada izgubi dejstvo, ljudi odlaze. I vraćaju se ponovo, ali, ovoga puta ne samo zbog žena, već i...

– I zbog droge?

– Tačno! Tako se krug ponavlja i proširuje.

A da bi se ponovo ušlo u njega, plaća se sve više. – Žena je govorila prilično tečno i razgovetno, što se ne bi moglo reći za barske dame širom Zapada. Ipak, lice joj je delovalo umorno i ispijeno, sa kolutovima pod očima i boricama koje su izbile ispod zbrisane šminke.

– Dobro ste sve to zapazili – rekao je kockar.

– Imala sam vremena da slušam.

– Ko je organizovao sve to?

Slegla je ramenima. – Nisam doznala. Unutra su bili bezbojni momci, neobrijani i sigurni u to da ih se niko neće setiti kada droga izvetri iz mozgova i mišića.

– A vi?

– Nemam nameru da ih se sećam. Samo da preživim.

– Možda će šerif to zahtevati od vas?

– U tom slučaju...

Dakle, bila je hrabra!

– Pošto je ranč blizu Frederiksburga – zaključio je Holidej – onda je tu glavni štab, ako se tako može reći. Ostatak bande radi na prikupljanju devojaka i mušterija. Znam kako to izgleda. Sve je diskretno, strogo kontrolisano, članovi bande bivaju ubijeni ako se pokažu nepouzdanim...

– Žao mi je onih devojaka – rekla je žena.

– Ima ih koje su tu zaključane nedeljama, a pustiće ih tek kada ogreznu u porok. Odvešće ih daleko od grada i ostaviti. Neke će proći bolje, pod uslovom da čute i dolaze na njihov poziv u svako doba, inače...

– Kako ste uspeli da pobegnute?

– Slučajno. Glumila sam povraćanje i dok sam se naslanjala o zid, jedan od čuvara mi je okrenuo leđa. Udarila sam ga kamenom, nije se nadao da bih bila to u stanju... Onda... Onda sam dograbila prvog konja na koga sam naišla i tiho se iskrala. Verovatno nisu odmah primetili moj odlazak, ali, uskoro...

– Da su vas sustigli...

– Ubili bi me! Nikome ne praštaju. Jednom je, kažu, jedan od mušterija pokušao da se pohvali svojim uspesima kod žena na izvesnom mestu. Brzo se saznalo za to i ubijen je. Jer, to je poveravao jednom od te bande, nesrećnik.

– Kako ste to čuli?

– Stražari pričaju među sobom. Čula sam i glasove iza jednih vrata, učinili su mi se poznati, ali, nisam mogla da se setim kome pripadaju...

– I suviše znate – rekao je kockar. – Neće vas ostaviti na miru ako se vratite u grad.

– I ne mislim da ostanem u gradu. Samo da uzmem neke svoje stvari i produžavam dalje prema jugu... Meksiko mi je jedina šansa da im umaknem.

– Daleko je!

– Vredi pokušati. Ne gubim ništa... Hvala vam što ste mi pomogli.

– Još ne zahvaljujte – prekinuo ju je kockar.

– Da li...

– Neko je u blizini.

Ona se skameni. Gore, šarac je zarzao i otresao grivom. Kockareva šaka pade na dršku ukrašenu slonovačom. – Ostanite ovde – tiho joj je naredio. On se uspuza do ivice, zaklanjajući se telom svog ždrepcu. Bilo bi ludo ostati i čekati da ih otkriju. Trebalo je da im krene u susret umesto da ih sačekuje. Međutim, nije računao da bi ga mogao izdati konj na kome je jahala žena. Iznenada, on se otrgao od žbuna i jurnuo nekuda. Verovatno je, oslobođen sedla, poželeo da umakne od nove mogućnosti nošenja tereta kroz vreli avgustovski dan. A možda je osetio svog gospodara sa ranča?

Tutanj kopita je zamro. Nastupila je tišina. Obod kockarevog šešira krénu naniže, a u očima se nakupljeni led istopi i pretvori u vatru. – Indijanci, hm! – procedio je.

Tri čudne siluete pogleda oborenih na tlo pred sobom, jahale su mrkove i držale

pripravne „vinčesterke“. Dvojica su bili nagi do pojasa, preplanule kože, iskićeni perjem i narukvicama po rukama, od ramena do šaka. Treći je nosio pončo i šešir, ispod koga se vijorila crna kosa. Trake preko čela i nekoliko orlovih pera nisu odavali pripadnost određenom plemenu. Nisu ni mogli, jer su sva trojica bili belci! Preko golih prsiju nosili su redenike, a za pojasom noževe. Kundake pušaka oslanjali su o desnu butinu a cevi, okrenute nebu, svakog trena bile su spremne da se spuste i izbace plamen. Lica su im bila surova, namračena i napregnuta od paklenog bdenja nad tragovima. Čovek sa pončom i šeširom, ukrašenim samo jednim jedinim perom od crvenkastog vrha, pokatkad bi dizao pogled prema nebu. Verovao je, valjda, da je begunica negde skončala i da će njen položaj odati lešinari. Sva trojica su nosili duge kose istih boja i prilično su se lako držali na neosedlanim konjima.

– Delgado – tiho je dozvao jedan čoveka sa pončom – pogledaj ovo!

Ovaj je skliznuo sa sedla i prišao jednom kamenu, na kome se ocrtavala „rasekotina“.

– Od potkovice? – upitao je razgolićeni momak konjaste vilice i sitnih očiju.

Delgado klimnu glavom. On je i kožom i izgledom i pojavom, bio najslbličiji Indijancu. U stvari, odmah se videlo da je melez. Imao je iskošene oči, izbačene jagodice, povijen nos i snažnu vilicu sa tankim ustima, kroz koja su retko silazile izlišne reči.

– Mora da su u blizini – nastavio je momak, ushićen svojim otkrićem.

– Neće biti, ako ne učutiš – dobacio je Delgado monotonim glasom. Rukom je opipao trag, zatim je produžio pogledom dalje, kao da prati jahače na razdaljini od svega nekoliko jardi.

– Naši su – šapnuo je momak, šireći svoj os-

meh u ogroman luk ispunjen isto tako ogromnim zubima. – Šta ti misliš?

– Ne misli već traži – odgovorio je Delgado i podigao uvis dva prsta. – Dvoje je... – Još neko vreme je razgledao trag, a onda se bacio na konja, poput mačke. – Mogu njihovi konji, mogu naši – promrmljao je kroz zube.

– Slomiće noge – odazvao se drugi – a mi vratove...

Melez je kolenima stegao sapi svog mrkova i izdigao se da pogleda okolo. Njegov pogled bio je oštar, brz i neuhvatljiv. Ništa mu nije moglo promaći, pa ni zvuk kopita s istočne strane. Cev puške mu izbi ispod ponča. I ostala dvojica su uhvatila taj odjek, bili su spremni da otvore vatru na svakog drugog osim na ženu.

Čekali su i čekali. Sivač je uskoro izronio iz oskudnog grmlja, njišteći. Bio je rasedlan, sam, ali radostan što je u blizini poznatih. – Pakao! – razvedrio se čovek sa dva srebrnasta obruča oko leve mišice. – Pa to je moj Vihor!

Konj je stao uz bok mrkovu i onjušio koleno svoga vlasnika.

– Još kada bi umeo da govori – javio se drugu.

– On govori – rekao je Delgado. – Blizu su!

– Kako znaš?

– Nema sedla, znači odmaraju.

– A zašto je pobeo?

– Osetio je Džima... Znači, blizu su!

– A Munk?

– Javiće se kada treba – odgovorio je Delgado. – Pucajte na svakoga. Bez opomene. Tako kaže „Čif“.

Oba razgolićena gonioca se zgledaše. – „Čif“? – namršti se onaj koga je nazvao Džim. – Ti znaš glavnog, a mi ne... Zašto ga samo ti znaš, mešanče?

– Delgado ne brblja – odgovorio je ovaj lakonski.

– Idemo – preseče ih drugi, naterujući svo-

ga konja između. Inače se ne smemo vratiti bez nje...

– Koliko su blizu? – pitao je Džim.

– I suviše – zateže ih iza leđa metalni glas: Odjednom su sva trojica ostala nepokretna. I vazduh oko njih kao da se skamenio. Delgado je bio u pravu, i suviše su brbljali. Nisu računali da oni mogu biti ti koje čeka iznenađenje. Samo, koga je to srela i uza se stisla, prokleta devojčura sa „Device“?

– Polako ruke gore – dobacio je Holiđej, iznikao iz kamena poput sablasti. Obe ruke bile su mu ispunjene koltovima. – I bez mičanja ispod ponča, Delgado!

– Poznaješ me? – upitao je melez preko ramena.

– Čuo sam ti ime.

– Ko si ti?

– Puške dole, džentlmeni. Razgovaraćete uz put međusobno.

– Biće bolje da produžite, mister – savetovao je momak sa konjskom vilicom. – Ovaj kraj nije zdrav za strance.

– Neće biti ni za vas. Sjašite!

Izgledalo je da im to ne pada ni na pamet.

– Čekaću vrlo malo.

– Ni nama se ne žuri – odgovorio je cinično ovaj. – Imamo neograničeno vreme, čoveče.

– Zabolet će vas ruke.

– Ko to kaže? – naruga se momak i munjevito iskosi svoje telo. Učinio je to u najboljem stilu indijanskih jahača, koji su, nekada, kružeći oko zapaljenih karavana ili desetkovanih plavih bluza „nestajali“ sa konjskih leđa i pucali ispod njihovih stomaka ili preko vrata. Drugog izbora nije imao. Ali, varao se ako je mislio da će time zamazati oči slavnom kockaru. Istina, poneti naglim pokretom, ostali konji su zanjihali svoje jahače. Ne pomerivši se sa svoga mesta, iz niklovanih cevi svojih „linkolna“ čovek iz Džordžije otposlao olovni tovar u pomahnitale desperadose. Jahač, zvani

Džim, dobio je prvo zrno u butinu, ne stigavši da do koja sprovede svoj trik. Umesto da se nanovo ispravi na konju, sunovratio se na zemlju, urlajući.

Kockar je potom odskočio prema steni ja-
jastog oblika, zarivenoj širim delom u tlo. Desni, ispražnjeni kolt klonu naniže, a levi nastavi da talasa Delgado pončo. Melez je iznenada ostao bez puške i obe ruke je suknuo u nebo. Zatim je nastao tajac. Treći jahač je davno bio zbačen sa preplašenog mrkova. Pri padu je udario u kamen i ostao ošamućen. Njegov konj je odjurio padinom, bez tereta, u skokovima, izbacujući zadnja kopita kao da se brani od nevidljivog napadača. Melez je jedini ostao na svom mrkovu. Njegove blistave, ispitivačke oči počivale su na paklenom strelcu, ispunjene i mržnjom i divljenjem.

Holidej je napunio svoje doboše, ne ispuštajući iz vida nijednog od njih. Ranjen u butinu, Džim je ječao i psovao na najčistijem engleskom jeziku. Zatim je besno zbacio sa sebe periku, kao da mu je ona bila jedini krivac što je dobio olovo u mišić. Delgado nije izgledao uplašen. Naprotiv, krajičak usta lagano mu se razvlačio u osmejak. Čovek koji je potrošio toliko zrna, a ne ubija, ili je luda poštenjačina, ili tek priučeni revolveraš.

– Ovoga puta si iznenadio Delgada – dobacio je melez. – Ali, ne sledeći put.

– Otkuda znaš da će biti sledeći?

– Znam! Ti me nećeš ubiti. Kasnije ću ja tebe.

– Da to okončamo sada?

– Delgado ume da čeka.

– Onda sjaši!

Poslušao je, odmakao se od konja, napregnuto iščekujući kockarevu odluku. Njegov pogled krišom bi zalutao na neku drugu stranu, to ne izmače Holideju. – Čekaš nešto, Delgado?

– Ne.

– Čekaš, znam ja... Ali, kasno će biti.

Melez je ćutao. Holidej ravnodušno pokupi „vinčesterke“ i snažnim zamahom ih baci preko ivice, niz strminu. Nisu bile daleko bačene, ali, neupotrebljive, svakako! Onda je dohvatio sivca za uzdu, a preostala dva mrkova naterao u beg, sa dva hica ispaljena iznad samih ušiju. Ispratili su ih žalosni pogledi Delgada i njegovog prijatelja koji je bio ranjen. Treći je tek dolazio k sebi.

– To nije fer – skoro je zakuckao Džim.

– Nije – naravno – složio se kockar. – Kao što nije fer da tri lešinara gone drogiranu curu.

Pogledali su se. – O čemu on to sanja? – pravio se nevešt Džim, pritiskajući šakama ozleđeno mesto.

– Sanjaj ti burazeru dok budeš hodao u čarapama!

– I to... – jeknu ovaj. – Onda nas bolje odmah poubijaj ovde, jer ako te ikada budem sreo u životu...

– Štedi snagu – preseče ga kockar i uperi kolt. – Izuvajte se, sva trojica!

Delgado se nije protivio, samo mu je pogled odavao šta oseća. Pa ipak, vatra iz njegovih očiju nije mogla da se meri sa ledom kao čelik iz glačanim zenicama čoveka iz Džordžije.

– Muuunk! – drao se Džim, ne želeći da ostane bos. – Gde si, pasji sine, proketo kopile, gde si sada?

– Tako samo kojot zavija – otrese na njega melez.

– Kojot ili ne, zašto se ne pojavi?

Kockar izbaci hitac i skide potpeticu sa Džimove čizme. Zabezeknuti lupež na trenutak nije imao glasa, a onda krenu s izuvanjem.

– Četvorica vas je? – više je potvrdio nego pitao Holidej. – Zašto se odvojio Munk?

– Pogledaj prokletniče! – urlao je ranjenik.

Delgado je stajao kao kip, obavijen pončom, okovan mržnjom poraženog u duelu

u kome nije ni umeo ni mogao da se suprotstavi protivniku. Gledali su kako stranac kupi čizme i baca ih preko leđa Džimovog sivca. Gledali su kao hipnotisani, ne opažajući da se ispod ponča Delgadova ruka mašila noža za pojansom.

Kockar ispruži laktove i pogleda meleza. – Biraj – dobacio mu je – da to sačuvaš za pumu ili da ostaneš bez šake?

Delgado izvuče ruku, a licem mu prelete trzaj. Nekako je istovremeno sve na njemu klonulo pred potpunim slomom. Čovek u crnom čitao mu je misli i predviđao svaki potez.

To i nije bio čovek, već demon! Neka ga Manitu zgromi! Odjednom, vrisak žene zaparao je usijani vazduh! Holidej je znao odakle potiče. Žena se nalazila u opasnosti, u vrtaći gde ju je ostavio. Jednim panterkim skokom vinuo se na usplahirenog konja i dograbio ga za grivu. Tog istog trenutka odjeknuo je pucanj.

– Munk! – skoro histeričnim glasom oglasio se ranjenik sa zemlje.

Holidej natera sivca na njega, jer mu se nalazio na putu. Kratak udarac petom, i konj prelete preko zaprepašćenog lupeža, dočekavši se na prednje noge i nastavi trk kroz šibljak načičkan kamenjem i patuljastim kaktusima mrke boje. Kada je čovek iz Džordžije izbio na ivicu koja okružuje vrtaću, njegov šarac se nalazio uznemiren, na drugom kraju. Tutanj žestoko gonjenog sivca trgao je čoveka poluokrenutog leđima, koji se taman spremao da pošalje novi hitac ispod sebe. Izmučen nervnim terenom, konj je posrnuo. Mačjim skokom Holidej skliznu na zemlju i istrže kolt sa levog boka. Sivac se stropoštao, rzajući i bacajući nogama, i suviše umoran da bi napustio iznenada ugodan položaj na zemlji. Ostao je frkćući, načuljenih ušiju i raširenih nozdruva.

Kockar je poslao olovu koje je fijuknulo opasno blizu dugokose, tamne perike pričvršćene šarenom trakom za čelo. I ovaj je bio preplanule kože, nag do pojasa, ali, zarastao u salo. Pa ipak, uprkos debljini, hitro se dokopao sedla. Novi hitac okrznuo mu je mišicu i urezao crvenu brazdu po koži. Ne, nije imao vremena da se sukobljava sa đavolskim jahačem. Krenuo je u beg, udarajući kundakom po sapima životinje ispod sebe.

Holidej ga je pustio da umakne. Požurio je prema ženi. Ležala je licem zarivenim u kamen, rame joj se rascvetavalo od krvi. Odmah je zaključio da nije mrtva, ukoliko je pogođena samo na tom mestu. Ali, nije ni bezopasno po nju, ako se ne nađe pod lekarskom rukom. Prišao je i ocenio da ju je metak pogodio pod neugodnim uglom, odozgo.

– Boli? – pitao je.

Ona otvori oči. – Ipak su me stigli... – istisnula je.

– Ne brinite, ostaće vam samo ožiljak – podigao ju je kockar i poneo uz padinu prema konju. Stavio ju je na šarca, a onda se vratio po sedlo i namestio ga na sivca koji je u međuvremenu ustao. Zatim je uzjahao Miga i pridržavao ženu da ne padne. Put pred njima bio je kratak.

– Ima li Frederiksborg doktora? – pitao je.

– Ima... doktor Džajl...

– Malo posle ću vam oprati ranu i previti je. Toliko mogu zasada dok ne stignemo u grad.

– Daleko je...

– Stići ćemo.

– A... ona pucnjava? – upitao je tiho, klonuvši telom sasvim na njega. – Jesu li... oni?

– Jesu! Odustali su od potere.

– Ne verujem...

– Nije važno šta verujete. Manje govorite, biće vam lakše.

Ždrebac je kao od šale podnosio dvostruki teret, bar u prvo vreme. A kada je počeo da

pokazuje znake umora, sunce je već gubilo svoju užarenost i prepuštalo senkama predeo oko Frederiksburga. Čovek koji je ranio devojkicu umakao je na jednu stranu. Ako se ta strana zvala grad, onda je morao da se negde preobuče i da najavi dolazak stranca koji se umešao u poslove koji ga se malo tiču. U stvari, nisu ga se ticali baš ništa! Zakon je bio tu da spreči ili suzbije poroke, a njegova dužnost je da ranjenu devojkicu odnese samo do lekara. Ništa više. Malo kasnije, pojahao je drugog konja, a Mig je išao iza njih. Po drugi put je naleteo na procep bez ikakvog znaka da se tu može proći. Nijednog mosta, ni običnog balvana, samo duboka pukotina koja se pružala u nedogled. Žena se povremeno trzala iz polunesvestice. – Molim vas... ne dajte da me ponovo... ne dajte...

Holidej je ćutao i jahao. Činilo se da je uopšte ne čuje.

Kasno pred sumrak ujahao je u grad sa već onesvešćenom devojkicom. Ljudi zatečeni na ulici nemo su posmatrali kako visoki, u tamno odeveni stranac upravlja šarca glavnom ulicom, sa ženom ispred sebe, čiju je glavu pridržavao desnim ramenom. Njegovo odbojno, nedokučivo lice zatvorilo je usta radoznalcima, čiji su koraci odjekivali paralelno sa kopitama konja. Najzad se jedan odvažio da priđe. Bio je to neki omalen, postariji i proćelav čičica, sa cvikerima na nosu, opasan plavom kecljom.

– Hoćete li doktora, mister? Tražite li ga? – interesovao se.

– Zar izgledam kao neko ko juri za muzikom?

– Ne, ali... Doktor Džajl je u onom pravcu – pokazao je prema „četvrti dvospratnica“. – Šta se desilo?

Nije dobio odgovor. Čičica je zastao, žmirkajući prema neobičnom strancu, pogleda hladnog kao najjači decembarski mraz.

Desetak minuta kasnije, vrata lepe kuće sa zidovima prekrivenim divljom lozom otvorio je Džeri Džajl. Nije bio malo iznenađen prizorom ispred sebe. Stranac visok i „natovaren“ sa dva kolta, pridržavao je bleđu ženu u crnoj haljini, sa grubo previjenim ramenom. Doktorovo lice kao da se pretvorilo u trougao, sačinjen od sastavljenih obrva i debelih, poluotvorenih usta u čuđenju i iščekivanju.

– Gospode – procedio je – šta se desilo?

– Samo jedan pacijent, doktore – odgovorio je Holidej i ne čekajući uneo ženino telo unutra.

– Ovuda – požurio je Džajl ispred kockara i uvede ga u prostranu, svetlu prostoriju sa dva kreveta. Mirisala je na lekarije, čaršavi su bili beli poput snega, instrumenti raznih oblika i veličina poredani po stolu, u vitrinama bočice, knjige i kese sa nerazumljivim natpisima. – Položite je tu.

Holidej je nežno spustio ženu. Džeri Džajl je prišao i nekoliko trenutaka je ostao nepomičan, osmatrajući je. – Videću šta se može učiniti – rekao je zatim poslovno; prilazeći pumpi za vodu ugrađenoj u specijalni radni sto. – Metak je ostao unutra?

– Verovatno.

– Šta vam je ona?

– Ništa!

– Zaista? Odakle je nosite tako?

– Ako mislite na vreme, ima nekoliko sati.

Doktor obrisa ruke o peškir i počeo da prebira po instrumentima. Holidej nije želeo da se nameće, frederiksubrški lekar je verovatno znao svoj posao. – Zar je vi ne poznajete? – upitao je, hvatajući se za bravu.

– Možda sam je viđao... Sačekajte napolju, ako nemate nameru da produžite svojim putem.

– Sačekacu – odgovorio je kockar posle kraćeg oklevanja. A trebalo je da se jednos-

tavno udalji i da zaboravi na ceo taj događaj. Ipak, ova nesrećna žena, ili devojka, zaslužila je bar da sačeka nekoliko minuta pred vratima. Uzeo je cigaretu i zapalio. Iznutra se nije ništa naročito čulo. Zvecnuli su instrumenti, za kratko, a onda se doktor Džajl pojavio na vratima. – Rekoste da vam nije ništa? – pitao je, skidajući beli mantil sa sebe, odmerenim, elegantnim pokretima čoveka koga mali grad nije mogao da sputa i da mu oduzme manire svetskog čoveka.

– Rekao sam.

– Ni rod, ništa?

– U čemu je problem, doktore? – nabrao je obrve Holidej.

– Umrila je...

– Umrila? Nemoguće – bio je iznenađen svojim glasom i sam Holidej.

Džejl bespomoćno sleže ramenima, skušenog izraza. – Mislim da je izdahnula možda pred samim vratima.

– Šteta! – procedi Holidej i uđe unutra. Džajl ga je pratio.

Žena je izgledala neobično. Lice joj nije bilo onako mirmo, već se pretvorilo u grč. Krajevi usana krenuli su negde prema bradi i tu se skamenili. Između obrva se uklesala bora. Holidej prisloni uvo na njene grudi... Ništa. Polako je podigao glavu i skinuo šešir.

– Šteta – ponovio je još jednom.

– Žao vam je? Otkada je poznajete, stranče?

– Rekoh, od pre nekoliko sati. Sreo sam je tamo na severu. Jurila su je četiri komančerosa.

– Četiri?... Šalite se! Ko bi jurio jednu ženu sa tolikom vojskom – skoro se nasmejao Džajl. – Izgledate umorno, pa, predlažem da popijemo nešto.

– Radije bih vam posavetovao da odete kod šerifa.

– Naravno, to tako ide, ali...

– Potražite ga odmah.

– O čemu se radi? – povede Džejl kockara u hol i ponudi mu fotelju. Dok se Holidej predomišljao da li da sedne ili da se udalji, doktor je već stavio kristalne čaše i bocu sa poznatom bocom brendija.

– Imao sam vremena da saslušam njenu priču – rekao je Dok.

– Imam i ja da saslušam vašu?

– Kada je već mrtva... Zaista je ne poznajete?

– Ne mogu da se setim. Nisam je lečio.

Kockar je u kratkim crtama ispričao njihov razgovor. Za sve vreme, Džeri Džajl je sedeo nepokretan, oborene glave, ne prekidajući ga. Kada ih je posle toga zapljusnula tišina i kockareva šaka pala na čašu sa pićem, frederiksburški lekar je ustao i počeo da šeta. – Ne mogu da verujem – kazao je – ali, moram. Sve to zvuči uverljivo iz vaših usta, gospodine! Pa, to je... to je užasavajuće! Neverovatno! To je čitava organizacija kriminalaca. I to ovde... Ovde! – On dohvati svoju čašu i isprazni je u jednom dahu. – To je podzemlje, čoveče – nastavio je da šeta i da pada u vatru. – Ja kao lekar najbolje znam kakve su posledice kod onih koji uzimaju drogu u nedozvoljenim količinama. A neko se na tome bogati! Kusek o tome nema pojma, siguran sam. Otići ćemo kod njega iz ovih stopa!

– Mene ne mešajte – prekide ga kockar.

– Kako? – zgranu se lekar i prestade da hoda. – Pa, vi ste ključni svedok! Vi ste to čuli, ne ja. Samo potvrdite ono što ja budem rekao, ništa drugo! Nadam se da ćete to, kao savestan građanin ove zemlje učiniti bez oklevanja.

– Amin! – dodade Holidej i otpi gutljaj brendija.

– Gospode, šta sam sve saznao za ovih pola sata. To je da pamet stane, gospodine... Opijum je gori od trgovine robljem, gori od kuge, od... To je zlo ovog i budućeg veka! Za-

pamtite, ja kao lekar, organizovaću otpor jednom takvom zlu...

– Doktore, umesto parola bolje da odete kod šerifa – mirno ga je prekinuo Holidej.

– U pravu ste – nakašljao se Džajl. – Malo sam se uzrujao, ali, neka to sačeka posle. Ide-mo kod šerifa! Smesta!

– Ja bih prvo kod pogrebnika.

Lekar se začudio i s negodovanjem zagledao u kockara. – Gospodine – rekao je, povlačeći dva puta gajtan kraj vrata – ja nisam kasapin nego ugledan lekar. Devojka će biti smeštena na pravo mesto, imam ljude za takav posao. Uvek sam snosio troškove za pacijente bez porekla i...

– Je li ovo dovoljno? – izvadio je Holidej deset dolara iz džepa.

– Rekao sam da ja snosim troškove – odbi Džajl. – Ako bih primio vaš novac, pogazio bih svoje principe. A na principima počivaju čvrsti temelji društva i ličnosti.

– To uglavnom samo lepo zvuči – nabaci Džordžijanac.

– Možda iz vašeg ugla.

– Moj ugao je uvek crn – priznao je Dok.

– Ko ste vi?

Ali, kockar je već izlazio napolje. Doktor Džajl je stavio šešir, navukao kaput i instinktivno poneo kožnu torbicu. Od nje se izgleda odvajao samo kod kuće. Holidej povede šarca, drugi konj je ostao, ispružajući vrat u pravcu ždrepcsa sa kojim je prevalio dobar deo puta.

– Onaj konj... – ogłosi se lekar.

– Pripada jednom od napadača – odgovorio je Holidej ne zastajkujući.

– Možete li ih opisati?

– Ako treba...

– Nije moje da konstatujem, ali, neverovatno zvuči da ste uspeli da ih se sami rešite. To bi mogao samo poseban kalibar ljudi. Slušao sam da okolo lutaju komančerosi i odbegli in-

dijanci iz rezervata, ali, niko nije umeo da ih opiše. Bar dosada.

– Doktore, rekao sam vam da to nisu Indijanci nego belci, kao vi ili ja – rekao je Holidej.

– Sigurni ste?

– Ako vam je i šerif tako nepoverljiv, sasvim mi je dobro da ga ne vidim.

– Samo vi pođite – užurba se Džajl – i oprostite što sam radoznao.

Zatim su čuteći prešli put do Kusekove kancelarije. Lekar je uvek izbijao napred, zaboravljajući na lagani, odmereni hod neobičnog stranca, iza čijeg šešira se klatila šarena njuška divnog indijanskog ždrepcsa.

Čuvar zakona sedeo je za svojim stolom, s čizmama na ivici. Prostorija je bila čista, ukusno nameštena, čak i suviše ukusno za jedan takav manji grad, kakav je bio ovaj zapadno od Kolorado Rivera. Kada je ugledao lekara, brzo je spustio noge i ustao. – Doktore Džajl?

– Šerife, važne novosti – brzo je izgovorio lekar, uzmičući u stranu, da bi Holidej mogao da priđe. – Radi se o fantastičnim stvarima.

Kockar je na prvi pogled procenio da je Kusek ljigav, pritvoran, podmukao i lukav. Imao je previše sala za svoje godine, ali, i previše sjaja oko sebe. Čovek sa zvezdom; kome je stalo da na tom mestu ostane po svaku cenu.

– Šta se dogodilo? – raširio je Kusek ruke i odmah otvorio ormarić sa pićem. – Da nisu stigle trojke? Ili...

– Nije vreme za šalu – suvo ga je prekinuo Džajl. – Moraćete brže da podižete stražnjicu. Ugroženi smo, opasnom boljkom.

– Nemojte mi reći da je kolera, doktore...

– Opijum, šerife!

Šerifove ruke sa čašama, zastadoše u vazduhu. Potom se lagano spustiše na sto. – Kakva je to sada bajka?

– Ovaj gospodin – pokazao je doktor na Holideja – doneo je ranjenu ženu kod mene.

Na žalost, izdahnula je, ali je njemu ispričala neverovatne stvari!

– Da čujemo – ponudio im je šerif da sednu. Lekar se sručio na stolicu, ali, kockar je ostao da stoji. Lekar je, istini za volju, preneo sve ono što mu je Holidej kazao. U početku je prilično gestikulirao i naglašavao svoje sopstveno mišljenje, da bi kasnije mirnije priveo čitavu priču do kraja. Holidej je sve vreme posmatrao Kuseka, koji je, svestan toga, svoje lice prigodno menjao i udešavao, zavisno od činjenica. Ma koliko mu je izgledalo nestvarno, kockar je zaključio da čitava stvar u vezi ranca i orgija ne izaziva dubok utisak kod čuvara zakona. Međutim, on je na kraju ipak snažno lupio pesnicom o sto. – Onda, to ne sme tako da ostane – ustao je i prošetao nervozno. – Ako je to istina, ja ću ih sve pohvatati!

– Bez velikih izjava, šerife – opomenuo ga je lekar prilično oštro. – Treba raditi brzo, ako znate šta mislim.

– Znam.

– Onda kakav je vaš plan?

Kusek ponovo sede za sto. Obrve su mu se spajale pod nabranim čelom, u grozničavom traženju rešenja za celu tu iznenadnu zapetljanciju. – Sve počinje od ranča – kazao je i pogledao u hladno kockarevo lice. – Treba ustanoviti da on nije pust, nenastanjen, kao što se govori. A to nije teško, zar ne? Zatim... pritajiti se i čekati ptičice da ulete u zamku!

– Izgleda sve jednostavno – podsmehnuo se Džajl – ali, uleteće nevažne ptičice, šerife! A šta je s onim glavnim?

– O njima će ovi propevati!

– Kako, ako ga ne znaju?

– Pa, neko mora da zna – ljutnuo se Kusek.

– Ne može se voditi organizacija preko dimnih signala, ne?

Džajl uputi pogled u Holideja, kao da očekuje njegovo mišljenje.

– Taj ranč je verovatno čuvan – rekao je kockar. – Najmljenji su prurušeni komančerosi koji ubijaju svakog nezvanog na tom terenu.

– Zakon ne smeju taći – isprsi se šerif.

– To ćete nam ispričati kada vas donesu preko sedla.

– Zvaćemo vojsku!

– Onda će se privremeno razbežati, a vi ćete biti budala pred čijim će se nosom ponovo dešavati slične bahanalije – podviknuo je Džajl. – Moramo smisliti i nešto pametnije!

– Čekajte malo – naroguši se Kusek – možda je sve to tako kako kažete... možda i nije?

– Ne razumem? – smrče se doktor.

– Koliko znam, „Devica“ je nenastanjena, put do nje nepremostiv. Možda je sve to deo neke igre? Ko garantuje da ovaj momak ne izmišlja? – upro je prst u Holideja.

– Ali... ona? Ona žena?

– I to mi je sve sumnjivo! – odreza Kusek.

– Biće najbolje da se uverimo u to, da odjašemo na ranč. Ako je stranac u pravu, skinuću mu šešir...

– Skidajte vi šta hoćete – dobaci Holidej – ali, mene se to ne tiče.

– Kako?

– Moja dužnost je bila da vam sve ovo kažem – produžio je kockar – ostalo je vaša stvar. Nemam nameru da kaskam preko stenja do tog ranča. Žedan sam.

– Ali, šerif bi želeo neke dokaze...

– Neka ih nađe. Što se mene tiče, može i da ih ne traži. U svakom slučaju, gospodo, ja ću ovde prenočiti. Čekaću rezultat istrage za slučaj da vam zatrebam. Ostalo me se ne tiče!

– Uostalom, ko ste vi? – osomo će Kusek.

– Ličite mi na...

– Ne morate mi reći na koga – prekide ga Džordžijanac bezbojno. – Ako hoćete glavne za opijum, tražite ih ovde, a ne u polju.

– Možda imate neku ideju? – umešao se Džajl.

– Možda. Ali, ja nisam šerif, nego on.

– A ko ste vi onda, ako nije tajna? – ustremi se Kusek na njega. – Poverovao sam u tu bajku zato što je potekla iz doktorovih usta. A, onda sam se zapitao, zašto bih verovao doktoru ako on to nije doživeo, nego neko sasvim drugi, i to stranac. Možda ste lagali njega, a on mene. Logično, zar ne?

– Ipak, žena, pa ranjena... – usprotivi se Džajl.

– Vi raspravite o tome – prekide ga kockar – a ja bih potražio neku sobu, ako nemate ništa protiv?

– Imam – odgovorio je šerif. – Hoću da znam s kim imam posla. Nećete otići odavde pre nego što kažete svoje ime?

– Jeste li zadovoljni sa Džimijem Smitom?

– Ko je to?

– Ja, recimo!

– Ne verujem da se tako zovete – uzvratio je šerif i zadenuo palčeve za opasač. – Imam ogromno iskustvo sa raznim ljudima, probisvetima, hohštaplerima, kockarima... Vi se ne uzrujavajte, doktore, znam šta govorim!

– Ipak, ja mu verujem – insistirao je Džeri Džajl.

– Zašto?

– Jer je kroz Frederiksborg zaista prošlo dosta stranaca – nastavio je ovaj. – Dolazili su sa raznih strana, sećate se one zabavne grupe „Ledi Džoner“? Sve same devojke! Bile su u gradu jedno veče, sledeće večeri su dve ičšezle i pojavile se četvrte večeri, mrzovoljne, neispavane, umorne? Odmah su otišle iz grada, a da se niko nije zapitao gde su bile?

– Gde su bile? Na ranču? Smešno, doktore, pa ne ide to tako. Neko bi nešto opazio, čuo, video...

– Vredi li da čuje? – umešao se nehajno kockar. – Neko čuje, vidi, pa ga zatvore kao pijanog.

Rej Kusek se trže, lice mu potamne. Odmah

je znao na koga stranac to misli, ali, pitao se otkuda je i njemu poznat slučaj sa zmijarom Čarlijem Vebom? Pa, naravno! Kako mu to odmah nije palo na pamet? Baš takvog je opisao Klaudi Vorn u svom izveštaju iz Tajope. Visok, elegantan, u tamnom odelu, neobični koltovi... I pogled! To je dakle bio on!

– O čemu je sada reč? – prenu se Džajl. Njegova ruka posegnu za torbicom, kao da je njemu svega dosta i da bi bilo najbolje da gleda svoja posla, a da odluku prepusti zakonu.

– Gospodin prebrzo donosi zaključke – suvo je kazao Kusek. – Možda je i on slušao Veba, kao što smo ga i mi ovde slušali i trpeli.

– Veb? Stari zmijar, pijanac? – prisećao se Džajl. – On je u takvom stanju, nekoj vrsti delirijuma zbog viskija, da ne bi bilo čudno da vidi i Abrahama Linkolna kako ga časti pićem u nekom ovdašnjem salunu! – nasmešio se bespomoćno. – Na tog Veba ste mislili? – okrenuo se prema kockaru.

– Samo sam pomenuo mogućnosti – odgovorio je Holidej, lako izdržavši neprijateljski šerifov pogled. – Naravno, mene se to ne tiče – dodade – tu je šerif da sve dovede u red.

– Počnimo od vas – napomenuo je Kusek. – Još uvek čekam da čujem vaše ime, mister.

– Ne mora da ga kaže ako neće – uplete se Džajl.

– Ne bojim se svog imena – nadovezao se Džordžijanac. – Pre će biti da je obratno.

– Hoćete da kažete...

– Samo to, šerife. Moje ime prepoznavali su drugi i nasrtali na njega. Ne želim da se sukobljavam ni sa vama ni sa bilo kim drugim. Imam svoj put.

– Čekajte... – odjednom je poskočio Džajl, prethodno odmeravajući Holideja uzduž i popreko, izgledalo je da odnekud izvlači neka sećanja kao stare, zaboravljene stvari sa polumračnih tavana. – Možda se varam, ali...

negde sam čitao nešto. Tako su opisivali jednog čoveka...

– Čovek nije samo ime – dobio je Holidej i napustio kancelariju. Doktor Džajl je gledao za njim sa čudnim izrazom na licu. Činilo se da je progutao neko kiselo, neprijatno piće.

– Pa, ko je on? – zareža Kusek.

– Neka me otruju – procedio je Džajl – ako nam to u goste nije stigao Dok Holidej!

– Do đavola! – opsova šerif.

*

Barmen u „Rajskom putu“, Lari Tanherd, osetio je da u njegov salun stupa izuzetna osoba. On je bio čovek od ukusa i procenio je da stranac pripada retkoj vrsti Zapadnjaka koji su, sa koltovima, spojili i manire najviše klase. Sumrak je u „Rajski put“ naneo njegove uobičajene goste. Zato je ulazak čoveka iz Džordžije trgao iz monotonije sve prisutne. Tanherd je ostavio ljude s kojima je malopre razgovarao i krenuo duž velikog šanka, očekujući novog gosta. Kockar nije ni okrenuo glavu po sali. Prišao je barmenu i, pre nego što ga je oslovio, zapalio je svoju mirišljivu cigaretu, raskopčan, sa vidno isturenim drškama svojih „linkolna“. Vlasnik „Rajskog puta“ bio je mali, nagizdani uobraženko, sa prejakim parfemom koji se širio sa njegovog sveže obrijanog lica s nežnim rukama i zlatnim narukvicama oko zgloba šake, oprezan, spreman da se prilagodi svemu što je korisno po njega. – Sobu – kratko je rekao kockar.

Barmen je ispod šanka izvukao ključ. Na njemu je bio utisnut broj. Holidej pogleda prema stepeništu. – Gde može da se igra poker?

– Gospodine, u Frederiksburgu postoje samo dva mesta za to, „Rajski put“ i „Dadlijeva kantina“.

– Znači, kod Dadlija?

– Ne – usplahiri se Tanherd – gore na spratu

je velika sala za kockanje. Ali, ne ulazite ako ste švorc...

– Zar jesam? – uplta Holidej i stavi šake na drške koltova.

Barmen je ustuknuo. Dok se Džordžijanac peo, za trenutak mu misli odlutaše na čudnog gradskog šerifa. Ne samo da mu se nije dopao, da mu nije hteo verovati, nego mu je „promaklo“ i da zapita za opise napadača. Melez kao Delgado sigurno nije bio nepoznat zakonu, a Kusek je izbegao takvo pitanje! Tu je nešto smrdelo. Bez obzira na svoju odluku da se ne upušta u to, kockar je instinktivno predosećao da će nekome biti na nišanu. Ako je iole nešto moglo da „procuri“ do onih koji su odgovorni za celu tu operaciju sa drogom i napuštenim rančem, onda će reakcija uslediti vrlo brzo. Holideju će se morati zapušiti usta, nije bilo druge. Čak i da je nastavio put, pratili bi ga. Zato je rešio da istera stvar na čistinu u samom gradu. Jednim okom na kartama, drugim oko sebe. Ispred velikih vrata na kraju hodnika, stajao je krupan momak sa cigaram u ustima. Na sebi je imao tesno pripijenu košulju i kravatu, uzane pantalone i širok opasač. Holidej se uputi prema njemu. – Da li se iza tebe igra poker, burazeru?

Momak se namršti, očigledno nenaviknut na ovakvo oslovljavanje. Izvadio je cigaru i dunuo dim u Holideja. – Igra, ali nije za tebe, momak.

– Zašto?

– Ne verujem da imaš pedeset dolara. Toli-ka je propusnica?

– Baš tolika!

– Ja imam dve – rekao je Džordžijanac i izvukao svežanj novčanica, pred čijom se količinom momku raširiše zenice. – A druga? – upitao je, kada se pribrao.

– Ova – nehajno reče kockar i zabi mu cev u stomak. Momku je ispala cigara iz usta. Odjednom se zagrcnuo i prebledeo. Međutim,

kolt đavolskog kockara isto tako munjevit se našao na svom mestu u futrolji. – I ne nailazi mi s leđa – opomenuo je Holidej momka.

Redar ispred poker sale se ukloni, još uvek zagušen duvanskim dimom koji je nespretno progutao. Tek kada mu se vrata zalupiše pred nosom, uspeo je da istisne kletvu. Ali, ostao je na mestu, kao začaran.

*

Turobno raspoloženje šerifa Kuseka za trenutak je prekinuo dolazak Boba Skvitera. Mesni puškar uneo je u kancelariju svoje glatko, masno lice i talasastu kicošku kosu, ali mu je smešak zamro pred potamnelim Kusekovim pogledom. Iznenadenje je bilo veće kada je na drugoj strani opazio Klaudi Vorna. A znao je da takva scena ne priliči ni šerifu ni njima. Izričito je bilo zabranjeno da se viđaju zajedno, osim pred svedocima, u situacijama u kakvim se može naći bilo ko, kada se tiče grada. Ovoga puta se nisu držali pravila. – Čekamo samo tebe – odmah je rekao Kusek.

– Došao sam čim sam mogao – odgovorio je Skviter. Kancelarija je ostavljala dosta mističan utisak. Kroz zatvorene roletne spolja se ništa nije moglo videti. Pa, i sada, kada je ušao, oružar je jedva primetio i treće lice u uglu. Bio je to Dankan Braun, ponovo odeven u svešteničko odelo.

– U Tajopi baš govore kako im je pop ubijen – dobacio je Skvitez.

– Nije hteo brzo da skine mantiju – iskezio se Braun. Potom priđe Kuseku. – Ja odlazim – dodao je. – Sledeća pošiljka ne sme da bude pre decembra. Naravno, ukoliko sve bude u redu.

– Zašto ne bi bilo u redu? – obrecnuo se Kusek.

– To pitaj „Čifa“. – Braun pokupi svoj za-
vežljaj i odškrinu vrata. Ulica je bila pusta. On

izmigolji iz prostorije, pognu skrušeno glavu i nastavi da korača. Kada je bat njegovih koraka zamro, šerif pogleda Skvitera. – Dakle?

Oružar se prekrsti. – Umro je od pića – odgovori. – Zmije više nema ko da lovi.

– Niko nije posumnjao u tebe?

– Nije. Nisam mu se ni obratio, jednostavno sam usuo prašak dok je mahao rukama i nešto brbljao. Posle toga, svi su videli da se grči i umire...

– Jedan odlazi, drugi, još gori je došao – procedio je Kusek. – Čeka vas drugi posao, još noćas.

– Kako se zove?

– Dok Holidej! – značajno dobaci Vorn.

– Šta? Onaj kockar i revolveraš? – zapanji se Skviter. – Kakve on veze ima sa...

– Verovatno slučajne, ali, opasne po nas – prekide ga šerif. – Ako ga ne likvidirate, možemo da se kupimo. Teren postaje vruć. Ubijen je jedan federalac, a ovaj kicoš je naleteo na Bibi Donovan...

– Kako je mogao?

– Kučka je uspela da pobegne sa ranča, i to na konju Džima Gavena. Kada su je već sustigli, ona je bila pod njegovom zaštitom.

– Kako? – nije shvatao oružar. – Koliko ih je bilo?

– Četvorica – objasnio je Vorn slatkim glasom. – Trojicu je razoružao, ostavio bez konja i čizama, samo je Munk uspeo da umakne, ranivši prethodno Bibi.

– Gde je ona?

– Ja znam gde je Holidej – prekide priču Kusek. – Mada tvrdi da ga se to ne tiče, on je opasan kao zvečarka ako se zainati.

Skviter dovuče jednu fotelju i sede. – Neću okupljanje – zareža Kusek. – Holidej je odseo u „Rajskom putu“, javio mi je Tanherd. Kocka se. Idite i završite s njim, kako znate!

– Čekaj – pobuni se Skviter – sada sam dojahao iz one rupe, a ti me uvlačiš pod mrtvač-

ki sanduk! Nije isto imati posla sa Holidejem i Vebom! To je nešto sasvim drugo!

– Znam, zato vas šaljem obojicu.

– A Delgado i ostali?

– Ko zna kada će stići, bos, bez konja, a ja nemam ljude da im šaljem u susret. Samo Murka.

– Pa, dovoljan je i on!

– „Čif“ ne dozvoljava da jedan jahač vodi sa sobom tri osedlana konja kroz grad. U stvari, kažnjava one što nisu uspjeli da se oslobode svedoka. Holidej ih može opisati u svako doba. Gaven je još i ranjen, po njega će otići lično „Čif“.

– Znam kako to izgleda – smrče se Skviter i obrisa znoj sa čela. – Metak... i gotovo. Mrtvi najbolje čute.

– Naš posao je prijav i opasan. Ne sme da bude greške, jer, ako jedan zaglavi, odosmo svi na vešala. To vam je valjda jasno?

– Od početka – oglasio se Vorn. – Toliko smo se zaglibili, da je naš čistunac Bob, najzad zamočio ruke u krv.

– Misliš da si vickast? – otrese se oružar.

– Nema smisla da daješ novac za moje usluge – cerio se Vorn. – Odsada ćemo zajedno. Jedan više ili manje, nije važno. Slažeš li se sa mnom?

– I bez pogreške – naglasi Kusek. – Sve mora da bude ili po propisima ili bez svedoka. Nema sredine.

– Ovoga puta ćemo vam doneti njegovu glavu – obećao je Vorn.

Kusek se nervozno nasmejao. – Bolje sačuvaj svoju – dobaci. – Ako pogrešite, lično ću vas ubiti pod nekim izgovorom. Biću u blizini, po običaju.

Vorn obešenjački namignu Skviteru i kavaljerski mu otvori vrata. Zatim su obojica izašli u tek nadošlu noć bez zvezda. Iznenadan, prohladan vetar prohujao je između stubova i zavukao im se pod rukave i leđa. Kada su se

našli na ulici, istovremeno su usporili korake. Skviterove noge su postale olovno teške, i nije verovao Vornovom optimističkom raspoloženju. Hulja je glumila vedrinu da bi pokazala svoju nadmoć nad oružarom, a ovaj je znao da je i njemu prpa! – Treba li da ti pričam ko je Dok Holidej? – procedio je, zastavši pred jednim zamračenim izlogom. – Znaš li da bih najradije uzeo konja i pobegao?

– Kuda? – unese mu se Vorn u lice. – Organizacija ima u svakom gradu svoje ljude. Našli bi te... Osim toga, gde bi živio bolje nego ovde? Svršavaš sitne poslove, a lova kaplje poput kiše. Gospodin si, možeš da kupiš kuću, ženu, sve! Jednom mesečno se kockaš i bančiš u Hjustonu, Dalasu, na morskoj obali Korpus Kristija... Mašeš dolarima kao novinama, svi ti se klanjaju... Kuda bi?

– Opasno je – smrknuto odgovori Skviter. – Ne može večno da traje.

– To i „Čif“ zna. Kada bude vreme, preseliće se na drugi teren...

– A mi?

– I mi s njim. Ne misliš valjda da ostaneš ovde?

– Zašto ne?

– Možeš – smejuljio se Vorn – ali, sa krstačom iznad čela, ha, ha!

Skviter više nije imao volje za razgovorom. Čak je i ovo do sada bilo previše, njegov nazovi prijatelj Vorn lako ga je mogao otkucati, pod izgovorom da postaje kolebljiv i nepouzdan. A to je značilo, leš u potoku, ili, jednostavno nestanak zauvek u bregovima. Ušli su u „Rajski put“, obazrivo, razgledajući lica za stolovima. Bili su im poznati skoro svi. Za svaki slučaj, naručili su viski kod Tanherda za šankom. Barmen je pokazao očima na sprat. Vorn je sačekao da se od njih udalji jedan prašnjavi kauboj, a onda je tiho dozvao Tanherda. – Ko je sve gore?

– Probrano – isto tako tiho uzvratio je bar-

men. – Niko nije ušao bez pedesetice. Dva su stranca.

– Dva?

– Da! Holidej i pre njega neki tip bez ruke. Stočar iz Džordžtauna, prodao je veliko krdo garnizonu u San Antoniju, pa je rešio da ovde prokocka polovinu. Neće više.

– Kako se zove?

– Predstavio se kao Bert Darel. Imam utisak da bi rado „zaigrao“ u prašak... i neko devojče...

– Zaveži! – sevnu na njega Vorn. – Gledaj svoj šank i radi što ti se kaže. Jasno?

– Naravno, samo sam mislio...

– Drugi misle za tebe, idiote! Je li Stokvel gore?

– Jeste – odgovorio je barmen – drži „banku“, ali mi je naglasio da ne sme da vara, jer Holider je kralj među pokerašima, a njemu se živi...

– Glupak! Pozovi mi Endži... Ne, čekaj! Otići ću kod nje lično!

– Bez suviše kontakata – zadrža ga Skviter, pazeći da taj pokret ne privuče pažnju. Za svaki slučaj, smeškao se prijateljski. – Neka joj Tanherd prenese šta treba.

– U redu – složi se Vorn i istrže rukav iz Skviterove šake. – Reci joj neka se uvali Holideju u krilo i neka ga isprovocira koliko god više može...

– Samo to?

– Ona zna ostalo – iskezi se Vorn. A kada se barmen udaljio, okrete se prema oružaru. – Podviknuću da je ona moja cura i potegnuću kolt. Sačekaću da i on dodirne svoj, i, biću brži. Ti znaš da Endži i ja, ponekad... ha, ha, ha!

– Ja bih izabrao nešto sigurnije – stisnuo je usta Skviter. – I suviše je buke! Neće valjati!

– Ti ćeš biti na drugom ulazu – smeškao se ovaj. – Ako ne budeš, onda se obesi sam. Imaš li neku bolju ideju?

– Nemam zasada.

– Onda ostaje po mome.

– Zna li Endži šta smerаш?

– Naslućuje – kreveljio se Vorn – igrali smo mi takvu igru i ranije. Ona pijana, ja ljubomorani, i strada treći. Zašto bi Holidej bio izuzetak?

– Ne znam zašto, ali, znam da jeste.

– Više neće biti...

Kada je duga, široka haljina Endži Vilson zašuštala po tepihu, Dok Holidej je u rukama imao triling asova. Trebalo je odbaciti dve karte i sačekati četvrtog, ako ga bude htelo. „Banka“ je prestala da se nalazi pod kontrolom Harija Stokvela. Igrači su međusobno podelili megdan, stojički podnoseći poraze. Desilo se da i Holidej bude olakšan za dvanaest hiljada dolara, ali, to mu nije značilo ništa. Njegova šansa bili su nervi, a imao ih je dovoljno jake da bude staložen, nasuprot dvojici mesnih džentlmena. Četvrti, bez leve ruke, vešto je vladao kartama desnom. Licitirano je na tri hiljade dolara i dvojica su otpala. Nerado, ali s razlogom, jer su bili tanki. Ostali su samo Holidej i desnoruki. On je mirno razgledao karte, a preko njih i partnera. Kockaru to više nije trebalo, to osmatranje protivnika i procenjivanje sopstvenih šansi. Možda se varao, ali mu se činilo da je ispod široke krznene jakne skrivena zdrava leva ruka, a spolja samo rukav uvučen u džep! Čovek je bio negde između četrdeset i pet i pedeset godina, snažan, hladnokrvan, s prosedim zaliscima, nakrivo nameštenog „melba“ šešira. Imao je izraženu vilicu, naročito donju, po čijem se vrhu kupila brada poput gomile zemlje. Oči su mu bile uvučene u duplje, sitne, žmirkave ali pronicljive i suviše pametne za stočara. A tvrdio je sve vreme da je dobro prodao svoju stoku, da se zove Bert Darel i da hoće lepo da se opusti posle dugih noći dogona krda u San Antonio. Ta napadna govornost zasmetala je

jedino kockaru, bila je izveštačena, podmetnuta, iskonstruisana. Verovatno ga je varao osećaj, no, u svakom slučaju tom se utisku nije mogao odupreti. Te večeri, samo se za njihovim stolom kockalo. Bert Darel je položio karte i pogledom upitao Holideja koliko želi. Ovaj ispruži dva prsta. Malo posle toga, kraj njega je zamirisao fini parfem i dotakla ga je tkanina neke svilene haljine.

– Ja ću jednu – rekao je stočar, merkajući žensku priliku pored Holideja. – Stigla vam je pomoć!

– Nisam u nevolji – odgovorio je kockar.

– Kako nisi, dragi? – otegla je Endži Vilson glasom koji može da izgleda pijan, ali i vrlo senzibilan. – Posmatram te celo veče i zaključila sam da ti ne mogu odoleti... Hoćeš jedno piće? Viski? Brendi? Za naš prvi susret, za...

– Što se ne okupaš? – uputio joj je Dok tiho primedbu.

Hoćemo zajedno, dragi? Biće nam lepo, samo... samo da ne čuje moj verenik... pakleno je ljubomorani, ali, neće saznati... On je glup, a ja i ti smo stvoreni jedno za drugo...

– Igramo li ili ne? – upitao je Darel, ali, bez ljutnje.

Endži Vilson bila je Tanherdova dama za sprat, ne za salun. Postojale su dve, ali je Vilsonova imala tu sreću, ili nesreću, da se u „Rajskom putu“ sasvim nastani i da zavisi od njegovog vlasnika. Bila je visoka, i suviše visoka ali, ne i mršava. Dugu kosu obično bi splela u debelu pletenicu i prebacila preko ramena. Lice joj je bilo lepo, sklopljeno od krupnih ali skladnih kostiju, celina koja čini ženu na izvestan način lepom i zagonetnom.

– Baci jedan pogled na mene, dragi – pozvala je ona kockara. – Nećeš se pokajati... – dodala je, pritiskajući mu obod šešira vrhom svojih snažnih grudi. Malopredašnji partneri, koji su odustali od finiša ove partije, izmakli

su stolice, spremni da do kraja posmatraju nepredviđeni zabavni deo. Hari Stokvel „bankar“ poker sale naslutio je da su na pomolu nevolje i pokušao je da strugne na zadnji izlaz. Međutim, tamo je zatekao napregnutog i smrknutog Boba Skvitera i odustao. Holidej je položio karte i ustao. Kavaljerski je skinuo šešir pred osmehom Endži Vilson i naklonio se. – Dragā moja damo, posredi je sigurno greška – rekao je mirno. – Ja nisam Dok Holidej, već je to ovaj ovde – pokazao je na Darela.

Oboje su bili iznenađeni. Bert Darel se nije protivio, nešto zbog zbunjenosti a nešto zbog nejasne slutnje da bi bilo najbolje da sačeka sa svojim negodovanjem. Što se devojke tiče, na njoj je naglo izbrisan izraz pijanstva zamenivši ga iskrenom nedoumicom.

Kockar je odigrao svoju „kartu“ i pogodio da je sve to bilo deo nameštajke.

– Nemoguće – kazala je Endži veoma bistrim glasom, pogledavši prazan levi rukav stočara iz Džordžtauna – meni su...

– Vama su rekli da sam to ja? – dopunio ju je kockar.

Njene oči preplavi srdžba zbog nesmotrenosti. Istovremeno, u pogrešnom trenutku, Klaudi Vorn je uleteo unutra. Vreme koje je devojka trebalo da potroši i nađe se u krilu žrtve, bilo je isteklo. Vorn je otvorio usta da izbaci već uvežban monolog, a našao je neočekivani prizor. Endži je stajala ljuta i neodlučna, kraj nje kockar, gotovo ironično spreman da ga dočeka... i on se razbesni. Za trenutak, kroz mozak mu je prostrujala misao da nema odstupanja. Strančeve ruke bile su spuštene, a njegova na koltu. Bilo je izlišno da pravi galamu. Povukao je revolver i oroz... Sve je potrajalo kratko, sve je moglo da se sagleda sa strane, ali, teško da se opiše! Vorn je ispalio hitac, ali, delić sekunde posle munje koja je šiknula s Džordžijančevog boka. Ispred

zalepršanog kraja dugog, crnog kaputa. Vrisak Endži Vilson poklopio je tresak drugih vrata, kroz koja je nasnuo Bob Skviter. Holidej se okrenuo, ali, nije imao potrebe da puca. Bert Darel je već imao u ruci dugocevi kolt i oborio je napadača na pod. – Ne volim da umrem s leđa – rekao je stočar.

– Nije vam pretilo – dobacio je Holidej.

– Ko zna?

Uplašena devojka je sa šakama na ustima posmatrala dva pala čoveka. Skviter je stenjao prostreljene podlaktice, a Vornu je ponestajalo daha pod smrskanim plućima.

– To je tvoj verenik? – upita kockar devojku, pokazujući na Vorna.

Klimnula je glavom, ali, vrlo neubedljivo.

– On te je poslao?

– Ne...

– Koliko dobijaš za tu igru, na sat ili...?

Ona je uzmicala. Stokvel se nije micao od zida. Bio je zastrašen brзом i smrtonosnom paljbom kockara i stočara. Poznavao je Vorna i Skvitera kao vrsne revolveraše i iskusne borce. Ali, u poređenju sa kockarem nisu imali šanse. Čak i da se nije umešao stočar, Holidej bi bio u stanju da sravni puškara sa zemljom! Darel je još jednom pogledao svoje karte. – Čini mi se da sam izgubio – reče. – Da li sam dobar sa fulom, mister Holideje?

– Ne!

– Onda je sve u redu – baci on karte i zade-nu oružje za opasač. – Šta mislite, ko bi sada trebalo da se pojavi?

– Šerif – odgovorio je kockar, pokupivši novac.

– Zašto ne barmen? Ili neko drugi?

– Ovde je zakon na pravom mestu i u pravo vreme – zaključio je Holidej. Pogled mu se zaustavio na Vornu. Na žalost, nije mu bilo spasa. Krv mu je izbijala na usta. Holidej okrete glavu. Bez obzira na sve okolnosti, on nije želeo da ubija, čak i kada

je nateran na to. Ovoga puta, Vorn mu se sam poturio pod olovo, i suviše uveren da je u preimućstvu. Da je čekao duže nego što jeste, možda bi bio pogođen ne samo on, nego i devojka.

– Brzi kao i uvek – promrmlja za sebe Darel, zaustavljajući pogled na teškim Holidejevim koltovima. Vrata su se lagano otvorila i široko, mesnato lice Reja Kuseka ušunja se u prostoriju sa vidnim razočarenjem i zaprepasčenjem. Metalna zvezda sijala je na „kruni“ šešira, a ruka sa koltom bila je uperena u kockarev stomak. Na stočara nije obraćao pažnju.

– Bilo je fer, šerife – preduhitri ga čovek iz Džordžije, raširivši prste. Kusek je disao teško. Nekoliko puta je pogledao po svojim ljudima, ali, nije im mogao pomoći. Vorn se već hladio, a Skviter nije smeo da mu pogleda u oči. – Fer, dakle? – zapitao je šerif ispunjen neskrivenim besom. – Jedan mrtav, jedan ranjen, a vi kažete fer?

– Bio je napadnut – javio se Darel.

– Ja kažem da je to ubistvo – zaurao je Kusek, iskrivivši usta. Nema fer borbe gde se pojavi Dok Holidej! Nema!

– Možda tu vrede svedoci – opet će Darel, mirnije nego što bi se to očekivalo. – Ukoliko ovaj momak neće, ja mogu... i smem.

– Ne priznajem nikakve svedoke – razgoropadio se Kusek. – Vi ste uhapšeni, Holideje! Ako samo pokrenete ruke, ustreliću vas!

– To biste i voleli? – podsmehnuo se kockar. – Bilo bi kraće... i lakše.

– Možda, ako pokušate – izmače se Kusek i napravi mu put prema izlazu.

– Samo trenutak – podiže se sa svoje stolice Bert Darel. – Ja garantujem za njega! On se branio!

– Ne primam ničije garancije – odbi Kusek.

– Ipak ćete morati – skoro blagim glasom ga upozori Darel.

– Ko to kaže?

– Ja!

– Vi? Ko ste vi uopšte?

Darel se približi korak prema Kuseku i izvadi značku na maloj kožnoj podlozi. Čuvar zakona u Frederiksburgu buljio je u to, lica bledog kao kreč. Skoro se zanjihao. – U tom slučaju – promućao je i brzo strpao kolt za pojas – ako mogu da vam... ja ću... Ja se izvinjavam za ovo, ali, znate kako je...

– Naredite da se iznesu ovi ljudi, ukoliko znate ko su?

Kusek zatrepta. – Oni? Jedan je besposličar – pokazao je na Vorna – zadavao mi je uvek glavobolju, a ovaj drugi je puškar, verovatno je bio pijan, ne znam ni sam... Skviter. – Zatim je naredio da svi izađu napolje, a da se ova dvojica iznesu. Endži Vilson je uspela da se zajedno s njima iskrade. Niko je nije zaustavio. Čuvar zakona u Frederiksburgu je odjednom izgubio svoj „glas“. Izgledao je nekako manji, postao je nespretni i zbunjen poput mališana uhvaćenog u krađi jabuka.

– Otkuda vi... ovde...? – pokušao je da pokrene razgovor sa smrknutim Darelom.

– Tražim svoga pomoćnika – upi ovaj pogled u šerifa. – Da li vam se javio?

– Meni?

– Da, vama. Zove se Mongib. Imao je specijalnu misiju da prati tragove trgovaca opijumom.

– Ali ne... Zašto ovde? Zašto meni? – iščudavao se Kusek.

– Gdegod se zaustavljao, javljao mi se telegramom. Odavde nije.

– Možda... možda nije stigao?

– Zašto nije? Misija je bila poverljiva, mogao je jedino da se zadrži van grada na nekim trgovima. Osećam da nešto nije u redu... I, prevrnuću i nebo i zemlju da to saznam!

– Sve što je u mojoj moći... – procedio je Kusek skoro se klanjajući.

– Razgovaraćemo kasnije – preseče ga ovaj. Šerif je napustio prostoriju hodajući natraške. U jednom trenutku pošao je rukom prema šeširu da ga skine, ali se predomislio.

– Šta je to zapanjilo šerifa? – upitao je kockar neobičnog stočara.

– Značka saveznog maršala – odgovorio je ovaj. – Ja sam Bert Malonej iz Dalasa. Čuo sam dosta o vama, istina, ne mnogo lepog, ali, ja verujem samo onome što sam vidim. – On raskopča jaknu i ispod nje izvuce levu, zdravu ruku! Zdravu i čitavu. – Niste iznenađeni?

– Slutio sam – odgovorio je kockar, paleći cigaretu. Pogledao je prema vratima kroz koja se išunjao Kusek. – Ako niste umorni, pratite šerifa...

– Šta to znači? – prenu se Malonej.

– Ne volim da se petljam – mirno je nastavio Džordžijanac – ali, droga je propast koja ne bira doba i pol. Šerif ima neke veze s tim...

– Kako znate?

– Treba ga pratiti, to je sve što mogu da vam kažem. Ne morate mi verovati.

– Verujem vam, ali, dajte mi još koji podatak – brzo će maršal.

– Jedna devojka, sada je pokojna, ispričala mi je da se na nekom pustom ranču održavaju sedeljke, uz obilato ispijanje i pušenje praha. To je sastajalište onih koji mogu dobro da plate zadovoljstva. Možda je i to neki trag prema vašem zameniku?

Bert Malonej nije bio čovek koji okleva. Morao je da se hvata bilo kakvog znaka za akciju.

– Mislite da će šerif...?

– Verovatno.

– Hoćete sa mnom?

– Ostajem po strani – odgovorio je kockar. – Možete li zamisliti revolveraša poput mene

koji rame uz rame sa zakonom krči put pravde?

– Mogu – rekao je maršal – mada mi to tako niko ne bi verovao.

– Verujte, ni ja.

★

Sivkasti, pepeljasti kaput Reja Kuseka nije mogao da se stopi sa tamom. Savezni maršal iz Dalasa imao ga je stalno na oku, nepogrešivo držeći ono pravo odstojanje kada je siguran da će biti neopažen, a blizu. Oblaci su se razišli nad gradom. Mesec se iskobeljao iz njihovih okova i veselo zaplovio zagasitoplavim prostranstvom. Malohej se vratio prethodnim minutima koje je, za kratko, proveo sa slavnim kočkarem. Odstranjujući sve ono što je o njemu slušao, bilo je pomalo neoprostivo da se na osnovu jednog njegovog putokaza upusti u rizik. Nije stigao podrobnije da ga ispita, a verovao je da on ne bi tada ni bio mnogo govorljiviji. Jednostavno, nešto je znao! I, to je maršalu bilo dovoljno, s obzirom da je pod maskom trgovca stokom došao u Frederiksborg, a da nije našao ni zrnice nekog traga o svom mladom i vrednom pomoćniku. Čovek kao Mongib bio je s te strane ispravan, disciplinovan i tačak kada se posla tiče. Nemoguće da bi propustio da se drži dogovora i javlja u Dalas mesta u kojima se nalazi, prateći veliku pošiljku opijuma. Bojao se onog najgoreg, da je nastradao u prevelikoj želji i žurbi da ščepa za vrat i sitnu i krupnu ribu! Jahanje se prilično oteglo. Malonej je jednog trenutka pomislio da ga Kusek vodi u klopku. Da ga je osetio i da ga odvlači sve dublje i dalje od grada, možda u susret cevima svojih ljudi. Ipak, frederiksburški šerif je i suviše žestoko gonio svog konja da bi planski navlačio progonitelja. Iznenadni nailazak saveznog maršala toliko ga je uspaničio da ni on, iskusan i ovejan u takvim stvarima, nije uspeo da se savlada i smiri. Sa-

da je morao da bude sve oprezniji, pošto se obreo na čvrstom, kamenitom terenu na kome odjekuje svaki dodir kopita o tlo. Šerif je na jednom mestu zastao, možda da predahne. Maršal je naglo povukao svoga konja u stranu, zaklonivši se iza kosine jedne stene. Kada se posle pojavio, Kusek je bio nestao. Malonej opsova. Zar toliki prevaljeni put, pa da bude izigran! On nastavi dalje, srećom bez žurbe. Odjednom se pred njim ukaza pepeljasti kaput Reja Kuseka. Stajao je na nekom uzvišenju i puštao krik sove! I Malonej je čekao. Malo zatim, iz mraka bi uzvraćen isti takav znak. Kusek se spustio dole i produžio put. Očigledno da je dobro poznao ovaj vraški teren čim se po njemu snalazio kao divokoza. – Mir... – utišao je svoga konja kada je hteo da zarže pri naglom klizanju o kamen, milujući a po vratu. Teren je zatim postajao sve ravniji. Iznenada, Kusek se zaustavio. Bili su na čistini, i da se šerif okrenuo, lako je mogao da opazi svog upornog pratioca. On je, međutim bio preza uzet sopstvenim mislima. Sjahao je, a isto je učinio i maršal. Potom su kroz noć ponovo za-lepršali krici sove. U dva navrata, pa opet u dva. S druge strane je odgovorio sličan signal. Mesečina nije bila blistava, ali, mogla se nazreti na drugoj strani neka senka. Zatim se čulo grebanje nekog predmeta o kamenje. Za sve to vreme, Rej Kusek je nestrpljivo čekao. Onda se do njega „pružila“ daska, širine jednog metra. Čovek na drugoj strani prebacio ju je preko neke pukotine, a onda je šerif zakoračio, vodeći sa sobom konja. Odmah zatim, daska se vratila na staro mesto, ponovo se čulo grebanje po kamenu, i senke su iščezle. Bert Malonej je stigao na isto mesto. Za njega nije bilo prolaza, samo je pod nogama zjapio nevelik, ali dubok ponor. Ni najuvežbaniji ždrebac ne bi mogao da preskoči taj razmak, a kamoli njegov izmoreni, pitomi zelenko. Ipak su mu umakli! Ručni „most“ spuštao se samo

na ugovoreni znak i za određene ličnosti. Za sve ostale, izgleda, taj deo pejzaža bio je odsečen. Zemlja se čudno poigrala sa reljefom, praveći pukotinu dužine nekoliko milja. Pošto se ljudi nisu trudili da je premoste, to je značilo da s one strane nema naselja, ni rančeva. Jedino onaj, koji je spomenuo Dok Holidej. Sumnjivo ponašanje gradskog šerifa, samo je potvrdilo Holidejeve pretpostavke.

Bert Malonej bio je čovek koji je umeo da čeka. I, čekao je. Izabrao je jedan, jedini, usamljeni kamen na tom poravnom terenu, oborio zelenka i zauzeo busiju. Na ruku mu je išla i senka kojom ga je mesec darovao, roneći po nebu s druge strane zaklona. Prošao je čitav sat. Na onoj strani, đavolski zanimljivoj, ali nepristupačnoj, čuli su se neobični zvuci. Maloneju je jedino preostalo da ih osluškuje i da im nagađa oblića. Izgledalo mu je da su to ljudski glasovi, zatim se u njih umešala škripa točkova, ređali su se povici, onda bi se sve odjednom utišalo i pretvorilo, ubrzo, u topot konja i lupanje nekih kanti! Nebesa! Ranč je verovatno bio blizu, ali, zaklonjen. Sudeći po celom tom komešanju, Kuseka nije čekao samo čovek koji mu je pružio „most“, već više njih. Onda mu se učini da vidi odsjaj! Kada je već poverovao da su to priviđenja od silnog naprezanja očiju pred tamom, nebo se zažarilo! Nešto je gorelo! Ranč? Malonej se izdiže dopola iza zaklona. Oni tamo su verovatno utirali svoje tragove. I bežali. U svakom slučaju, ako ne ostave ništa za sobom, Rej Kusek se mora vratiti ovim putem. Taj je sigurno mislio da će na vreme stići u grad, ostati čist, a ujutru biti zamoljen da obiđe ranč i utvrdi uzroke požara. Naravno, neće pronaći ništa, jer za sve to se lično pobrinuo. Dakle, Holidej je bio u pravu!

Kusek je bio glava organizacije, skriven iza svoje šerifske značke. Maršalove pesnice se stegoše u besu i očaju. Ako se Mongib pove-

rio takvoj hulji, ovome nije preostalo ništa drugo nego da ga likvidira! Nije čestito stigao ni da se razbesni, a prenuo ga je topot konja. Izbrojao je dva jahača! On pognu glavu. Pono vo se „most“ pružio preko ponora. Zatim su preko njega prešla dva konjanika, od kojih je Malonej odmah prepoznao šerifa. Bio je drugi, zadužen da „most“ baci u provaliju. Onaj prvi ga je čekao, umotan u ogrtač ili pončo. Imao je neobičan šešir i indijansko pero na njemu, a sa strane dugu kosu. Bio je to Delgado! Dole se, malo zatim, čuo prasak, drvo se lomilo o stene i razletalo na sve strane. Potom se sve utišalo. Malonej pomisli da su možda bacili i Pata Mongiba baš tako, Pata koji je bio jedan, od najboljih i najperspektivnijih teksaških policajaca! Od te pomisli skoro mu se pomuti mozak. Kada su jahači bili skoro na dohvatu, on iskoči iz zaklona i grmnu: – Ovde savezni maršal iz Dalasa! Ruke uvis!

Kusek je zastao kao gromom pogođen, ali, melez je bio naviknut da u takvim obrtima reaguje munjevito. Njegov pončo je poleteo uvis, a ispod je blesnula cev puške. Malonej nije imao izbora, pucao je sumanuto. Pogoci su bili vrlo tačni. Urlajući, Delgado je umirao, klizeći iz sedla, čitavu večnost. Nije stigao ni metak da ispali. Usijana cev Malonejevog kolta ustremila se na šerifa. – Ako si brojao zrna, znaj da ih je bilo pet, a šesti te čeka ako se samo mrdneš!

Kusek nije odgovorio ništa. Sedeo je ukrućen, svestan da maršalove reči nisu samo prazna pretnja. Na zemlji, Delgado je ležao kao kakva ustreljena orlušina, rašireni pončo podsećao je na krila, a pramen duge kose na kljun. Nije se micao. Malonej ga gurnu nogom. Ništa. – Skini opasač, šerife! – naredio je zatim. Kusek posluša. – To je nesporazum – rekao je potom hrapavo. Iskašljao se i dodao malo jasnije. – Maršale, šta sve ovo znači?

– Reci ti meni šta ono tamo gori?

– Ranč...

– Zašto?

– Pa, neko ga je zapalio. Pozvali su me da dođem i ja sam uhvatio ovog komančerosa kako baca poslednju kantu nafte na...

– Uhapsio si ga naoružanog? Šerife, s tobom nešto nije u redu!

Kusek se preznojavao. Rukavom je brisao znoj sa čela i oko podvaljka. – Nisam primetio pušku, žurio sam...

– I sam znaš da se glupo braniš, šerife – dobacio je Malonej. – Do grla si u sosu! Pratio sam te, čuo sam znake da ti bace „most“ ču sam komešanje gore... Još samo da i ti prosloviš neku!

– Ne znam šta hoćete od mene...

– Ti si naredio da mi ubiju pomoćnika? – razjario se Malonej. Osim što ga je dovodila do besa pomisao da mu je pomoćnik mrtav, činjenica da su u tu prijavu rabotu upleteni i prsti predstavnika zakona, samo je dolila ulje na vatru. – Nisam ga video – branio se Kusek.

– Zašto si zapalio ranč? Da zametneš tragove?

– Rekao sam...

– Ja ti stojim dobar da ćeš zaista sve reći! – On potera svog zelenka na šerifovog konja. Vešto je upravljao, tako da su se približili ivici ponora. – Je li Mongib dole? – pitao je Malonej.

– Nemam s tim ništa... – odgovorio je Kusek, izvijajući se u sedlu, potisnut bokom maršalovog konja i revolverskom pretrnjom. – Objasniću vam... Ne poznajem Mongiba! Ne znam šta hoćete od mene?

– Saznaćeš! Kreni napred!

– Kuda me vodite?

– U tvoju jazbinu – uzvratilo je Malonej, strgavši mu sa glave šešir. – I ne sramoti ovo! – dodao je, otkinuvši zvezdu sa pantljike oko „krune“. Posle toga su jahali ćutke. Malonej se

nije trudio da šerifu stavi lisice na ruke. Podsvesno, očekivao je da bi ovaj už put mogao na njega da nasrne i da mu pruži priliku da ga propisno propusti kroz šake. No, Kusek kao da je to pogađao i držao se prilično rezervisano.

*

*

Lari Tanherd, vlasnik „Rajskog puta“ samo što nije isterivao svoje goste iz saluna. Bio je nervozan, nabusit, neljubazan i rasejan. Mislima je bio svuda osim za šankom. Često bi pogledao na vrata i uzdisao. – Zatvaram! – na jednom je viknuo, glasno, nadjačavajući potmuli žagor prepune sale. – Nešto mi nije dobro – dodao je malo tiše. Ljudi su ga pogledali, zgleдали se, a onda odmahнули glavama, kao Tanherd se šali! Otkada se to u rane večernje sate zatvara salun? Pucnjava na spratu bila je povod da se u „Rajskom putu“ sjati više gostiju nego što je ikada bilo u „Dadlijevoj kanti“.

Međutim, Tenherda to nije nimalo obradovalo. Osetio je da mu pod nogama gori i hteo je da na vreme spase kožu. A da bi to uradio, nije smeo da izaziva podozrenje. Kusek mu je u prolazu dobacio da bude oprezan, pošto je došao savezni maršal, i odjurio! Bez ijedne druge reči objašnjenja. I niko više nije navratio da mu to spomene. Nije čak ni znao kako izgleda taj maršal iz Dalasa, sve dok mu Stokvel kasnije, kada su iznosili mrtvog Vorna i ranjenog Skvitera, nije rekao da je to stočar bez ruke. A stočar se zatim odmah pojavio s obe ruke!

– Nema pića – odbio je ljutito porudžbinu jednog golobradog momčića sa kožnim štitnicima oko pantalona – rekao sam da zatvaram! Razlaz!

– Šta te je spopalo, Lari? – upitalo je nekoliko glasova.

– Ništa! Hoćete li s puškom da vas izbacujem?

– Naručio sam brendi – prekinuo ga je Holidej sa strane. – I ne izlazim bez njega!

– Nema brendija! – prasnuo je Tanherd, zakasnivši da se ujede za jezik. Kockar je sedeo, sam, skoro u produžetku šanka, zavaljen u stolici, ispruženih nogu, oboda navučenog na čelo, skriven senkom, odbojan, nedokučiv, opasan. I on je bio jedan od razloga da se „Rajski put“ počeo puniti radozalcima. Vest da je slavni kockar u Frederiksburgu, pokrenula je i maštu i nagađanja. Dolazili su da ga vide, makar poizdalje, oni hrabriji sedali su sasvim blizu, pili i buljili u njegove tanke, aristokratske prste koji su volšebno paradirali nad špilom karata. Tanherd je pokupio sve prazne, oprane čaše i stavio ih pod šank. Krpom je obrisao ploču, a onda je položio „sačmaricu“, izazivački kružeći pogledom po zabezegnutim građanima. Kada se zaustavio na Holideju, kolena mu poklecnuše. Džordžijanac se već uputio prema njemu. On uzmače, pipajući iza sebe po polici, ne bi li našao brendi. – Mnogo se znojiš? – primetio je kockar i dohvatio ga za okovratnik, pribivši ga uz ivicu. – Žuriš li negde, ovako rano?

– Ne... Nije mi samo dobro...

– Pa, idi! Neka salun bude otvoren iza tebe.

– Ali...

Holidej ga pusti, obrisavši prste o vlažnu krpu. – Ako misliš da se pakuješ, ne vredi ti.

– Ne razumem...

– Posluži me pićem – pokazao je na svoj sto – i nemoj se micati od mene dok ga ne popijem.

– Da, gospodine! – Prestrašen, Tanherd je trenutno zaboravio na ostale svoje nevolje i okrenuo se novoj.

Kada je nešto kasnije Bert Malonej ušao u salun, njegov vlasnik je stajao iznad kockara poput kipa. Bila je to neobična i smešna slika, mada Maloneju nije bilo do smejanja. Svi su videli značku saveznog maršala na reveru nje-

gove jakne. Nije više imao razloga da se krije. I, svi su začutali, dok je on koračao u pravcu Holidejevog stola. Kockar mahnu rukom i barmen se udalji, uzdahnivši. Mračno maršalovo lice nije obećavalo najpovoljnije vesti. Ali, Holidej nije bio radoznao, a ni ovaj nije žurio sa razgovorom. Tek kada su malo na njih zaboravili ostali, Malonej je procedio. – Zatvorio sam Kuseka.

– Nije rekao ništa?

– Ne... Govori gluposti, ali, ne priznaje ništa. A bio sam tamo kada je prelazio onaj ponor, i kada je ranč goreo...

Holidej podiže glavu. – Brod tone... – promrmrljao je.

– Šta to znači?

– Osetili su da je krenulo naopako i beže. Zapalili su za sobom tragove, verovatno razjurili devojke i zatečene goste... Šta bi drugo moglo da bude?

– Da sam znao – procedio je maršal – tražio bih da se ovde umeša i vojska, a ne ja sam. – On skide šešir i položi ga na sto. Dlanom je zagladio već proređenu kosu. – Mislio sam da je Kusek glava, ali, dobijam utisak da nije – promrmrljao je kasnije. – Sam sebi upada u laži, a čovek koji je vodio ovaj trulež sigurno ima više mozga od jednog potkupljenog šerifa.

– I ja mislim – složi se Holidej. – Izvucite jednu – stavi mu špil do šake.

– Nije mi do igre – odgovori ovaj.

– Sve je igra – zaključio Holidej. – Izvucite bilo koju kartu, maršale. Bilo koju.

Malonej izvuče kralja.

– Tako sam i mislio...

– Rešavate zagonetke, Dok?

– Rešio sam, ali, potrebno mi je malo vremena da vam je ispričam. Imate li nerava da slušate jednog revolveraša?

– Bivšeg zubara? Kockara? Bolesnika i šta sve još? – nadovezao se Malonej umornim

glasom. – Okrećem se u krugu, imam u ruka-
ma nešto, a opet mi izgleda ništa!

– Taj šerif ćuti – zamišljeno će kockar –
verovatno s razlogom.

– Kakvim?

– Njegov šef će učiniti sve da ga se oslobodi
pre nego što izbrblja. On računa s tim.

– A ja nisam našao pouzdane momke da ga
čuvaju. Još ne verujem nikome... Onaj puškar,
koga sam ranio, nestao je iz grada. Kao dim.
Znate šta osećam? Od gradonačelnika pa do
još nekih činovnika i trgovčica, sve je up-
leteno u ovaj smrad! I svi ćute, jedan drugog
štite! A ja nemam čime da im otvorim usta!

– Razumem vas.

– Poslao sam u Ostin malopre, tamošnjem
šerifu, da mi pošalje tri pouzdana pomoćnika,
i to najhitnije. Dotle ću se nekako snaći.

– A ako dotle glavna pučica odleprša? –
pitao je kockar.

– Ja nemam sto ruku – uzdahnio je Mal-
onej. – Imam samo šerifa, a on može da bude
moj adut. Neka vrsta mamca.

– I taj mamac može da slomije krila.

– Govorite u zagonetkama – primetio je
Malonej, naslućujući da se u kockarevoj glavi
rodila ili neke ideja ili profesionalna po-
dugljivost.

– Neko kome je stalo da Kusek ćuti, može
ga učutkati zauvek.

Maršal je razmišljao. Iako se ključ od
kancelarije nalazio kod njega, on nije mogao
da bude na dva mesta istovremeno. – Iako ste
glasni u odluci da se ne mešate, osećam da to
već činite – rekao je.

– Smeta li vam?

– Naprotiv!

– Onda da krenemo na još jedan izlet,
maršale?

*

– Marta? – Doktor Džeri Džajl skide šešir,

obrisa ožno lice maramicom i spusti kraj
nogu svoju torbicu. Hol je bio poluosvetljen,
utonuo u noćni mir. – Marta? – Njegova slušk-
inja obično bi ga dočekala u bilo koje doba,
spremna da mu donese čaj ili kafu, ako je dan
bio prenaporan. Džajl je otvorio krilo velikog
ormana, stavio unutra kâput, a preko leđa pre-
bacio kućni ogrtač. Pogledao je na džepni sat
i zavrteo glavom. Zatim se stepeništem popeo
u svoju radnu sobu. Kresnuo je šibicu i prineo
je fitilju velike lampe na stolu. Zatim je stavio
staklo i krenuo ka stolu. Prstima je snažno
stisnuo deo između očiju, kao da je time uniš-
tavao svu nataloženu napregnutost preko dana.
Dok se spuštao u tapaciranu, kožnu fotelju,
učinilo mu se da nešto nije u redu. Umor? Ne,
nije bilo to. U sobi se osećao neobičan miris.
Duvan koji u toj kući nikada nije osećao. On
podigne pogled i, primeti preko puta, uvučenog
u senku, Doka Holideja!

– Dobro veče, doktore!

Džajlovo iznenađenje zamenila je srdžba,
međutim, potrajala je veoma kratko. Umirio se
i podigao obrve. – Hitan slučaj, zar ne?

– Vrlo...

– Moji pacijenti se obično najave – rekao je
Džajl i stavio laktove na sto. – Kako ste ušli?

– Ne shvatam – slegnuo je kockar rameni-
ma – zar se kod vas ulazi na neki drugi način?

– Pretpostavljam da niste bolesni?

– Naravno.

– Onda, šta hoćete?

– Da popričamo...

Džajl se nasmeja nervozno. – U ovo doba?
Zar patite od nesanice? Imate li nastupe griže
savesti, Holideje? Muče vas senke vaših žrtva
iz dvoboja...

– Upravo o tome, doktore – složio se
Holidej. – Ali, da se ne bismo zavaravali, što
ne biste odmah rekli da ste vi glava organi-
zacije za rasturanje opijuma?

Frederiksburški lekar se ukrutio, kratak

trzaj preleteo je njegovim licem, spečenim i izboranim, a onda se nasmejao. – Prilično neukusan vic za ovo doba – primetio je.

– Mislite, gorak poput praha?

– Odmah napustite moju kuću! – prasnuo je Džajl. – Ja sam...

– ...ugledni lekar i ne dozvoljavam... i tome slično. Znam napamet, doktore. Ali, isto tako znam da ste vi onaj koji je držao konce ove prljave trgovine drogom i devojkama. Ispričajte mi kako vam je to uspevalo?

– Vi ste poludeli!

– Vi dobro znate da nisam – umirio ga je kockar.

– U čije ima nastupate? Da niste prešli u redove zakona?

– Izgleda. Popunio sam prazninu koju ste ostavili ubistvom Pata Mongiba.

– Vi ste zaista ludi!

– Šerif je sve priznao – blefirao je Holidej.

– Šerif? O čemu govorite?

– Ne znate da je uhapšen?

– Naravno da ne znam! Zašto bi šerif bio uhapšen? I ko ga je uhapsio? Vi? Moram to smesta da vidim... – pokrenuo se Džajl.

Holidej ispruži ruku i kolt zablista u njegovoj ruci. – Bez vašarskih trikova, doktore – opomenuo ga je suvo. – Sedite!

Džajl se vrati.

– I dalje ruke od fioka. Hoću da ih vidim na stolu, obe.

– Nećete valjda pućati? – upitao je ironično Džajl.

– Šta bi me omelo?

– Nemate razloga. Ni prava...

– Mislite?

– Ne mislim, siguran sam.

– Možda nemam pravo, ali, imam razloga. A to dvoje se dopunjuje.

– S vama nemam ništa. Vi ste običan uljez. Revolveraš i ubica. To ne smetnite s uma,

Holideje. Nisam ni tako bespomoćan kao što izgledam.

– U to sam se uverio – odgovorio je kockar.

– Kako vam je pala na pamet pomisao da ja imam veze sa drogom? I o kakvoj je drogi reč?

– Odali ste se, doktore – nehajno mu je uzvratilo Dok. – Dva puta.

– Ma nemojte? A kada to, baš bih voleo da znam!

– Prvi put kada sam doneo onu ranjenu devojkicu...

– Šta je bilo s njom? – smeškao se Džajl.

– Dok je ležala na vašem stolu, vi ste je otrovali.

– To je još jedan dobar vic – nasmejao se ponovo lekar. – Kako ste to zaključili?

– Pomalo se razumem u medicinu – nadovezao se Holidej. – Dok sam osluškivao njeno srce, po krajevima njenih usta bilo je malo pene. Siguran znak da ste joj kroz neko piće sasuli u usta cijankalij.

– Vi stvarno imate mašte! – uzviknuo je Džajl.

– Drugi put ste se takođe izrekli, što ne bi smeo da uradi vođa jedne takve lopovske i kriminalističke bande... Kada ste šerifu prenosili moju priču u vezi devojke, pomenuli ste njeno ime, Bibi! A govorili ste da je ne poznajete.

– I šta?

– Ništa! – odgovorio je kockar. – Savršeno ništa! U gradu je Bert Malonej, savezni maršal iz Dalasa. On očekuje da ćete se mirno pridružiti šerifu u zatvoru.

– Holideje, koliko dobijate za ovo ušunjavanje u tuđu kuću? Sto dolara? Dvesta?

– Zar je to važno?

– Hoćete li za hiljadu dolara da lepo izađete i odjašete, dok još imate šanse?

– Ako je reč o šansama – zapljusnu ga metalni glas kockara – onda one nisu na vašoj strani, doktore.

– Da se kladimo? – smeškao se Džajl.

– Izgubili biste, u svakom slučaju.

– Ma nemojte? – naže se ovaj napred i lice mu se izmeni. Kao da se prva koža sasušila i nestala i umesto nje izbila nova, pakosna, unakažena, nabrana i siva! – Dok ste me zabavljali vašim naklapanjem, Holideje, dok ste buljili u moje šake, ja sam nogom ispod stola već pritisnuo zvonice za uzbunu.

– Ne verujem da će se čuti – odgovorio je Holidej. – U kući nema nikoga ko je sposoban da ustane i pomogne vam. Vaš crni sluga i vaša sluškinja su zaključani.

– Pogledajte malo gore – pokazao je prema tavanici Džajl. – Tamo je prostorija gde je u svako doba spreman čovek da na moj znak ubije svakog nezgodnog posetioca. Očekivao sam jednu sličnu posetu, mada ne tako rano...

Kockar podiže pogled. Tamo, gde se luster pridržavao za tavanski svod, ukazao se četvrtasti otvor veličine šake. Kroz njega bila je proturena cev puške, usmerljena tačno na njegovu glavu. Nije mogao da se pomeri. I ne čekajući naredbu, kockar je vratio svoj kolt za pojas.

– Pametno – iscerio se Džajl i ustao. Obišao je sto, a onda se naslonio na njegovu prednju ivicu. – Sva sam predvideo, kao što vidite – rekao je vedrim glasom. – Uzalud ste me potcenjivali.

Kockar je ćutao.

– Odjednom ste izgubili moć govora? – likovao je doktor. – Tražili ste priču? Mogu vam je ispričati, ako vas interesuje, u kratkim crtama. Nešto znate, zar ne, ali, ne sve?

– Možda – izustio je Holidej muklim glasom.

– Dobro ste primetili moje propuste – nastavio je Džajl. – Bibi Donovan sam stvarno otrovao da ne bi izlanula ono što bi me odvelo na vešala. Ubijen je i Mongib, jer se našao na tragu. Sve je to deo posla kojim se bavimo, zar ne?

– Posla? Vi to zovete poslom? – primetio je Holidej, naglo izmenivši ton. Ponovo se u nje ga vratila mirnoća. – Ubistva i trovanje drogom?

– Trovanje je teška reč, Holideje. Ja bih to pre nazvao zabavom najvišeg nivoa. Bogati ljudi plaćaju debele pare da se nađu u nakom drugom, lepšem svetlu, okruženi lepim devojkama. Ja mislim da je to budućnost američkog poroka, Holideje. Ništa ga neće zaustaviti!

– Bolje se brinite o svojoj budućnosti – ironično će Dok.

Ali, Džajl nije gubio raspoloženje. – Tačno sam isplanirao koliko opijuma treba u piće ili duvan da bi ljudi bili samo „načeti“. Da im bude lepo dok traje, a posle postanu normalni, ali, da ubrzo zatim osete potrebu da ponovo dođu, naravno i da to skupo plate. Imao sam na ovom ranču stalne stanara, prostitutke iz velikih gradova, spremne da za novac učine sve. Za osveženje dovodio sam i nove devojke, vezanih očiju, naravno. Moje mušterije bile su odabrane: bogataši iz okolnih gradova dovođeni su pod najvećom diskrecijom. A opijum? To su strogo kontrolisani kanali iz Dalasa i Hjustona. Dok dođu dođe, nekoliko puta se menjaju nosioci i putevi. Čak i policija na jednom tragu, gubi ga pred pojavom sledećeg i sve se vrti u krug.

Pošto se na kockaru nije video kakav je utisak ostavilo Džajlovo pričanje, frederiksburški lekar je zapalio cigaretu i vratio se za sto. Puščana cev sa tavanskog svoda nepokretno je bila uperena u Holideja. – Ako mislite da je to trik, slobodno se pomerite – dobacio je Džajl čitajući mu misli.

Holidej se pomerio i zaista, cev je pošla za njim.

– Nedostaje samo moj znak – prokomentarisao je Džajl. – Dobro plaćam svog ličnog čuvara da bdi nada mnom... Zato se klonite

svake pomisli da ćete biti brži od njega. Ili biste to proverili?

– Ne bih – priznao je Dok.

– Šta predlažete za kraj?

– Zar ste završili sa pričom? Očekujete li da poverujem u to da ćete nastaviti sa svojim poslom i dalje, posle spaljivanja ranča?

– Naravno, ali, ne ovde. Otpustio sam sve moje cure i poslao ih na određeno mesto da me sačekaju. Ako hoćete da znate, sve to sam učinio preko drugih. Za mene zna samo jedan čovek, Rej Kusek. A njega ću likvidirati.

– Sada vi imate mašte, doktore – dobacio je Džordžijanac.

– Mogu skromno priznati da imam – odgovorio je Džajl. – Uvek sam pripravan za neočekivane obrte. Međutim, moji kanali ostaju. Moje veze takođe. I neki ljudi, pod uslovom da me ne poznaju. Šteta što vi niste moj čovek, Holideje.

– Bila bi šteta da jesam.

– U svakom slučaju oprostićemo se kao prijatelji – raširio je lekar ruke sa skoro srdačnim smeškom. – Sami ste uleteli u klopku. Mislite da vam niko nije dorastao, zar ne? Mislite da će vam pomoći Malonej? Badava! On je sam, a ja u gradu imam čitavu mrežu saradnika.

– Počevši od gradonačelnika?

– I to znate? Svejedno je sada, želim – uzdahnuo je Džajl i zavalio se u fotelju. – Umoran sam i hoću na miru da razmišljam. Zbogom Holideje! – On pljesnu šakama dva puta. Međutim, puščana cev je ostala nema. On podiže glavu i pljesnu jače. Ništa! – Lankaster? Zar si ogluveo? – odjednom je zaurao uspaničen. – Ubij ga! – Ali, cev je ostala nema. A preko puta, kresnulo je palidrvce i šibica se podigla prema mirišljavoj „virdžiniji“ cigareti u ustima čoveka iz Džordžije.

– Ne naprežite se – dobacio je on zanemalom Džajlu. – Vaš Lankaster vas ne čuje!

– Ka... kako?

– Prosto – slegnuo je ramenima kockar – ono gore je u stvari Bert Malonej. Čuo je vašu priču i vaše priznanje, a to je dovoljno. Lankastera smo uklonili, prethodno izvukavši od njega tajnu tavanskog otvora. Prosto, zar ne, doktore? Žalim...

Džajlove šake stegoše ivicu stola kao da će ih polomiti. Bio je gotov! Izigrali su ga, kao budalu! Svet je počeo da se ruši oko njega, preostala mu je samo borba za goli život. A u toj borbi, nasuprot Doku Holideju, nije imao šansi. – Blefirate! – muklo je kazao.

– U pokeru, ponekad, ovde ne – odgovorio je kockar i ustao. U tom su se vrata otvorila. Smrknuto lice Berta Maloneja tiho se uvuklo u doktorov raskošni kabinet. Nekoliko trenutaka posmatrao je Džerija Džajla, spreman da ga rastrgne. – Zapamti – dobacio mu je tiho – da si živ još, samo zato što nosim ovu značku. Inače...

Doktor se osmehnuo drsko. – Vaša reč protiv moje, šerife – kazao je. – Koji sud će poverovati svedočenju jednog kockara?

– Ako stigneš do suda – koraknuo je prema njemu Malonej. Džajl je ustuknuo. – Nemate prava...

– Imam sva prava – podigao je Malonej ruke. – Ti si ubio Mongiba, onu devojkicu, upropastio si ko zna koliko još života... Čemu se nadaš? Samo paklu! Vešala su poslastica za takvog nitkova!

– Ne pričajte ruke, maršale – osvestio je Maloneja kockarev glas.

– U pravu ste – zastao je ovaj i iz džepa izvukao lisice. Ovamo vaše ruke, visosti!

Doktor Džajl ih ispruži. Istog trenutka ih je povukao i nasrnuo. U tom malom telu skrivala se zaista čudovišna snaga, spojena sa veštinom boksa. Malonej, iznenađen, primi dva udarca, jedan u stomak a drugi u bradu. Zanjihao se i pridržao za sto. Beg očajnika zaustavio je Džordžijanac. Povukao je kolt i uputio samo

jedan hitac. Olovo je stiglo Džajla na samim vratima. Bio je pogođen u nogu. Pao je. To je bio i njegov kraj. Malonej se raskorači nad njim i dohvati ga za kosu. – Pacove – zarežao je – trebalo je da te gađa u srce. – Zatim mu je divlje savio ruke na leđa, lisice škljocnuše i frederiksburški lekar saže glavu. Čak nije mario ni za ranu. Izgledao je bedan, slomljen, uništen, sićušan...

Savezni maršal se okrenuo prema Doku. – Ova značka – pokazao je na svoj rever – pre bi pristajala vama, Holideje.

– Ipak je sigurnija na tom mestu – uzvratio je Dok.

*

Malonej je radio brzo. Smestio je iste noći u zatvor sa Kusekom i Džajlom još jednu gradsku „glavu“, Vilbura Tila, gradonačelnika. Za ostale se nije žurio. Gradonačelnik je brzo ispričao sve što je znao, mada se iskreno iznenadio kada je saznao da je legendarni „Čif“ glavom i bradom cenjeni Džeri Džajl!

Za Skviterom, Tanherdom i još nekim izdata je poternica. Rano ujutru Bert Malonej je bio zauzet slanjem telegrama, najviše prema jugu, računajući da će begunci pokušati da se domognu meksičke granice.

Rej Kusek je progovorio i o lažnim komančerosima i o svojoj ulozi u celoj organizaciji. Svi su glavne grehe svaljivali na Džajla, a ovaj se mučki smeškao dobacujući. „Ne vredi vam, meni ide glava, ali, ide i vama...“

Malonej nije ni osetio da je noć prošla. S obzirom da je bio usamljen, zadržao se u šerifovoj kancelariji budno motreći zatvorenike. Bila je to nepotrebna predostrožnost, s obzirom da su pacovi, kada je brod sa kapetanom počeo da tone, pobjegli, kud koji. Kada je sunce počelo da se probija kroz prozorska stakla i palo na umorno i neis-

pavano lice maršalovo, ovaj je ustao i izašao napolje. Zaključao je kancelariju i potražio Doka Holideja. Nije ga našao ni u „Rajskom putu“ ni u „Dadlijevoj kantini“. Zbunjeni i zaplašeni građani nisu umeli da mu kažu gde je kockar. Jednostavno je iščezao, kao duh.

Malonej se vratio u kancelariju, zamišljen i sa nekom čudnom prazninom u sebi... Iako je očekivao nešto slično, osećao se prevarenim. Kockar mu nije dao priliku da mu se zahvali. Pomogao mu je, i otišao. Tiho, isto onako kako je došao na Zapad i ušao u legendu.

*

Sonora! Nekoliko dana kasnije, u „Žutom kaktusu“ okružen ustreptalom masom kibicera, čovek iz Džordžije je nemilosrdno čerupao svoje partnere. Jedan za drugim odustajali su, nemoćni da mu pariraju. Čak ni da mu prikaže bilo kakav trik.

Šerif Sonore pojavio se iznenada. Neko vreme je posmatrao igru, a onda je s leđa prišao kockaru. – Dok Holidej? – pitao je.

Kockar je podigao glavu. Opet nevolje? Na zvuk tog imena ljudi su ustuknuli. Partneri su spustili karte. – Odustajemo – rekli su i ustali.

Šerif se smestio na jednu, preko puta. Bio je preplanuo, lepuškast momak svetle kose.

– Vi ste Dok Holidej? – ponovo je upitao.

– Jesam, ako to nije prekršaj.

– Nije, zasada – odgovorio je zvezdonosac.

– Došao sam da vam prenesem pozdrave.

– Od koga? – blesnuše kockareve zenice.

– Jedan telegram čeka ovde, odavno – nastavio je šerif i izvukao iz džepa presavijeni komad papira. – Savezni maršal iz Dalasa moli sve čuvare zakona, ako sretnu Doka Holideja

da ga pozdrave i da mu požele dobrodošlicu...
Šta kažete na to?

– A vi?

– Pa, dobrodošli, Holideje – nasmejao se
čuvar zakona, a onda je ustao i otišao.

Kockar je zurio ispred sebe. Da li je dobro
čuo? Neko mu je poželeo dobrodošlicu. Mož-

da u neko ruku pod pritiskom, pod naredbom,
ali, ipak je zvučalo lepo...

– Svaštal – rekao je za sebe i okrenuo se
prema šanku. – Barmen, piće za sve... ali,
odmah. Dok mi još bruji u ušima...

I dimom cigarete zakloni senku u očima.

KRAJ

NAJLEPŠE BASNE SVETA

EZOP • LA FONTEN • KRILOV • AFANASJEV

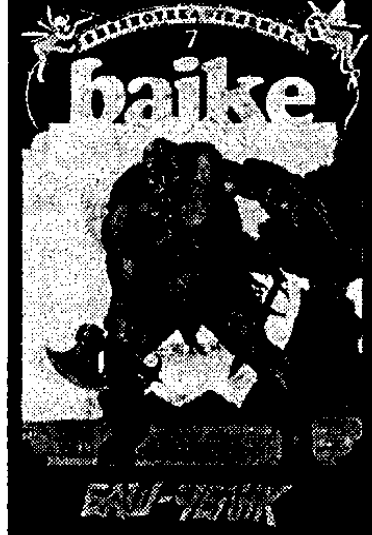

OSAM RAZLIČITIH NASLOVA

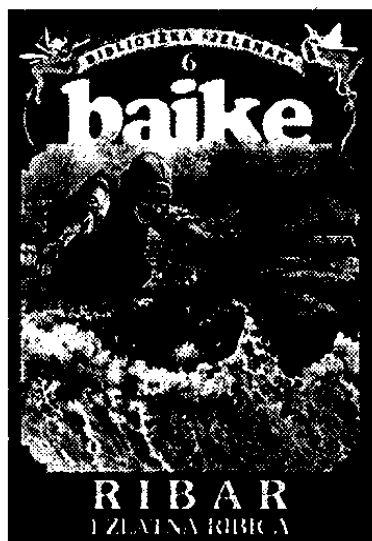
Bogato ilustrovane knjige u boji, na najfinijem papiru, formata 24 × 33 cm

MARKETPRINT DD, 21102 Novi Sad, poštanski fah 20

Telefon: (021) 614-300

SVAKOG MESECA NOVA BAJKA

Ukoliko do sada niste nabavili neki od brojeva naše edicije „Bajke“, možete ih poručiti na našu adresu:

**Marketprint DD,
21102 Novi Sad,
poštanski fah 20.**

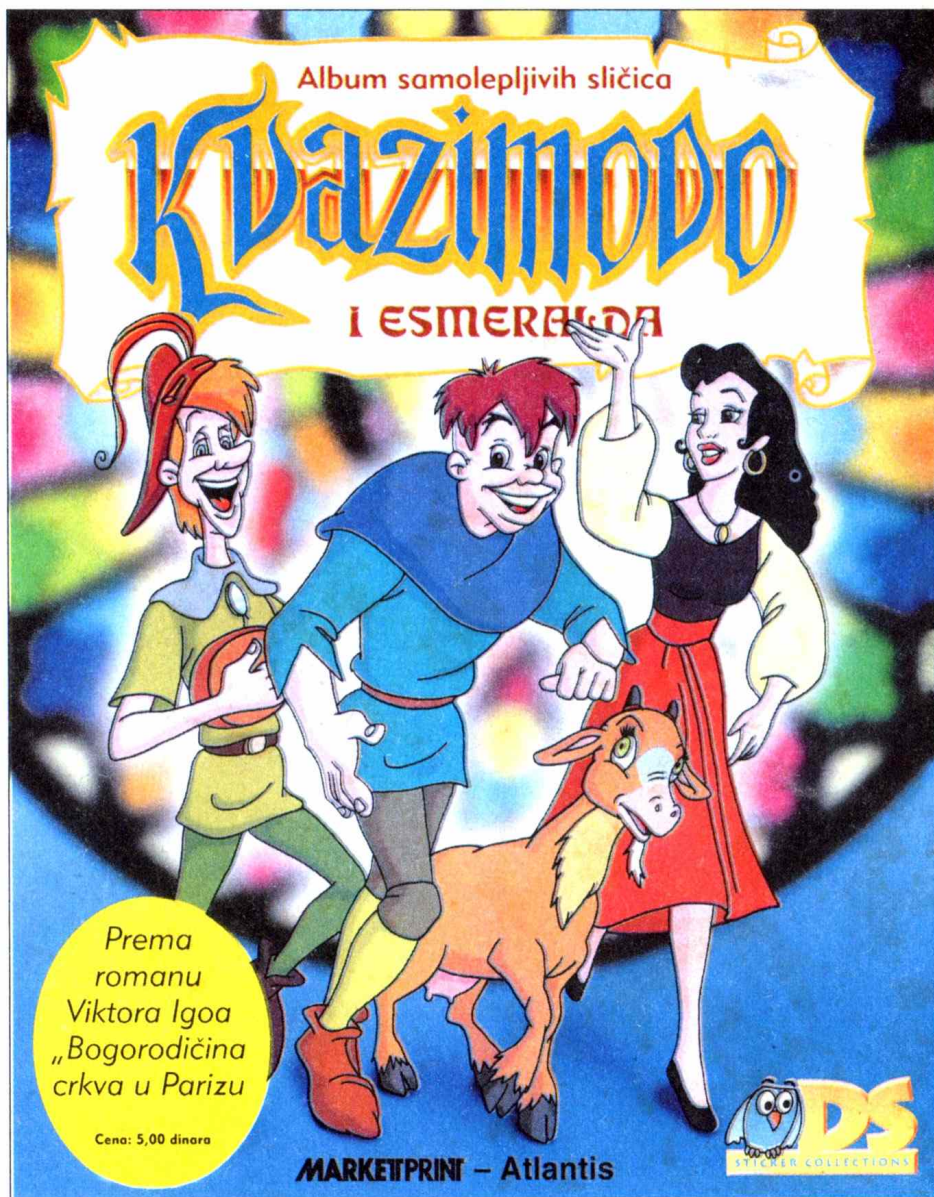
Cena od 10 dinara po primerku uključuje i poštanske troškove. Za eventualne informacije obratite se na telefon: **021/613-045**

Godišnja pretplata (12 brojeva) za ediciju „Bajke“ iznosi 100 dinara. Opštom uplatnicom uplatite pretplatu na žiro račun: **45700-603-3-6158**, a primalac je Marketprint DD, 21102 Novi Sad. Potvrdu o uplati (sa naznakom gde izdanje treba slati), pošaljite na našu adresu. Izdanje šaljemo preporučenom pošiljkom.

POTRAŽITE NA SVOM KIOSKU

ALBUM

samolepljivih sličica

**ZA SAKUPLJAČE SLIČICA
PREDVIĐENE SU NAGRADE**